

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ SINAVININ
ÜNİVERSİTE SINAVINA GİREN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Mehtap YEŞİLORMAN

HAZIRLAYAN

Sibel (ÇINAR) ÖZDEMİR

ELAZIĞ-2006

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYOLOJİ ANA BİLİM DALI

**ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ SINAVININ ÜNİVERSİTE SINAVINA GİREN
ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez / / tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Üye

Üye

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

ÖZET
YÜSEKLİSANS TEZİ
ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ SINAVININ ÜNİVERSİTE SINAVINA GİREN
ÖĞRENCİLER
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Sibel ÇINAR
Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyoloji Anabilim Dalı
2006 Sayfa: XXIV+192

Bu araştırmanın konusu “Üniversite sınavının sınava hazırlanan öğrenciler üzerindeki etkileri ile eğitim ve dersaneler hakkındaki genel bilgiler”den oluşmaktadır.

Araştırmanın amacı farklı seviye, yaş, sosyal-kültürel ve ekonomik yapıda olup sınava hazırlanan öğrencilerin sınav sistemi ve devlet okulları hakkında neler düşündüklerini, üniversite okumaya niçin önem verdiklerini ve sınavda başarılı olmakla ilgili düşüncelerini etkileyen unsurların neler olduklarını ortaya çıkarmaktır.

Çalışmanın bulguları şu sonuçlara ulaşmıştır : Devlet okullarında verilen eğitim genellikle üniversite sınavını kazanmak için öğrencilere yeterli gelmemektedir. Bu nedenle de dersanelere yönelmektedirler. Adaylar gelecekte bir iş sahibi olabilmek için üniversite okumanın şart olduğunu düşünmektedir. Ayrıca Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS)’na hazırlanan adayların büyük çoğunluğunda stres, endişe, kaygı, ilişki bozukluğunun ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Çünkü sınava ciddi anlamda çalışarak hazırlanan adaylar, kendilerini bir seneliğine (bazen daha fazla bir süre) sosyal hayattan soyutlamaktadırlar.

Devlet okullarında verilen eğitimin yetersiz olması dersanelerin yaygınlaşmasına neden olmuştur. ÖSS’ye giren hemen hemen tüm adaylar bir yıl da olsa dershaneye gitmekte ve eksikliklerini gidermeye çalışmaktadırlar.

Sonuç olarak tüm adaylar sınavı kazanamamaktadırlar ve genelde daha başarılı olanlar daha iyi eğitim alanlar arasından çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, devlet okulları, üniversite sınavı, stres, üniversite, öğrenci psikolojisi, başarı

SUMMARY**THE INFLUENCE OF UNIVERSITY ENTRANCE EXAM ON STUDENTS WHO
ENTER THE ÜNİVERSİTY EXAM**

Sibel ÇINAR

Firat University**The Institute of Social Sciences****Social of Main Dicipline****2006,Page: XXIV+196**

The main theme of this study is “ The impact of the university exams on students who work for it ,and general information about education and courses”.

The purpose of this study is to reveal matters like , the opinions of students with different backgrounds (i.e, lifestandart, age, socio – cultural position, and economical state) about : the exam system , and the stateschools. The reason why they find it important to study, and the elements which influence his opinions related with being succesful with the exam.

The results of the study : The education services of the state schools are according the opinions of the students insufficient to be succesful with the university exams. This fact causes them to g oto courses. Studying is a must to become a Professional according to them. It’s also fixed that the majority of candidates which prepare themselves for the university exams, suffer stres, anxiety, and have bad relationships . They hinder themselves from being social for a year (sometimes this can be a period which is more than a year) , to experience a prosperous and succesful studyperiod.

The insufficient education system of the stateschools has caused the courses to be widespread. All the candidates who want to study in universities , follow the courses and try to prepare themselves in a perfect way.

However, not everybody can be succesful . The ones who succes to gain entry to a university are those who have undergone a beter education than the others.

Keywords : Education, state schools, university exams, stress, university, psychologi of student, success

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK	I
ONAY	II
ÖZET.....	III
SUMMARY	IV
TABLolar LİSTESİ	XVI
ÖNSÖZ.....	XXIV
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMANIN METODU	4
1.1. Araştırmanın Konusu	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	4
1.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	5
1.5. Araştırmada Kullanılan Yöntem ve Teknikler	6
2. EĞİTİM OLGUSU VE EĞİTİMİN TOPLUMSAL FONKSİYONU	7
2.1. Eğitim Kavramı	7
2.1.1. Örgün Eğitim.....	8
2.1.2. Yaygın Eğitim	8
2.1.3. Doğal Eğitim (Örgün olmayan eğitim)	9
2.1.4. Öğretim.....	9
2.1.5. Hizmet İçi Eğitim	9
2.1.6. İş Başında Eğitim	9
2.2. Tarihsel Açından Eğitim	9
2.3. Eğitimin Amacı, Gereği ve İşlevleri	11
2.3. 1. Eğitimin Açık İşlevleri	12
2.3.1.1. Toplumun Kültür Mirasının Aktarılması	12
2.3.1.2. Çocuğun Toplumsallaştırılması.....	13
2.3.1.3. Yenilikçi ve Değişmeyi Sağlayıcı Elemanlar Yetiştirmek.....	13
2.3.1.4. Siyasal İşlev.....	13
2.3.1.5. Eğitimin Seçme İşlevi	14
2.3.1.6. Eğitimin Ekonomik İşlevi	14
2.3.2. Eğitimin Gizil İşlevleri.....	14
2.4. Türk Eğitim Sistemi	14
2.4.1. Türk Eğitim Sisteminin Tarihi ve Yapısı.....	14

2.4.2. Türk Milli Eğitiminin Temel Amaçları ve Temel İlkeleri.....	16
2.4.2.1. Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları	16
2.4.2.1.1. Genel Amaçlar	16
2.4.2.1.2. Özel Amaçlar	17
2.4.2.2. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri.....	17
2.5. Eğitim, Aile ve Toplum İlişkisi.....	18
2.6. Ortaöğretim	19
2.6.1. Ortaöğretim Nedir	19
2.6.2. Ortaöğretimin Amacı.....	20
2.6.3. Ortaöğretimin Önemi-İşlevi.....	20
2.7. Yükseköğretim Hakkında.....	21
2.8. Öğrenci Seçme Sınavı	23
2.9. Gençlik	24
2.9.1. Ergenlik Dönemi.....	25
2.9.2. Gençlik Dönemi.....	25
2.9.3. Ülkemizdeki Genç Nüfus	26
2.10. Meslek	27
2.10.1. Meslek Nedir?.....	27
2.10.2. Meslek Çeşitleri	27
2.10.3. Meslek Seçiminin Önemi	28
2.10.4. Çalışma Olgusu.....	29
2.10.5. İşsizlik.....	29
3. ÖZEL DERSHANELER.....	30
3.1. Özel Dershanelerin Tarihçesi	30
3.2. Özel Dershanelerin Açılış-Amaç ve İşlevleri	31
3.2.1. Açılışları	31
3.2.2. Amaçları	31
3.2.3. İşleyişleri	32
3.3. Özel dershanelerin Eğitim- Öğretim Etkinlikleri	32
3.3.1. Eğitim Şekli.....	32
3.3.2. Özel Dershanelerin Sağladığı Sosyal Yararlar.....	33
4. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	34
4.1. Görüşülenlerin Sosyo-Demografik Nitelikleri	34
4.1.1. Görüşülenlerin Yaş Durumları	34

4.1.2.Görüşülenlerin Eğitim Durumları	35
4.1.3.Görüşülenlerin Cinsiyetler Durumları.....	36
4.1.4. Görüşülenlerin Mezun Oldukları-Olacakları Lise Türlerinin Belirlenmesi	37
4.1.5.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Belirlenmesi.....	38
4.1.6.Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Belirlenmesi.....	39
4.1.7.Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Belirlenmesi	40
4.1.8.Görüşülenlerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Belirlenmesi	41
4.1.9.Görüşülenlerin Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Belirlenmesi.....	42
4.1.10.Görüşülenlerin Üniversite Sınavının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Belirlenmesi	43
4.1.11.Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumlu Etkilerinin Belirlenmesi	44
4.1.12.Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumsuz Etkilerinin Belirlenmesi	45
4.1.13 Devlet Okullarında Verilen Eğitimin Yeterliliği Durumunun Belirlenmesi	46
4.1.14.Türk Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerin Belirlenmesi	47
4.1.15 Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesi	48
4.1.16. Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesi.....	50
4.1.17. Üniversite Sınavının Kaldırılma İsteğinin Olup Olmadığının Belirlenmesi.....	52
4.1.18. Devlet Okullarının Üniversiteye Girişlerini Belirlemede Yeterli Olup Olmayacağıının Belirlenmesi	53
4.1.19. Devlet Okullarının Yetersiz Kalacağıının Düşünülme Sebeplerinin Belirlenmesi.....	54
4.1.20.Görüşülen Kişileri İş Bulamama korkuları Olup Olmamasının Belirlenmesi.....	55
4.1.21.Görüşülenlerin Üniversite Sınavına Girme Sebeplerinin Belirlenmesi.....	56

VIII

4.1.22. Görüşülenlerin İstedikleri Bölümü Kazanma Konusunda Kendilerine Güvenlerinin Belirlenmesi.....	57
4.1.23. Görüşülen Kişilerin Bu Sene Sınavı Kazanamadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesi	58
4.1.24. Üniversite Sınavını Varlığını Değerlendirme Durumunun Belirlenmesi.....	59
4.1.25. Daha Önce Sınava Girenlerin Sınavda Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomlara Göre Dağılımının Belirlenmesi.....	60
4.2. Araştırma Bulguları İle Görüşülenlerin Yaş Gruplarının Karşılaştırılması.....	61
4.2.1. Görüşülenlerin Yaşlarının Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	61
4.2.2. Görüşülenlerin Yaşlarının Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	63
4.2.3. Görüşülenlerin Yaşlarının Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	66
4.2.4. Görüşülenlerin Yaşlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	67
4.2.5. Görüşülenlerin Yaşlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	68
4.2.6. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	69
4.2.7. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	70
4.2.8. Görüşülenlerin Yaşlarının Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	71
4.2.9. Görüşülenlerin Yaşlarının Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	72
4.2.10. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	73
4.2.11. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	74
4.2.12. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	75

4.2.13. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	76
4.2.14. Görüşülenlerin Yaşlarının Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	77
4.2.15. Görüşülenlerin Yaşlarının mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	78
4.2.16. Görüşülenlerin Yaşlarının Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	79
4.2.17. Görüşülenlerin Yaşlarının Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	80
4.2.18. Görüşülenlerin Yaşlarının Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	81
4.2.19. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Üç Saat Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	82
4.2.20. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	83
4.3. Görüşülenlerin Eğitim Durumları ile Diğer Değişkenlerin Karşılaştırılması	84
4.3.1. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	84
4.3.2. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	86
4.3.3. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	89
4.3.4. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	90
4.3.5. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	91
4.3.6. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	92
4.3.7. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	93
4.3.8. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	94

4.3.9. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti	95
4.3.10. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	96
4.3.11. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	97
4.3.12. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	98
4.3.13. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	99
4.3.14. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	100
4.3.15. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	101
4.3.16. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	102
4.3.17. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	103
4.3.18. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	104
4.3.19. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	105
4.3.20. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik Ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	106
4.4. Araştırma Bulguları İle Görüşülenlerin Cinsiyet Durumlarının Karşılaştırılması.....	108
4.4.1. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	108
4.4.2. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	110
4.4.3. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	112

4.4.4.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	113
4.4.5.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	114
4.4.6.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	115
4.4.7.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	116
4.4.8.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	117
4.4.9.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	118
4.4.10.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	119
4.4.11.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	120
4.4.12.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	121
4.4.13.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	122
4.4.14.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	123
4.4.15.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	124
4.4.16.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	125
4.4.17.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	126
4.4.18.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	127
4.4.19.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Üç Saat Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	128
4.4.20. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav	

Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	129
4.5 Araştırma Bulguları ile Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Karşılaştırılması.....	130
4.5.1. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	130
4.5.2. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	132
4.5.3.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	135
4.5.4.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	136
4.5.5.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	137
4.5.6.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	138
4.5.7.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti.....	139
4.5.8.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	140
4.5.9.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	141
4.5.10.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	142
4.5.11.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	143
4.5.12.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	144

4.5.13. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	145
4.5.14. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	146
4.5.15. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	147
4.5.16. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	148
4.5.17. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	149
4.5.18. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	150
4.5.19. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin	195
Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	151
4.5.20. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	152
4.6. Araştırma Bulguları ile Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Karşılaştırılması.....	153
4.6.1. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	153
4.6.2. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	155
4.6.3. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	158
4.6.4. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	159
4.6.5. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	160
4.6.6. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	161

4.6.7.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti	162
4.6.8.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti.....	163
4.6.9.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti	164
4.6.10.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	165
4.6.11.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	166
4.6.12.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	167
4.6.13.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	168
4.6.14.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti.....	169
4.6.15.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	170
4.6.16.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	171
4.6.17.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	172
4.6.18.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	173
4.6.19.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	174
4.6.20.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Hissettiklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti	175
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	177
KAYNAKLAR.....	183
EKLER.....	188

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo-1: Görüşülenlerin Yaş Durumlarına Göre Dağılımı	34
Tablo-2: Görüşülenlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı	35
Tablo-3: Görüşülenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	36
Tablo-4: Görüşülenlerin Mezun Oldukları-Olacañıkları Lise Türlerine Göre Dağılımı.....	37
Tablo-5: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlara Göre Dağılımı.....	38
Tablo-6: Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Dağılımı	39
Tablo-7: Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Dağılımı.....	40
Tablo-8: Görüşülenlerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerine Göre Dağılımı	41
Tablo-9: Görüşülenlerin Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarına Göre Dağılımı.....	42
Tablo-10: Görüşülenlerin Üniversite Sınavının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı.....	43
Tablo-11: Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumlu Etkilerine Göre Dağılımları	44
Tablo-12: Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumsuz Etkilerine Göre Dağılımları	45
Tablo-13: Görüşülenlerin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin Yeterliliği Durumunu Belirtmelerine Göre Dağılımı.....	46
Tablo-14: Görüşülenlerin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanı Olup Olmaması Durumunu Belirtmelerine Göre Dağılımı	47
Tablo-15: Üniversite Sınavının Sınava giren Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkileri	48
Tablo-16: Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkileri	50
Tablo-17: Üniversite Sınavının Kaldırılması İsteği	52
Tablo-18: Devlet Okullarının Üniversiteye Girişlerini Belirlemede Yeterliliği	53
Tablo-19: Devlet Okullarının Yetersiz Kalacağıının Düşünülme Sebepleri.....	54
Tablo-20: Görüşülenlerin İş Bulma Korkuları Durumu.....	55
Tablo-21: Görüşülenlerin Üniversite Sınavına Girme Sebepleri	56
Tablo-22: Görüşülenlerin İstedikleri Bölümü Kazanmada Kendilerine Güvenlerine Göre Dağılımı.....	57
Tablo-23: Görüşülenlerin Bu Sene Sınavı Kazanmadıkları Taktirde Yapmayı Düşündüklerine Göre Dağılımı	58
Tablo-24: Görüşülenlerin Üniversite Sınavını Doğru Bulma Durumlarına Göre Dağılımı.....	59

Tablo-25: Daha Önce Sınava Girenlerin Sınavda Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomlara Göre Dağılımı	60
Tablo-26: Görüşülenlerin Yaşları İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması	62
Tablo-27: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması	64
Tablo-28: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması	66
Tablo-29: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması.....	67
Tablo-30: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması	68
Tablo-31: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması	69
Tablo-32: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması	70
Tablo-33: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	71
Tablo-34: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması.....	72
Tablo-35: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	73
Tablo-36: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	74
Tablo-37: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Karşılaştırılması	75
Tablo-38: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	76
Tablo-39: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebebinin Karşılaştırılması	77
Tablo-40: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Karşılaştırılması.....	78
Tablo-41: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması	79

Tablo-42: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle İstenilen Bölümü Kazanmak Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması.....	80
Tablo-43: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması	81
Tablo-44: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması	82
Tablo-45: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması	83
Tablo-46: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması	85
Tablo-47: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması	87
Tablo-48: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması.....	89
Tablo-49: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması	90
Tablo-50: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması.....	91
Tablo-51: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması.....	92
Tablo-52: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması.....	93
Tablo-53: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması	94
Tablo-54: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması	95
Tablo-55: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	96
Tablo-56: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	97
Tablo-57: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Karşılaştırılması	98
Tablo-58: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	99

Tablo-59: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması	100
Tablo-60: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olması Durumunun Karşılaştırılması	101
Tablo-61: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Üniversite Sınavına Girme Sebeplerinin Karşılaştırılması	102
Tablo-62: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle İstenilen Bölümü Kazanmak Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması	103
Tablo-63: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması	104
Tablo-64: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması	105
Tablo-65: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik Ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması	107
Tablo-66: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması	109
Tablo-67: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması	111
Tablo-68: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması.....	112
Tablo-69: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması	113
Tablo-70: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması	114
Tablo-71: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması	115
Tablo-72: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması	116
Tablo-73: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması	117
Tablo-74: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması	118
Tablo-75: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Görüşülenler	

Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	119
Tablo-76: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Görüşülenler	
Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	120
Tablo-77: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin	
Karşılaştırılması	121
Tablo-78: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde	
Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	122
Tablo-79: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Devlet Okullarının Yetersiz	
Bulunma Sebebinin Karşılaştırılması.....	123
Tablo-80: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Mezun Olduktan Sonra İş	
Bulma Korkusunun Karşılaştırılması	124
Tablo-81: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Üniversite Sınavına	
Girme Sebeplerinin Karşılaştırılması	125
Tablo-82: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle İstenilen Bölümü Kazanmak	
Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması	126
Tablo-83: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Sınavı Kazanmadıkları	
Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması	127
Tablo-84: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin 195 Dakika	
Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması	128
Tablo-85: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav	
Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması	129
Tablo-86: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Kazanmak İstedikleri	
Fakültelerin Karşılaştırılma.....	131
Tablo-87: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Kazanmak İstedikleri	
Üniversitelerin Karşılaştırılması	133
Tablo-88: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Özel Dershaneye	
Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması.....	135
Tablo-89: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri ile Yüksek Öğrenim	
İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması	136
Tablo-90: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Üniversite	
Okuması Gereken Kişileri Belirlemedeki Yeterliliğinin Karşılaştırılması	137
Tablo-91: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciyi	
Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması.....	138
Tablo-92: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciyi	

Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması.....	139
Tablo-93: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması	140
Tablo-94: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanlarının Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması	141
Tablo-95: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	142
Tablo-96: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması.	143
Tablo-97: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Kaldırılma İsteğinin Karşılaştırılması	144
Tablo-98: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması	145
Tablo-99: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması	146
Tablo-100: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Eğer Sınavı Kazanırlarsa Üniversiteden Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olup Olmama Durumunun Karşılaştırılması	147
Tablo-101: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması	148
Tablo-102: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle İstedikleri Bölümü Kazanmak Konusunda Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması	149
Tablo-103: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması	150
Tablo-104: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması	151
Tablo-105: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'ye Daha Önce Girmiş Olan Adayların Sınav Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması	152
Tablo-106: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması	154
Tablo-107: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması	156
Tablo-108: Görüşülenlerin Mezun Oldukları İle Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması.....	158

Tablo-109: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması. 159	
Tablo-110: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Üniversite Okuması Gereken Kişileri Belirlemedeki Yeterliliğinin Karşılaştırılması.....	160
Tablo-111: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması	161
Tablo-112: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması	162
Tablo-113: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	163
Tablo-114: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanlarının Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması.....	164
Tablo-115: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması	165
Tablo-116: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması.	166
Tablo-117: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Kaldırılma İsteğinin Karşılaştırılması	167
Tablo-118: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması.....	168
Tablo-119: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması.....	169
Tablo-120: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Eğer Sınavı Kazanırlarsa Üniversiteden Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olup Olmama Durumunun Karşılaştırılması	170
Tablo-121: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması	171
Tablo-122: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle İstedikleri Bölümü Kazanmak Konusunda Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması	172
Tablo-123: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması.....	173
Tablo-124: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması.	174

Tablo-125: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'ye Daha Önce Girmiş Olan Adayların Sınav Esnasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması	175
--	-----

ÖNSÖZ

Günümüzde eğitim dünyanın her yerinde oldukça önemli bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır ve her geçen yıl eğitim önemi artan bir kurum olmaktadır. Artık insanlar lisans eğitimini bile yetersiz bulmakta eğitimin ömür boyu devam etmesini savunmaktadırlar. Böyle bir ortamda üniversiteye giriş sınavının bireyler üzerinde önemli etkilerinin olması beklenen bir durum olmalıdır.

Hazırlanan bu yüksek lisans tez çalışmasında, ÖSS'nin, üniversite sınavına dershaneye devam ederek hazırlanan adaylar üzerindeki etkileri hakkında bilgi sunulmaya çalışılmıştır.

Burada bu çalışmanın gerçekleşmesinde önemli payları olan Elazığ İstanbul Dershanesi kurum müdürü sayın Murat GÜROCAK'a, Elazığ İstanbul Dershanesi öğrencilerine ve Elazığ Özel Büyük Elazığ Dershanesi öğrencilerine, gösterdikleri ilgi ve desteklerinden dolayı, meslektaşım M. Ferhat GÜRER' e tez çalışması esnasında yardımlarını esirgememesinden ve bana destek vermesinden dolayı teşekkür ederim.

Üniversiteye giriş sınavının öğrenciler üzerindeki etkilerinin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışma süresince, yol gösterici desteğini ve katkısını esirgemeyen danışman hocam Yrd.Doç. Dr. Mehtap YEŞİLORMAN'a teşekkür ederim.

Elazığ , Ağustos /2006

Sibel ÇINAR

GİRİŞ

Sanayi öncesi toplumlarda okula gitme, eğitim yalnızca bunları gerçekleştirecek zaman ve parası olan pek az kişi için söz konusuydu. Bilgilerini kutsal metinleri okuyup yorumlamak için kullanan dinsel önderler çoğunlukla okuyup yazabilen tek guruptu. Çoğunluk için ise yetişkinleri örnek alarak, aynı toplumsal çalışma becerileri öğrenmek, büyüme ile aynı anlamdaydı. İnsanlar için okumak, gündelik yaşamları için çok zorunlu kabul edilmiyordu. Bu durum dışında pek çok kişinin okuyup yazmamasının bir başka nedeni ise metinlerin elle çoğaltılması ve bu sebeple çok az ve pahalı olmalarıydı. Ancak matbaanın Çin’de icat edilmesi durumu değiştirmiştir. Çünkü matbaa sayesinde kitaplar ve diğer yazılı metinler rahatlıkla çoğaltılmaya başlamıştır. Bu durumda okuma yazmanın günlük hayattaki kullanımını ve okuma yazma oranını oldukça yüksek bir düzeyde arttırmıştır.

Eğitimin ortaya çıkışında ise, çocukların okul binalarında öğrenim görmesinin gündeme gelmesi etkili olmuştur. Sanayileşme süreci ile kentlerin genişlemesi, insanların isteklerine göre farklı alanlarda uzmanlaşmış okullara duyulan ihtiyacı arttırmıştır. İnsanlar artık bir birinden farklı pek çok işlerde çalışmaya başlamışlardır ve iş becerileri anne-babadan çocuklara aktarılmamaya başlanmıştır. Bilginin edinilmesi kişisel becerilerin pratik aktarımı yerine, giderek soyut öğrenme sayesinde gerçekleşmeye başlamıştır. Eğitim kavramı uzun yıllar boyunca okul çağı ile sınırlandırılmıştır. Bu durum 20. yüzyılın ilk yıllarına kadar devam etmiştir. Ancak her alanda en hızlı değişmelerin meydana geldiği 20. yüzyılda eğitim kavramının belli bir yaş dilimi ile sınırlandırılmasına son verilmiştir. Çünkü bu dönemde yapılan bilimsel araştırmalar insan gelişiminin ömür boyu devam ettiğini ortaya koymuştur. Buna bağlı olarak da eğitimin de ömür boyu devam edebileceği kabul edilmiş ve eğitim yaşam boyu süren bir süreç haline gelmiştir.

İnsanoğlunun ihtiyaçlarını karşılarken karşılaştığı zorlukları yenmede sahip olduğu yetenekler, diğer canlılarla kıyaslandığı zaman oldukça düşüktür. Ancak insanların diğer canlılarda gelişmemiş olan bir yeteneği vardır ve bu yeteneği sayesinde öğrendiği yeni davranışlarla hayatını güçleştiren engelleri büyük ölçüde aşabilmiştir. Burada bahsedilen yetenek “öğrenme” ve “öğretme” yeteneğidir. Bu yeteneği sayesinde insanoğlu kendisine yaşayabileceği uygar bir çevre oluşturmuştur. Bu gelişmenin tüm toplumlarda aynı seviyede gerçekleştiğini söylemek yanlış olur (Başar,1996:61). Ancak sonuçta farklı seviyede de olsa eğitim öğretim yer yüzündeki tüm toplumlarda var olan ve gelişen bir kavramdır.

Dünyadaki hemen hemen bütün ülkelerin eğitim sistemi, ilk, orta ve yüksek öğretim olmak üzere üç kademededen meydana gelmektedir. Bu üç kademenin ortaya çıkmasında insanın biyolojik ve sosyal özellikleri ve toplumun insandan beklentileri etkili olmuştur. Bu sebeple her kademe diğer kademelerle uyumludur, fakat kendine has eğitim, görev ve sorumluluklara sahiptir (Başar,1996:65). “Eğitim kademelerinin yapı ve işlevleri statik değil, dinamik bir durum gösterir. Bireyin ve toplumun gereksinimleri değiştikçe eğitim sisteminin değişmesi kaçınılmazdır” (Başar,1996:65). Bu nedenle her kademenin eğitim sistemi içinde görevlerinin daima sorgulanması ve bu sorgulamalar sonucuna göre de yenilenmesi, değerlendirilmesi gerekir.

Eğitim sistemlerinin en üstte bulunan kademesi bilindiği gibi yükseköğretimdir. Çağdaş yükseköğretimin temel unsuru ise üniversitedir. Üniversite sosyal, ekonomik, politik veya teknolojik alanlarda toplumsal değişimleri gerçekleştirme görevini ilk önce üstlenebilecek kurumdur. Eğer üniversite toplumun kendisinden beklediği sorumlulukları yerine getiremiyor ve ihtiyaçlara katkıda bulunamıyorsa bunun temel sebebi yeni bir eğitim anlayışı belirleyememesidir. “Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren, en üst seviyeli insan gücünün ve bilimsel araştırma alanlarının istediği elemanları yetiştiren eğitim kurumlarının tümünü kapsar” (Türk,1999:120). Bu nedenle üniversiteler sürekli olarak kendilerini yenilemeli bu yönde çaba sarf etmelidir. Bunun en iyi yolu ise bünyesindeki öğretim elemanlarının üst düzeyde olmaları ve öğrencilerinin de araştırmaya yönelik, bilgiye ve değişime açık kişiler olmalarını sağlamaları, öğrencileri bu şekilde yetiştirmeleridir. Bilindiği gibi ülkemizde, üniversitelere öğrenciler, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi(ÖSYM)’nin yaptığı bir sınavla alınmaktadır. Hazırlanan bu tezde de özellikle bu sınav ve bu sınavın öğrenciler üzerindeki etkileri üzerinde durulmuştur.

Çağdaş, sosyal bir hukuk devletinin vatandaşlarına karşı yerine getirmekle sorumlu olduğu üç temel görev bulunmaktadır. Bunlar eğitim, sağlık ve güvenliktir. Ancak ülkemizde bu üç temel görevde de çeşitli aksaklıklar, olumsuzluklar bulunmaktadır. Günümüzde eğitim sistemimizde yıllardan beri birikerek gelen birçok sorun bulunmaktadır. Bu sorunların en önemlilerinden biri Öğrenci Seçme Sınavı(ÖSS)’dir. Çünkü her yıl ÖSS’ye giren aday sayısı artmaktadır ve üniversite kapılarında yığılmalar meydana gelmektedir.

Üniversiteye girebilmek için ülkemizde ÖSS’de istenilen fakülte ya da üniversiteye göre bir puan almak gerekmektedir. Üniversiteye giren ya da girmek isteyen birçok aday arasındaki genel kanı, okullarda verilen eğitimin ÖSS’de istenilen puanı almak için yetersiz olduğu yönündedir. Bu nedenle öğrenciler özel öğretim kurumları olan dershanelere

yönelmektedirler ve bu yönelme de dershanelerin büyümelerini, her geçen yıl sayılarının artmasını ve kendilerini geliştirmelerini sağlamaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN METODU

1.1 Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusunu; üniversite sınavının Elazığ ilinde üniversite sınavına hazırlanan öğrenciler üzerindeki etkileri oluşturmaktadır. Bu konu araştırılırken ayrıca öğrencilerin sınavdan beklentileri, sınav hakkındaki düşünceleri, gelecek yıllarla ilgili planları gibi konulara da yer verilmiştir. Bu araştırma konusunun seçilmesinde Öğrenci Seçme Sınavı'nın eğitimdeki ana sorunlardan biri olması etkili olan bir nedendir. ÖSS'nin öğrenciler üzerinde birçok etkisi bulunduğu bilinen bir gerçektir. Çünkü öğrenciler ilköğretimden itibaren üniversite sınavına girmek üzere bir eğitim görmektedirler. Bu, öğrencilerin üniversiteyi kazanana kadar geçirdikleri hayatlarını etkilemektedir. Bu durumun da araştırılması gerekliliği konunun seçilmesinde etkili olmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; ülkemizde üniversiteye giriş sınavının, sınava giren veya girecek olan öğrenciler üzerindeki etkilerini, eğitim ve devlet okulları hakkındaki fikirlerini tespit etmektir. Çalışma, özel öğretim kurumları ile devlet okulları üzerinde gerçekleştirilecektir. Üniversite sınavına katılan öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri ve gençlerin eğitimden, okullardan, üniversiteye giriş sınavından, üniversitelerden beklentilerinin saptanması bu çalışmanın başlıca amaçları arasında yer almaktadır.

Ayrıca, konuya Elazığ örneğinde kaynak ve sorunların çözümü için önerilerde bulunulması da hedeflenen konular arasındadır. Araştırmanın diğer bir amacı da, bu alanda yapılmış olan çalışmalara biraz da olsa katkı sağlamaktır.

1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Evren, araştırma sonuçlarının genellendirilebileceği elemanları içerir. Bazı ortak özellikleri olan her türlü eleman evren olabilir. "Çalışma evreni örneklerin arasından seçildiği elemanları içeren elemanlar bütünüdür. Çalışma evrenindeki her eleman örneğe alınabilir. Ancak bazı nedenlerle çalışma evreninden seçilen örnek üzerinden veri toplanır. Bazen, araştırma çalışma evreninin tümünde yürütülür. Bu duruma 'tam sayım' denir" (Arlı-Nazik,2003:72). Günümüz toplumlarının demografik açıdan yoğunluğu nedeniyle, alan

araştırmalarının tam sayımına imkan yoktur. Bu sebeple, hemen hemen bütün çalışmalar, evreni temsil yeterliliğine sahip büyüklükte seçilen örneklemler üzerinde yürütölmektedir.

Yukarıda belirtilen prensipler doğrultusunda belirlenen araştırmanın evrenini, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde özel dersanelere devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. araştırmanın örneklemi ise Elazığ'daki İstanbul Dershanesi ve Özel Büyük Elazığ Dershanesi öğrencileridir. İstanbul Dershanesi'nden 200 örneklemler seçilmiştir, Özel Büyük Elazığ Dershanesi'nden 50 örneklemler seçilmiştir. Bu evreni ve örneklemleri seçerken dikkat edilen ortak özellik; görüşülen kişilerin tamamının üniversite sınavına hazırlanıyor olmasıdır. Bunun dışında yaş, cinsiyet gibi değişkenler görüşülenlerin belirlenmesi konusunda etkili olmamıştır. Bu dersanelerde farklı yaşlarda, farklı okullardan mezun olmuş, farklı sosyo-költürel ve ekonomik yapıya sahip öğrenciler bulunmaktadır. Örneklemler belirlenirken tesadüfi yöntem kullanılmıştır. "Basit tesadüfi örneklemler adından da anlaşılacağı gibi, eēit seçilme şansı olan elemanların oluşturduğu örneklemlerdir. Basit tesadüfi örneklemler kura ya da piyango çekilişi gibi örneklemler seçmez. Eğer evren elemanları belli ise, numaraları yazıp bir torbaya atıp içinden seçmez. Populasyon 1000 eleman bulursa da hepsinin yazılıp torbaya konması zordur. Tesadüfi yansız sayılar tablosu kullanılarak da örneklemler seçilebilir" (Arlı-Nazik,2003:72). Basit tesadüfi örneklemler tekniğinin kullanıldığı araştırmada, Elazığ ilindeki özel dersanelere devam eden öğrencilerden rastgele seçilen 250 kişiye anket uygulanmıştır. Örneklemler grubuna dahil edilen öğrencilerin 70'i lise son sınıf öğrencisi olanlar, 84'ü bir yıl önce liseden mezun olanlar, 61'i iki yıl önce liseden mezun olanlar, 35'i ise, en az üç yıl önce mezun olanlar şeklinde-dir. Anket uygulanırken kişilerin seçilmesinde biraz önce de belirtildiği gibi, tesadüfi örneklemler tekniği uygulanmıştır.

1.4.Verilerin Toplanması ve Analizi

Her şeyden önce, araştırmanın teorik bölümleri hazırlanırken araştırmaya kuramsal bir ereve oluşturmak üzere konuyla ilgili var olan kaynakları bulmak için kaynak taraması yapılmıştır. Toplanan sayısal verilerin analizinin yapılmasında ise, önyargıdan uzak gerçekçi düşüncelere yer verilmeye ve anket sonuçlarının tarafsız bir şekilde değerlendirilmesine azami dikkat gösterilmiştir. Anket soruları seçilirken öncelikle yaklaşık olarak anket sorularının üç katı kadar soru hazırlandı 120 kişiye uygulandı ve uzman kişilerden yani dersane öğretmenlerinden, dersane idarecilerinden sorularla ilgili görüşler alındı. Anket soruları içinden uygun olanlar alındı ve daha sonra hazırlanan anket örneklemler uygulandı. Veriler toplanırken; öncelikle örneklemler oluşturan bireylere tek tek anket uygulaması

yapılarak alınan cevaplar not alınmıştır. Verilerin tamamı elde edildikten sonra yani; anket uygulaması tamamlandıktan sonra ise verilerin analizi için SPSS programı kullanılmıştır. Anket verileri SPSS programına yüklenmiştir ve öncelikle basit frekans dağılımlarını gösteren tablolar düzenlemiştir; ardından değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koyabilmek üzere gerekli olan çapraz tablolar ve χ^2 hesaplamaları yapılmıştır. Bu şekilde elde edilen sonuçlar üzerinde yorum ve değerlendirmeler yapılmıştır.

1.5. Araştırmada Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Bu araştırma, bir alan çalışmasıdır. Bu nedenle, alan çalışmasında kullanılan tekniklerin araştırmada kullanılmasına dikkat edilmiştir. Öncelikle, araştırmanın kuramsal çerçevesi hazırlanmıştır. Kuramsal çerçeve oluşturulurken; daha öncede belirtildiği gibi, kaynak taraması tekniğinden faydalanmak suretiyle daha önce yapılmış çalışmalara ulaşılmıştır. Ardından, anket ve mülakat tekniği kullanılarak, üniversite sınavının evren içindeki kişileri nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak için bulgular elde edilmeye çalışılmıştır. Anket sonuçları elde edildikten sonra da sonuç ve öneriler kısmında gerekli yorumlara yer verilmiştir.

2. EĞİTİM OLGUSU VE EĞİTİMİN TOPLUMSAL FONKSİYONU

2.1.Eğitim Kavramı

Eğitim, günümüzde oldukça önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim, insanlık tarihinin ilk dönemlerinden beri varola gelmiştir, çağımızda da her toplumda varlığını korumaktadır (Varış,1998:6). “Nüfusu sınırlı olan ilkel bir kabiledede, insanoğlu bir taraftan temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı araçları geliştirmeye çalışmış, bir taraftan da toplumdaki çocuk, genç ve diğer yetişkinlere, örgün olmayan bir eğitim vermiştir” (Varış,1998:6). Bu şekildeki toplumda kişinin öğrenmesi canlı ve cansız çevre ile etkileşimi sayesinde gerçekleşmiştir ve gerçekleşmektedir. Sonuç olarak öğrenmenin ortaya çıktığı her durumda insan davranışları üzerinde değişimi gerçekleştiren eğitim sürecinden söz edilebilir (Varış,1998:6).

Eğitimin de, birçok kavramın olduğu gibi farklı tanımları bulunmaktadır. Genellikle her eğitimci, eğitimi değişik ifadelerle farklı biçimlerde tanımlamıştır. Bu farklılaşmanın temelinde, eğitimin her tanımında, eğitimin farklı bir amacını temel almaları vardır. Bu farklılaşmalara rağmen eğitimle ilgili birkaç tanımı şu şekilde verebiliriz: “Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır” (Tezcan,1997:10). Bireyin yeteneklerini geliştirmesi üzerinde duran başka bir tanım ise Yeşilyaprak tarafından şöyle yapılmıştır. “Çağdaş bilimsel anlayışa göre eğitim; bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi oluşumudur” (Yeşilyaprak,2002:2). Demirtaş ise eğitimin tanımını yaparken bireyin davranışlarında kalıcı izli değişiklik olması gerektiğini şu şekilde belirtmiştir. “Eğitim, bireyde, kendi yaşantıları yoluyla kalıcı izli ve istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir” (Demirtaş, 2002:47). Başka bir tanıma göre ise eğitim, “Bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreye (özellikle okulu) içine alan toplumsal bir süreçtir” (Tezcan,1997:10). Demirel tarafından yapılan bir diğer tanımda ise bireysel gelişme olması gerektiği belirtilmiştir. “Eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin özellikle okulun etkisi altında sosyal yeterlilik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan süreçtir” (Demirel,2000:5) denilmektedir.

Bu tanımlamaları incelediğimiz zaman, eğitimin, kişiliğin gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan kişi için gerekli olan bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesini sağlayan bir süreç olduğunu anlamaktayız ve bu süreçten geçen kişinin davranışlarında değişiklik olması beklenir. Ayrıca gençlerin topluma uyumu da önemli bir

durumdur. Bu uyumun sağlanabilmesi için bireyin duygu, düşünce ve yetenekleri geliştirilebilecek en üst düzeyde geliştirilir ve davranışlar Milli Eğitimin amaçlarına uygun hale getirilir. Prof. Dr. Fatma Varış bu duruma destek olacak bir şekilde eğitimle ilgili şu ifadeleri kullanmaktadır:

“...eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır; bu değerler, öğrencilerin davranışlarını ve dilek düzeylerini yine eğitim yolu ile etkiler. Keza bireylerde eğitim düzeyi, fikir, duygu ve ahlaki tutumlar geliştikçe, çocuklara ve gençlere verilen eğitim de, esasta, seviye kazanır ve gelişir” (Varış,1998:1).

Eğitim, sadece okullarda belli yaş gruplarındaki bireylerde devam ettirilen bir süreç değildir, okul öncesi ve okul sonrası da devam etmektedir, yani süreklidir, hayat boyudur. “Günümüzde bir slogan haline gelen **yaşam boyu eğitim**, eğitim sözcüğünün kapsamında esasen vardır; yeni olan eğitimin yaşam boyu devam etmesi değil, fakat çağımızda böyle bir gereksinimin duyulması ve eğitimin yaşam boyu sürmesi için kurumsallaşmadır” (Varış,1998:7).

Çağımızda, yaşın eğitim bakımından bir önemi yoktur; eğitim derken aynı kuşaktakilerin bir birleriyle ve farklı kuşaktakilerle karşılıklı etkileşimlerinden bahsedilmektedir. Herhangi bir yaşta bir kişi eğitime devam ettiğinde kendisinden genç kişiler tarafından kendisine eğitim verilmesini garipsememekte, normal bir şekilde kabullenmektedir.

Eğitimin hayat boyu devam etmesi özelliği, çeşitleri içinde daha iyi bir şekilde kendini göstermektedir. Eğitim çeşitlerini birkaç grupta toplamak mümkündür.

2.1.1. Örgün Eğitim: Genelde okulda verilen, belirli bir yaş ile kısıtlanmış olan, eğitim sistemi tarafından daha önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda hazırlanmış, eğitim programları ile devam ettirilen, belirli bir planı, programı ve düzeni olan bir etkinliktir. Okul öncesinden başlayan ve yükseköğretime kadar olan bütün öğretim basamakları, örgün eğitim kapsamındadır (Küçükahmet, 1997: 66). Örgün eğitim okullarda verilen bir eğitimidir.

2.1.2. Yaygın Eğitim: Örgün eğitime benzer olarak, planlı, programlı ve düzenlidir. Örgün eğitimden farkı ise bir yaş sınırının bulunmamasıdır. Yaygın eğitim daha çok örgün eğitim imkanından yararlanamamış durumda olanlara, okuldan erken ayrılanlara ve mesleklerinde ya da ilgi ve ihtiyaç duydukları alanda yeterli olmak isteyenlere yöneliktir. Halk Eğitim Merkezleri'nde uygulanan kurslar yaygın eğitime örnektir (Küçükahmet,1997:66). Yaygın eğitimin amaçları, vatandaşlara örgün eğitimle beraber veya örgün eğitimin dışında (Doğan, 2002:184);

- a–Okuma yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamalarına olanak sağlamak,
- b–Ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyumlarını kolaylaştıran eğitim olanağı vermek,
- c–Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı nitelikte eğitim vermek,
- d–Boş zamanlarını iyi ve doğru bir şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırmak,
- e–Ekonomik gelişmeye paralel olarak uygun meslekleri seçmelerini sağlamak,
- f–Çeşitli mesleklerde çalışanlara, kendilerini mesleki alanlarında geliştirmeleri için bilgi ve beceri kazandırmaktır.

2.1.3. Doğal Eğitim (Örgün olmayan eğitim): Planlı ve programlı olmayan, hayat içerisinde, kendiliğinden ve rastlantısal olarak meydana gelen eğitim biçimidir. Kişinin ailesinden, arkadaşlarından, çevresinden edindiği öğrenmeler bu duruma örnektir.

2.1.4. Öğretim: Tek yönlü olarak belirli konularda bilgi vermektir.

2.1.5. Hizmet İçi Eğitim: Belirli bir kurumda çalışan kişilere kısa süreli olarak görevli oldukları alanla ilgili bilgi vermek amacıyla yapılan eğitimidir. Amaç kişilerin çalışmalarındaki verimlilik ve etkinliklerinin artırılması, kendilerini geliştirilmelerinin sağlanmasıdır.

2.1.6. İş Başında Eğitim: Kurumlarda çalışanlara, çalışma saatleri esnasında, görevli oldukları sırada, bazen bireysel, bazen de gruplar şeklinde uygulanan eğitimidir (Tezcan;1997;3-4).

2.2. Tarihsel Açıdan Eğitim

Eğitim insanlık tarihiyle aynı tarihe sahiptir. Çünkü insanın olduğu yerde eğitimin olması şarttır. Mutlak insanlığın ilk dönemlerinde verilen eğitim ile günümüzde söz konusu olan eğitim arasında büyük farklar vardır ancak sonuçta farklı şekilde de olsa eğitim geçmişten günümüze kadar söz konusu olmuştur. “Genel anlamda eğitim, insanoğlunun öğrenme yolu ile düşünme yeteneklerini, bilgisini, anlayışını ve becerisini geliştirme sürecidir” (Demircioğlu,1996:62). Böylece eğitim denilince aklımıza ilk olarak insan gelmektedir. Buna bağlı olarak da sürekli kendini geliştiren insanoğlu ile birlikte eğitimde etkili olan unsurlarda zamanla değişmiştir.

İlk çağlarda bilindiği gibi okul diye bir kurum yoktu. Eğitim, çevre şartlarına dayanıklılığı sağlamak, avlanmak, ok atmak gibi fiziksel becerileri kapsamıştır. O dönemlerde eğitimin doğal eğitim şeklinde olduğu görülmektedir. Aileler, kabileler, klanlar en önemli eğitim kurumları olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Dinsel ve siyasi nitelikli önderler ise en önemli eğitimciler olarak görülmektedir (Tezcan,1997:5).

İnsanlığın ilk dönemlerinde eğitimin amacı günümüzdekinden farklıdır. Çünkü o dönemlerde formel bir eğitimden söz edilemez. “İlk çağlarda eğitimin amacı insanlara ortak özellikler kazandırmak sosyal dengeleri korumak ve toplumu savunmaktır. Ama toplumlara göre belli bir farklılık da göstermektedir” (Aydın,2000:195).

Yazının bulunması ve yerleşik hayata geçilmesi eğitimin yapısında bazı değişikliklere neden olmuştur. Örneğin eğitim örgütlenmeye ve kurumsallaşmaya başlamıştır. Yunan filozofu Platon’un kurduğu okul bu duruma güzel bir örnek olmuştur. Akademia adını verdiği okulunda insanları toplayıp onlara matematik dersi vermiştir. Bu durum daha sonra gittikçe yaygınlaşmıştır. Özellikle matbaanın icadıyla eğitim-öğretimde gelişme kaydedilmiştir, okuma-yazma bilen sayısı oldukça artmıştır (Tezcan,1997:6).

Ortaçağa gelindiğinde, özellikle Avrupa’da, eğitimde dinin oldukça fazla etkili olduğu görülmektedir. İlkçağ’daki Hümanist eğitim Ortaçağ’da yerini teosantrik ve skolâstik bir eğitime bırakmıştır (Tezcan,1997:8). “Ortaçağlarda da eğitim, toplumsal dengeleri sağlamaya yönelikti ve oldukça idealize edilmişti. Cemaatsel bir yapıyı vurguluyordu. Bu çerçevede Ortaçağ Avrupası’nda eğitim dini nitelikli idi” (Aydın,2000:196).

Yeniçağ’da ise Rönesans ve Reform hareketleri bütün kurumları etkiledikleri gibi eğitim kurumlarını da etkilemiştir. Böylece eğitim, çok yönlü yaratıcı düşünceye sahip, gelişmiş insan yetiştirmeyi amaç edinmiştir (Tezcan,1997:8).

17. yüzyılda rasyonel ve deneysel akımlar ön plana çıkmıştır. Bunların ön plana çıkmasıyla birlikte doğa bilimleri ve akıl öncelikli hale gelmiştir. Bu yüzyılda eğitim kendini tam olarak göstermiş ve planlı, sürekli hale gelmiştir. Eğitimde pozitif bilimlere önem verilmiştir (Tezcan,1997:8).

18. yüzyıl Descartes, Spinoza, Home, Bacon, Hobbes gibi birçok filozofuyla bir aydınlanma çağıdır. Rasyonalizm ve natüralizm gibi felsefe akımları bu yüzyılda ön plana çıkmıştır. John Locke’a ait olan “insan zihni boş bir levhadır, önemli olan eğitimin buna yazdıklarıdır.” Düşüncesi önem kazanmıştır. Böylece eğitimin önemi de artmıştır. İnsanın davranışlarına yön verenin aldığı eğitim olduğu düşüncesi yaygınlaşmıştır (Tezcan;1997:8).

18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyıl bilindiği gibi Sanayi Çağı’dır. Bu çağda çocuğu merkez alan çağdaş eğitim ortaya çıkmıştır. Çağdaş eğitime göre eğitime çocuğun başarılı olduğu alandan başlanmalıdır (Tezcan,1997:9).

Modern dönemlerde ve özellikle günümüzde diğer modern yapılara paralel hale getirilmiştir. Genel olarak kişisel yeteneklerin ortaya çıkarıldığına inanılan eşitlikçi, yaygın bir eğitim benimsenmiştir. Sanayi ve teknoloji eksenli, sanayi ve teknolojinin ihtiyaç duyduğu bireyleri yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Aydın,2000:196).

Erden günümüzde eğitimin oldukça geliştiğini, insanlar için bir hak olarak görüldüğünü şu şekilde ifade etmiştir. “Günümüzde ise, eğitim bir avuç filozof ya da uzmanın tekeline çıkararak sınırlarını oldukça genişletmiştir. Böylelikle eğitimin sadece okulları ilgilendiren bir süreç olmadığı anlaşılmıştır. İş ve endüstri dünyası ile askeri güçler başta olmak üzere, tüm meslek gruplarının ve kurumların ayrı bir eğitim bölümü bulunmaktadır. Ayrıca birçok uluslar arası kuruluş, dernek ve meslek örgütleri, eğitimin genel hedefleri üzerinde anlaşma sağlanması, en yeni ve çağdaş uygulamaların yaygınlaştırılması ve eğitim olanağının bütün insanlar için bir hak olarak kabul edilmesi konusunda çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca demokratik fikirlerin yerleştiği toplumlarda öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin meslek örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının da eğitimle ilgili kararlara katılma, etkileme, değiştirme ve söz hakkı bulunmaktadır” (Erden,1998:148-149).

2.3. Eğitimin Amacı, Gereği ve İşlevi

Eğitimin amacı, güç ve yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlamak, marifetlerin, toplumsal, kültürel ve ekonomik şartlara göre psikolojik etkenlerden de yararlanarak geliştirmek, yani bireyleri destekleyici olmaktır. Gerçek toplumsal, kültürel, ekonomik gelişme, bir ülkede okur-yazar oranının artmasıyla değil, bireyleri ülkenin ihtiyaç duyduğu iş ve sosyo-kültürel hayata göre maddi ve manevi değerleriyle yüklü bir tarzda yetiştirmektir (Nirun,1973:204).

Eğitimin amaçlarını hedef aldığı bireye veya ait olduğu topluma yönelik olmak üzere iki grupta incelemek mümkündür (Demircioğlu,1997:67-68).

A–Bireyi hedef alan amaçlar;

1-Bireyi toplumsallaştırmak, onu toplumun fonksiyonel bir üyesi olabilmesini sağlamak.

2–Bireyi kendi amaçlarını belirleyebilen, çevresini kontrol altında tutmayı başarabilen, akılcı ve mantıklı davranışlar sergileyebilen ve kendisini objektif olarak ifade edebilen sosyal bir varlık haline getirmek,

3–Bireye iyi bir hayat olanağı vermek, yaratıcı düşünmeyi öğretmek, bedensel ve ruhsal değişimini istenilen yönde oluşturmak,

4–Bireye, farklı durumlara uyum sağlamak, farklı düzeylerdeki kişilerle etkileşim kurabilmek gibi durumlarda temel beceriler verebilmek,

5–Bireyin kendi kendisine karar alabilme yeteneğini geliştirmek, bireyde var olan olumsuz olarak görülen davranışlarını düzeltmek, yerine istenilen davranışları yerleştirmektir.

B–Topluma yönelik amaçlar;

- 1–Toplumun geleneklerini, göreneklerini ve sürekliliğini sağlamak,
- 2–Toplumun sahip olduğu kültürü zenginleştirip, şekillendirmek, toplumun kendisini yenilemesini sağlamak,
- 3–İyi üreticiler ve tüketiciler yetiştirmek, ekonomik verimi yükseltmek ve bu sayede toplumun refah düzeyini arttırmak,
- 4–Yetiştirdiği bireyleri sorumlu vatandaşlar haline getirmek amacıyla bireylerde siyasal bilinç uyandırmaktır.

Eğitimin amacının ne olduğu konusunda Ziya Gökalp' in düşüncelerine de yer vermek gerekir. Ziya Gökalp, eğitimin yaratıcılık temeline oturtulmasına karşı çıkmıştır. Türkiye'de eğitimde ekonomik fayda amacını hatalı olarak görür. Gökalp' e göre eğitimin amacı maddi olarak yüksek kazançlar elde etmek değildir. Eğitimin, yurtseverlik, fedakarlık gibi kişilik geliştirme özelliklerini de vermesi gerekmektedir (Gökalp,1954:72).

Gökalp'e göre eğitim, toplumun bireyler üzerinde uyguladığı sosyalleştirme işidir. Toplum, bireyleri sosyalleştirirken bunu kişilerin iyi ya da kötü oluş durumlarına göre bir değerlendirme yaparak yapar. Sosyalleştirme sürecini bireyin kendini doğayla uyumlu olmaya çaba sarf etmesi değil, topluma kendini benzetmesi olarak ele almıştır.

Bir toplumda eğitimin amaçları, eğitimin işlevi ile ilişkilidir ve bu amaçlar tarafından şekillendirilir. Yani amaçlar değişirse işlevler de değişir. Ancak bütün toplumlarda eğitimin değişmeyen genel işlevi yani fonksiyonları bulunmaktadır. İşlevler, amaca dönüktürler. Bir eğitim sistemi örgütlenirken başlangıç noktası, önce ama sonra işlev olarak karşımıza çıkmaktadır. Aksi halde örgütün ya da sistemin amaçlarına, hedeflerine yönelik bir işlem yapmamış sayılır (Tezcan,1997:51).

Mahmut Tezcan' a ve onunla birlikte birçok eğitimciye göre eğitimin toplumsal işlevleri “açık” ve “gizli” olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.3. 1. Eğitimin Açık İşlevleri

Tezcan eğitimin açık ve kapalı işlevleri olduğunu belirtmiştir. Burada özellikle eğitimin açık işlevleri üzerinde durulmuştur. “Eğitimin açık işlevleri, toplumun kültür mirasının birikimi ve aktarılması, yenilikçi ve değişmeyi sağlayıcı elemanlar yetiştirmek, siyasal, toplumsal, seçme ve ekonomik gibi noktalarda toplanmaktadır” (Tezcan,1997:52).

2.3.1.1.Toplumun Kültür Mirasının Aktarılması: Toplumun kültürel mirasının birikimi ve sürekliliğini sağlamak her toplumda eğitimin temel işlevlerinden birisidir. Bu miras

sayesinde, her kuşak, kültür birikimi sürecini önceki kuşağın bıraktığı yerden devralarak sürdürebilmektedir. Bu devralma, o toplumun değerlerinin ve toplumsal normlarının öğretilmesi ile sağlanır. Bir önceki kuşaktan bir sonraki kuşağa kültürü aktarma araçları ise dil, deneyim ve bilgidir (Tezcan,1997:52).

2.3.1.2. Çocuğun Toplumsallaştırılması: Eğitimin ikinci görevi ise, toplumun değerlerini ve toplumsal kurallarını, normlarını çocuğa çeşitli yollarla öğretmektir. Bu sürece, “Toplumsallaşma” denir. Bu süreçle kültür, çocuğa aşılır (Tezcan,1997:53).

Eğitimin çocuğu toplumsallaştırdığı gözle görülen bir gerçektir. Çünkü okullarda verilen eğitim nedeni ile birey çocuk yaşta farklı insanlarla iletişim kurmakta sosyal ilişki yaşamaktadır. “Çocuğu sosyalleştirerek onu insan yapan toplumdur. Toplum bunu eğitim yolu ile gerçekleştirir. Çocuğu ilk olarak eğiten kurum ailedir. Onu sosyalleştirip toplumsal yaşama hazırlayan ikinci önemli toplumsal kurum okuldur. Kültürü ise çocuğu sosyalleştiren üçüncü öge olarak görebiliriz. Aile, okul ve kültürü dikkate alarak eğitimin birçok işlevinin olduğunu söyleyebiliriz” (Demirel-Kaya,2003:111).

2.3.1.3. Yenilikçi ve Değişmeyi Sağlayıcı Elemanlar Yetiştirmek: Yenileşme, hem yeni yöntemler, hem de yeni düşünceler ortaya çıkarır. Bu yüzden eskiye karşı bir meydan okuma söz konusu olur. Burada eğitim sistemi iki çeşit rol oynar. Bunlardan birincisi, yenilikçi elemanları sağlamak, diğeri ise, asgari uyumsuzluklarla gerekli değişimleri gerçekleştirmek şeklindedir. Uzun süre geleneksel kuralların egemen olduğu toplumlarda değişmeye karşı gelme, genel bir durumdur. Bu olay, özellikle henüz sanayileşmekte olan toplumlarda daha açık bir durum şeklinde görülür. Yenilikçi elemanlar, kuşkusuz okullar yoluyla yetiştirilecektir (Tezcan,1997:53).

2.3.1.4. Siyasal İşlev: Eğitimin siyasal niteliği, onun devletin bir işlevi olmasından kaynaklanmaktadır. Siyasal bakımdan eğitimin başlıca iki görevi vardır. Birincisi, mevcut siyasal sisteme (devlet düzenine) bağlılığı sağlamaktır. Bütün siyasal sistemler çocuklara ve yurttaşlara bir “siyasal eğitim” vermek isterler. Böylece topluma bir birlik, beraberlik ve dayanışma ruhu kazandırır. Mevcut düzene bağlılığın sağlanması, gerek örgün eğitimde çeşitli derslerde, gerekse yaygın eğitimle ya da örgün eğitimde ayrı bir siyasal eğitim ile, yani, yurttaşların kamu işlerinin yürütülmesine etkin bir biçimde katılmasını sağlayacak hüneler, tutumlar ve yeteneklerle donatılması yoluyla gerçekleştirilir. Bu gerçekleştirme çabasında öğretmenlere büyük roller düşer. Eğitimin ikinci siyasal işlevi, liderlerin seçimi ve eğitilmesi ile ilgilidir. Liderlerin seçim ve eğitilmesinde de okullar, birinci derecede rol oynarlar (Tezcan,1997:54).

2.3.1.5. Eğitimin Seçme İşlevi: Birçok ülkede eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması siyasal bir amaçtır olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu amaç, eğitimle gerçekleştirilmeye çalışılır. Eğitimin seçme işlevi, bu topluluktaki en yetenekli çocukların seçilmesi, onlara tam bir eğitim olanağı sağlanarak kendilerinden gelecekte geniş ölçüde yararlanılmasının sağlamaktır (Tezcan,1997:56).

2.3.1.6. Eğitimin Ekonomik İşlevi: “İnsanların sınırsız gereksinimleri sınırlı doğal kaynaklarla karşılamaya çalışılmaktadır. Kıt kaynaklardan en iyi yararlanma yolu ekonomidir. Eğitim ekonomide önemli görevler üstlenir. Kalkınmanın temelinde iyi yetişmiş insan gücü vardır. Eğitilmiş insan gücü ekonomik büyümeyi hızlandırır. Doğal kaynakların ve sermayenin en verimli şekilde kullanılmasını sağlar ve teknolojik gelişmeye katkıda bulunur. Eğitimin ekonomik işlevini birey bakımından ve toplum bakımından incelemek olanaklıdır” (Demirel-Kaya,2003:113).

2.3.2.Eğitimin Gizil İşlevleri

Eğitimin temel görevlerinin sonuçları olarak sayılan birkaç saklı görevi de vardır. Bunlar eş seçme, tanıdık sağlama, statü kazandırma, çocuk bakıcılığı, işsizliği önleme, çocuğun ekonomik sömürsünü önleme, temizleyicilik şeklindedir.

2.4. Türk Eğitim Sistemi

2.4.1.Türk Eğitim Sisteminin Tarihi ve Yapısı

İslamiyet'ten önceki Türkler de güçlü bir yaygın eğitimin olduğu kesindir ancak o dönemlerde Orta Asya'da yaşayan Türkler de örgün eğitim kuruluşlarının olup olmadığı tam olarak bilinmemektedir. “Türkler, Müslüman olduktan sonra medrese denilen ve din eğitimi yapan bir örgün eğitim örgütü ile tanıştılar” (Başaran,196:11). Öncelikle Selçuklular ve daha sonrada Osmanlılar medreseyi örgün eğitim kurumu olarak kabul etmişlerdir. Bir çok büyük kentte özellikle İstanbul'da çok sayıda medreseler açılmıştır. Medreselerin kurucuları devlet değil de birey ya da vakıf olduğu için ne Selçuklu' da ne de Osmanlı'da ülke düzeyinde bir eğitim sistemi mevcut değildi. 1773 yılında devlet eliyle açılan askeri okullar ile kiliselerin açtığı azınlık ve yabancı okulları sayesinde Osmanlı eğitim sistemi doğmaya başlamıştır. Tanzimat Dönemi'ne kadar okullar Din okulları, Yeni okullar ve Kilise okulları olmak üzere üç grupta toplanmıştır. Tanzimat ile Osmanlı devletinin eğitim politikasında da değişmelere gidilmiştir. Bu değişmeleri kısaca şu şekilde verebiliriz (Başaran,1996:12,13,14).

1-Askeri eğitimi geliştirmek amacı ile Avrupa'dan alınan teknolojiyi öğretecek, Avrupa'daki okullara benzeyen okullar kuruldu ve bu okullarda fen okutulmaya başlandı.

2–Osmanlı Devleti’ni askeri bürokrasiden sivil bürokrasiye geçirebilecek, yeni bilgi ve becerilerle donatılmış ordusunun yetiştirilmesi için mektepler açılmıştır.

3–Mekteplerin açılmasıyla medreseler sadece din adamlarının yetiştirildiği kurumlara dönüştü ve medreseler giderek zayıflamaya başladı.

4–Avrupa’daki endüstriyel gelişimi yakalamak ve ülkede meydana gelen endüstriyel çöküşü durdurmak amacı ile teknik okullar açılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu duraklama ve gerileme dönemlerinden önce, tüm alanlarda olduğu gibi, eğitim alanında da en parlak dönemlerini yaşamıştır ve diğer toplumlara örnek olmuştur. “Batı’daki çağdaşlarıyla kıyaslanabilecek şekilde bir üniversite ve eğitim müessesesi karakterine sahip medrese sistemini kuran ve toplumun o devirlerdeki ihtiyaçları ve değerleri doğrultusunda eğitim veren sübyan mekteplerini memleketin her köşesinde yaygınlaştıran Osmanlı İmparatorluğu’nun, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren hemen her yönden, önce bir duraklama ve gerileme daha sonra da bir çözülme ve çöküş sürecine girdiği bilinmektedir. Bu sürecin en önemli ve belirgin göstergelerinden biri de medrese sisteminde ve buna bağlı olarak da ilmiye teşkilatında görülür. XVI. yüzyılın ikinci yarısında başlayan bu ilmi duraklamanın boyutları, daha sonraki dönemlerde farklı sebeplerin etkisiyle gittikçe artarak derinleşir ve nihayet çöküşle noktalanır” (Kafadar,1997:164).

Tanzimat’tan itibaren açılan Batı okullarına benzer okullar kendilerinden bekleneni tam olarak verememişlerdir. Çünkü bu okullar açılıp kapatılırken, programları hazırlanırken ülkenin gerçek ihtiyaçları dikkate alınmamış, daha önce yapılan hatalardan ders alınmamış ve geleceğe bakılmamıştır (Akyüz,1996:4).

Birinci Meşrutiyet ve İkinci Meşrutiyet Dönemi’nde de eğitimle ilgili bir çok yenilik yapılmaya devam edilmiştir. Ancak Avrupa seviyesinde bir eğitime ulaşamamıştır. “Türk toplumunda gerçek anlamda “planlı kamu eğitimi” düşüncesinin yer edinmesi ve devletin de bu bağlamda eğitim sorumluluğunu üstlenmesi, 1869 yılında yayınlanmış bulunan “Maarif’i Umumiye Nizamnamesi” ile oluşmuştur. O tarihten başlayarak Türk toplumunda devlet eğitim alanındaki sorumluluklarını eskisine oranla giderek daha iyi kavramaya ve hükümlülüklerini de yerine getirmeye çaba harcamıştır. Ne var ki, Osmanlı İmparatorluğunun Tanzimat, Meşrutiyet, İstibdat, II. Meşrutiyet devirlerinde planlı kamu eğitiminin gelişimi oldukça cılız kalmıştır. Türk toplumunu, gerçek anlamda kitle eğitimi, planlı kamu eğitimi, ancak Cumhuriyet döneminde kalkınmanın temel şartı olarak görmüş ve bu doğrultuda da büyük çaba harcanmıştır” (Başar,1996:64).

Cumhuriyet Dönemi’ne gelindiğinde eğitim açısından yapılan ilk şey eğitim yönetimi ayrılık gösteren eğitim kurumlarını, okulları bir arada toplamak ve öğretimi devlet’in denetimi

altına sokmak için 3 Mart 1924'te Tevhid'i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) çıkarılmıştır. Daha sonra Harf İnkılabı yapılmış ve yaşları 15 ile 45 arasında olan vatandaşlara okuma yazma öğretmek amacıyla okuma-yazma seferberliği sürdürülmüştür. Türkçe'yi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak, bilimin gereğine göre geliştirmek ve Türkçe'nin yanlış kullanımını önlemek amacıyla 1931 de Türk Tarih Kurumu, 1932 yılında Türk Dil Kurumu kurulmuştur. Daha sonraları Köy Enstitüleri, Kız Sanat Enstitüleri, Erkek Sanat Enstitüleri kurulmuştur. Daha sonraki yıllardan günümüze kadar eğitim alanında çeşitli gelişmeler, yenilikler ortaya çıkmıştır.

“Türk toplumunun eğitimde bugün yakaladığı çağdaşlık, Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen eğitim reformlarının bir sonucudur. Bu reformların gerisinde de yüce Atatürk'ün üstün yurtseverliği, ileri görüşlülüğü, yaşamda karşılaşılan sorunların tümünün çözümünde tek yol göstericinin bilim olduğu gerçeğini görmesi yatmaktadır. Kuşkusuz günümüzde Türk eğitim sisteminin tüm kurum ve kuruluşlarıyla tamamen çağdaş bir yapıya kavuştuğu öne sürülemez. Önünde daha çözüm bekleyen birçok sorun vardır. Ama bu sorunlar çözümsüz değildir. Yüce Atatürk'ün gösterdiği “bilim yolunda gidilerek bu sorunların tümü, zaman içinde çözüme kavuşturulacaktır. Bundan hiç kimsenin kuşku duymaması gerekmektedir” (Başar,1996:64,65).

Ayrıca Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana geçen kısa süre içinde eğitim sisteminin her tür ve kademesinde okul, öğrenci ve öğretmen sayısında büyük artışlar olmuş, eğitim olanakları yurt genelinde dağılımında önemli gelişmeler meydana gelmiştir.

2.4.2. Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri

2.4.2.1. Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları

“Türk eğitim sisteminin amaçları Milli Eğitim Temel Kanunu ile düzenlenmiştir.

2.4.2.1.1. Genel Amaçlar:

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2.Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3.İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı; seçkin bir ortağı yapmaktır.

2.4.2.1.2.Özel Amaçlar:

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir. “Yukarıda sayılan eğitimin genel ve özel amaçları, her eğitim etkinliğinde uyulması gereken amaçlardır. Bu genel ve özel amaçlar bir bakıma eğitime bir çerçeve vermektedir” (Türk,2002; 91,92,93).

2.4.2.2.Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri

Genellik ve eşitlik, ferdin ve toplumun ihtiyaçları, yöneltme, eğitim hakkı fırsat ve imkan eşitliği, süreklilik, Atatürk inkılap ve ilkeleri ve Atatürk milliyetçiliği, demokrasi eğitimi, laiklik, bilimsellik, planlılık, karma eğitim, okul ile ailenin işbirliği, her yerde eğitim Türk milli eğitiminin temel ilkeleridir.

Bu esaslara göre;

- Eğitim milli
- Eğitim cumhuriyetçi
- Eğitim laik,
- Eğitim bilimsel,
- Eğitim herkese eşit,

- Eğitim fonksiyonel ve çağdaş olacaktır (Türk,2002:94,95).

2.5. Eğitim, Aile ve Toplum İlişkisi

Eğitim ile toplum arasındaki ilişki de diğer bütün sosyal ilişkilerde olduğu gibi karşılıklıdır. Toplumun eğitim üzerine etkisinin en somut örneği, eğitimin bir insan anlayışına dayanmış olması, bunun da sonuç olarak toplumsal algılayışla ilgili bulunmasıdır.

Eğitimin topluma etkisi konusunda iki farklı eğilim vardır: Bunlardan birincisine göre eğitimin, birey ve toplum üstünde kesin bir etkisi vardır. Yani eğitim bireyleri bir hammadde olarak alır ve onlara şekil verir. İnsanlar eğitim karşısında eşittirler. Sosyal aksamaların gerisinde eğitim kurumunun, iyi işletilmemesi yatar. Diğer bir anlayışa göre ise eğitim insana yeni bir şey kazandırmaz. İyi ya da kötü sahip olunan hareketlerin gelişmesini sağlar. Hep iyi şeyler kazandırma gücüne sahip değildir. Kesinlikle, bu görüşün ikisi de tek başlarına doğru değildirler. Her çeşit toplumsal değişim, genel yapı ve diğer kurumlarla yakından ilgilidir. Eğitim-toplum bağlantısının bir başka alanı da toplumdaki değişkenliğin eğitime de yansımış olmasıdır. Bu bağlamda bir sanayi ülkesinin eğitimiyle bir geleneksel toplumun, eğitimleri birbirinden farklıdır.

Eğitim kurumu gibi aile de toplum için çok önemli bir kurumdur. Çünkü aile toplumun çekirdeğini oluşturur. İnsanoğlunun gerçekleştirdiği ilk toplumsal kurum ailedir. Aile kurumu insanın soyunu sürdürme ve uyumlu, sağlıklı bir hayat sürdürme isteğiyle ortaya çıkmıştır (Demirel-Kaya,2003:105).

Eğitim kurumu gibi aile kurumu da bir toplumun gelişmesi ve düzenli ve sağlıklı olabilmesi için gerekli olan bir kurumdur. “Aile kurumu, insan türünün devamı için çağlar boyu bir emniyet, güvence kaynağı olmuştur. Dünyaya gelen insanın başlangıçta yaşamının sürdüreceği ve çevresine uyumunu sağlayacak kazanılmış davranışları yoktur. Yaşamak için kendisine gereken davranışların bir çoğunu kendi çabaları ile zaman içinde öğrenir. İşte bu öğrenme sürecinde insana en büyük ve en yakın yardımcı onun ailesidir. Aile, geleneklerine, daha önce kendi ailesinden görüp öğrendiklerine göre, çocuğu üzerinde etkilerde bulunur. Çocuk ailenin yetiştirme düzenine göre yetişir. Her ailenin eğitim ortamı kendine göre. İnsan kişilik yapısının temel davranışlarını büyük ölçüde ailede kazanır ve bu davranışların değiştirilmesi zordur. Birey önce aile içinde toplumsallaşır. Ailedeki çocuğa verilen önem, sevgi, saygı, hoşgörü, sorun çözme becerisi, aile için insan ilişkilerinin biçimi, geçim standardı gibi bir çok neden çocuğu etkiler. Bununla birlikte, topluma uyum sağlaması bakımından her ailenin çocuğunu içinde yaşadığı toplumun kültürel değerlerine göre

yetiştirmesi gereği de vardır. İçinde yaşadığı topluma gerek kültürel, gerek ahlaki, gerekse toplumsal davranış kalıpları bakımından aile yaşantısı kendi kültürü yanında toplumsal kuralları da içerir ve bunların uygulanmasını denetler (Demirel-Kaya,2003:105-106).

Ailenin ocuk üzerindeki baktığımızda aile ve eğitim arasında önemli bir bağ olduğunu görürüz. Toplumun sağlıklı bir yapıya sahip olup olmamasında da ailenin oldukça büyük bir etkisi vardır. Çünkü aile yalnız eğitimde değil diğer bütün toplumsal kurumlarda görev sahibidir (Demirel-Kaya,2003:106). “İnsan toplumlarının temel bir kurumu olarak evrensel bir nitelik taşıyan aileyi bireylerin karşılıklı hak ve ödevlerle bağlı olduğu, ortak amaçlar çerçevesinde birleşmiş insanlardan oluşan bir birlik olarak da tanımlayabiliriz. Aile, içinde bulunduğu toplumun kültür özelliklerini yansıtır, aynı zamanda aile bireyleri toplumun kültürel özelliklerini nesilden nesile aktarma görevini yerine getirir. Aile, her çağda ve her toplumda insan topluluklarının oluşturulmasını sağlayan temel bir kurum oluşturur. Aile, bireyin korunduğu, barındığı, beslenmelerinin sağlandığı bir toplumsal birimdir” (Kulaksızoğlu,2000:84-85).

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Çocukların ve gençlerin sosyalleşmesinde en etkili iki kurum vardır. Bunlar okul ve ailedir. Ailede okul gibi kurumlaşmış sosyal bir sistemdir. Eğitim öğretimde oldukça önemli olan zekâ ve yeteneklerin geliştirilmesinde, ailedeki sosyalleşme, anne babanın ocuk geliştirme şekilleri; ailenin içinde bulunduğu sosyal sınıfı çocukların yetiştirilmesinde ve eğitiminde bazen hissettirmeleri ailenin de eğitimde önemli bir kurum olduğunu göstermektedir. Bu da aile ve okulun birbirleriyle bağlantılı bir şekilde bireylerin eğitiminde rol oynamalarını sağlamaktadır (Ergun,1994:135).

2.6.Ortaöğretim

2.6.1.Ortaöğretim nedir?

Ortaöğretim 15-18 yaş grubunu içine alan, öğrencilere bir meslek kazandırmayı hedefleyen eğitim dönemidir. Ortaöğretim okulları, ilköğretime dayalı, en az 3 yıllık öğretim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarıdır. Bu kurumlar, süre ve programlar açısından farklılıklar gösterebilirler. Bu kurumlar öğrencileri, milli eğitimin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, asgari ortak bir genel kültür ile beraber, ilgi ve yeteneklerine göre “yükseköğretime”, “hem mesleğe, hem de yüksek öğretime “ veya “hayata ve iş alanlarına” hazırlanırlar.

Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulanan liselerden meydana gelir ve öğrenciler, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda bu programlardan birine yönelerek yetişme imkanı bulurlar.

Genel ortaöğretim;

*Genel liseler,

*Anadolu liseleri

*Fen liseleri

*Anadolu öğretmen liseleri

*Anadolu güzel sanatlar liseleri

*Çok programlı liselerden

oluşmaktadır.

2.6.2. Ortaöğretimin Amacı

Ortaöğretim ülkemizde ve diğer ülkelerde varlığını koruyan bir eğitim evresidir. Bu eğitim seviyesine devam eden bireyler büyük bir çoğunlukla ergenlik çağındaki kişilerdir. Yani çocukluğunu tamamlamış olup gençlik dönemine geçme aşamasında olan bireylerdir. Bu nedenle ortaöğretimin temel amacı hayata hazırlanan bu bireyleri en iyi şekilde, yeteneklerine en uygun şekilde hayata hazırlamaktır. “Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yollarını aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe ve geleceğe ve iş alanlarına hazırlamaktır” (Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, 1998: 5).

2.6.3.Ortaöğretimin Önemi-İşlevi

Toplumların kalkınmasında insan gücü çok önemlidir. Ortaöğretim kurumları bürokrasinin, sanayi kuruluşlarının, hizmet ve tarım sektörünün ihtiyacı olan orta düzeydeki memur, sekreter, usta, nitelikli işçi, teknisyen, sağlık memuru, hemşire, din adamı ara insan gücü yetiştirmede önemli rol oynar. Ortaöğretim kurumları ayrıca yükseköğretime öğrenci yetiştirmektedir. Yükseköğretimde verilen eğitim büyük ölçüde ortaöğretimde kazanılan bilgi ve yaşantılara dayanmaktadır. Yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin başarıları, ortaöğretim kurumlarındaki eğitimin niteliğine bağlıdır.

2.7. Yükseköğretim Hakkında

Sanayi sonrası toplumun dayandığı yeni iş gücünün en çarpıcı yönü, sahip olduğu öğretim seviyesiyle ilgilidir. Başka bir deyişle, bilgi toplumu; gittikçe daha ileri seviyede yetiştirilmiş bir insan gücü istemektedir. Öğretim sistemindeki şimdiye kadar görülmemiş bu genişleme, insan yetiştirmeye her zamankinden daha fazla verilen bu önem şüphesiz, modern teknolojik ilerlemenin eseridir (Dura,1990:77).

Dünya XX. yüzyıla girerken, batı ülkelerinde de halkın büyük çoğunluğu sadece ilköğretimden yaralanabiliyordu; ortaöğretim adeta küçük bir azınlığa tanınmış bir tür “imtiyaz” durumundaydı. Ancak bu gün durum tamamen değişmiştir. Artık bilgi toplumu aşamasına girmiş bulunan Batı ülkelerinde, geçlerin çok büyük bir bölümü ortaöğretime ve yükseköğretime devam etmektedir (Dura,1990:77).

Günümüzde bilgi, baş döndürücü bir hızla artmaktadır. Yüksek düzeyde bilginin üretildiği ve aktarıldığı yer üniversitedir. Bugün için önemli olan bilginin insan yaşamında ağırlığının arttığıdır. Artık insan, bilgi ile beslenmekte ve şekillenmektedir. Bu nedenle öğrenme, insanlık tarihinde ilk defa bu kadar önem taşımaktadır (Ataunal,1996:38).

Yükseköğretim; ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğretim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,1988:6).

Yükseköğretimin amacını ise şu şekilde belirtebiliriz:

Türk yükseköğretimini amaç, yapı, fonksiyon ve işleyiş bakımından bir bütünlük içinde düzenleyen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda yükseköğretimin amacı; “... Yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurtdışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.” şeklinde ifade edilmiştir

Görüldüğü gibi yükseköğretimin amacında üzerinde durulan noktalar, çağdaşlık ve gelişmedir. “Eğitim düzeni içerisinde tanımlanması ve bütün yönleriyle ortaya konulması en zor olan alt eğitim alanı yükseköğretim alanıdır. Üniversitelerin toplumu değiştirebilme ve dönüştürebilme potansiyeline sahip görüşleri ve düşünceleri olan, aydın, özgür, yaratıcı kadroları yetiştiren kurumlar olması gerekir. Bu bağlamda üniversitenin ilk görevi, bilimsel bilgi üretmektir. Hem bilimsel bilgi üretiminin hem de bireyleri özgür kılacak koşulların üretilmesinin ilk ve olmazsa olmaz kademesidir” (Ataunal,1996:40).

Üniversiteler eğitim sisteminin en üst kademesini oluşturur. Üniversiteler toplumların gelişmesi ve kalkınmasında öncülük eder. Sosyal, ekonomik, siyasal ve bilimsel hayatta etkin rol oynayan kültürel iletişim merkezleri olma özelliğini gösterirler. Üniversitelerin bu özelliği günümüzde en üst seviyeye ulaşmıştır (Ataüinal,1996:40).

Toplumun en üst seviyesini oluşturan yükseköğretimin sistemi hakkında da bilgi vermekte yarar vardır.

Yükseköğretim sistemi, yüksek düzeyde insan gücünü yetiştirir. Ortaöğretimden sonra başlayan bu eğitim dönemi kendi içinde dörde ayrılır (Başaran,1996:106):

1 – Ön lisans öğretimi iki yıl sürelidir, bazı meslekleri kazandırmayı amaçlar.

2 – Lisans öğretimi dört yıl sürelidir, fakültelerde yapılır.

3 – Yüksek lisans öğretimi iki yıl kadar sürer. Lisans yaptıkları alanda uzman olmak isteyenler yüksek lisans öğrenimi yaparlar. Eğitim uzmanı, yüksek mühendis gibi unvanlar yüksek lisans öğrenimini bitirenlerce kazanılır.

4 – Doktora öğretimi üç yıl kadardır. Yüksek lisans yaptıkları alanda bilimsel çalışmalar yapmak isteyenler doktora öğrenimi yaparlar. Doktora, bilim adamlığı unvanı veren bir öğrenimdir. Bazı mesleklerde doktora yapmadan çalışmak imkânsızdır.

Yükseköğretimin kanunda geçen amacını belirtmiştik. Yükseköğretim sisteminin aşamalarını belirttikten sonra şimdide yükseköğretimin belirgin birkaç amacı maddeler halinde verilecektir.

Eğitim sistemlerinin en üst kademesi yükseköğretimdir. Yükseköğretimin belirgin üç amacı vardır. Bunlar:

1 – Alt kademelerden belirli bir eğitim alarak gelmiş bulunan öğrencilere, ilgi ve yetenekleri ölçüsü ve doğrultusunda ülkenin bilim politikasına ve toplumun üst düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimlerine göre yüksek dereceli mesleki eğitim vermek.

2 – Ülkeyi ilgilendirenler başta olmak üzere bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak.

3 – Ülkeyi ilgilendiren her türlü sorunla ilgili olarak tüm yönetim birimlerine danışmanlık yapmak (Başar,1996:65-66).

“Yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

*Öğrencileri, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun

bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

*Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

*Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;

*Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişimini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da el birliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

*Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

*Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözlü, yazılı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır” (Doğan,2002:182-183).

Gerçekte; yükseköğretim kurumları, toplumun ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirme, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlama yanında ülke sorunlarına çözüm yolları önerme ile de yükümlü kurumlardır. Bu kurumlar, bu temel işlevlerini yerine getirirken eğitim sisteminin bir parçası olarak toplumların ekonomik ve sosyal sistemleri ile etkileşim halindedirler (Korkut,1984:1).

Son olarak bu konuyla ilgili olarak son otuz yıldır Türk yükseköğretiminde önemli değişiklikler olduğunu belirtmek gerekir. Hızla büyüyen genç nüfus genellikle yetersiz bir ortaöğretimden sonra, büyük bir sınava girmekte, kazanılırsa bir yükseköğretim kurumuna kaydolmaktadır.

2.8.Öğrenci Seçme Sınavı

Üniversiteye geçişte akademik yeteneği ölçen bir sınav uygulanmaktadır. Bu sınava öğrencilerin ortaöğretimde elde ettikleri başarı puanı da belli oranda eklenmektedir.

Türkiye’de her yıl liseleri bitirenlerin büyük bir oranı yükseköğrenime geçememektedir. Ülkemizde yüksek öğrenim görebilmek için ortaöğrenimini tamamlayan kişilerin Öğrenci Seçme Sınavına girmeleri ve istenilen bölümün puanını almaları gerekmektedir. “Yüksek öğrenime geçebilenler gerçekten en üstün yaratılışlı, en zeki çocuklar mı, yoksa elenen, dışarıda kalanların birtakımı sınavı kazanıp yükseköğrenime devam edenlerin birtakımından

üstün yaratılış ve yetenekte mi? Yüksek öğrenime geçişi tayin eden etkenler nelerdir?” (Akdeniz,1994:268-269).

Öncelikle şunu belirtmek gerekir. Hiçbir ülkede, eğitim eleme görevini yüzde yüz gerçekleştirememektedir. Çünkü bu görevin hakkıyla yerine getirilebilmesi için gerekli olan eğitimde fırsat eşitliği yeterince sağlanamamaktadır (Akdeniz,1994:268–269).

Bireysel, ailesel ve toplumsal yönleri, nedenleri ve doğruları açısından çok yönlü ele alınıp tartışılan üniversiteye giriş sınav sistemi ülkemizde güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyen bir konudur. Çünkü sınava hazırlanmak kısa bir zaman dilimini kapsamakta ve sadece sınava giren kişileri değil ailelerini de etkilemekte, kaygılandırmaktadır. “Kuşkusuz sınava hazırlık programının yılları kapsamaması gerekir. Çünkü lise başarı puanı üniversiteye girişi etkilemektedir. Ayrıca sınavda başarı son birkaç ayda sıkı çalışma ile mümkün değildir. Bu nedenle “sınava hazırlık” aşağıdakilerin tümünü kapsar:

- 1.Lise eğitimi boyunca etkin çalışma yöntemlerini kullanarak kendini geliştirme
- 2.Tüm derslerini düzenli ve planlı olarak çalışma
- 3.Test alma becerilerini geliştirme
- 4.Sınav başarısını etkileyen bazı yetenekleri kazanma
- 5.Yapacağı tercihler konusunda karar verme
- 6.Sınav kaygısını azaltma
- 7.Sınava başvuru, form doldurma vb. işlemleri zamanında ve eksiksiz yerine getirme
- 8.Sınav yerini önceden öğrenme
- 9.Sınavda yanında bulunduracaklarını hazırlama

Eğer bütün bu hazırlıklar yerine getirilmişse öğrenci “sınava hazır”dır. Ancak bunun hiç de kolay olmadığı yukarıdaki maddelerden anlaşılıyor. Daha doğrusu bu işin sırrının “şans” değil “hazırlık” olduğu anlaşılıyor. Bu hazırlıkların da ne kadar uzun zaman alacağı görülüyor. Bu nedenle öğrencinin liseye başladığı zaman üniversiteye hazırlanmaya başlaması gerekiyor. Eğer öğrenci eğitsel gelişimini başarılı bir şekilde sürdürüyorsa bu hazırlık zaten yerine getiriliyor demektir” (Yeşilyaprak,2002:172,173).

2.9.Gençlik

Canlı varlıklar doğarlar, büyürler ve ölürler. Gelişme insanda olduğu gibi bitki olsun, hayvan olsun bütün canlı varlıkların en belirgin özelliğidir. İnsan sürekli bir oluşum içindedir (Baymur,1996:4).

İnsan yaşamı; bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık evrelerinden oluşur. Bu evreler birbirinden ayrı dönemlerde oluşmasına ve ayrı ayrı adlandırılmasına rağmen birbirlerini etkiler ve bir bütündürler (Yazıcı,2003:8).

Hazırlanılan tezde görüşülen kişiler ergenlik ve gençlik çağında olan kişiler oldukları için bu konular hakkında da bilgi verilmeye çalışılmıştır.

2.9.1.Ergenlik Dönemi

Ergenlik dönemini yaş olarak tam sınırlanamaz. Çünkü ergenlik döneminin başlaması ve bitmesi kişiden kişiye değişmektedir. Ancak kesin olan bir yargı ergenlik dönemi tüm bireyler tarafından yaşanmaktadır. Ergenlik çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir. Yaş sınırları kesin olarak belirlenmemiştir, ancak aşağı yukarı 12 yaş ile fiziksel büyümenin hemen hemen sona erdiği 17-18 yaşları arasındadır (Atkinson, Atkinson, Hilgard,1995:125). “Ergenlikle başlayan hızlı büyüme gençlik çağının sonunda bedensel, cinsel ve ruhsal olgunlukla biter” (Yörükoğlu,2004:15).

Son ergenlik dönemi lise ve üniversite dönemlerine denk gelir. Bu dönem, yetişkin yaşamına özgü görev ve sorumlulukları üstlenme dönemidir. Gencin kendine bir meslek seçmesi ve bu meslek için gerekli bilgi, beceri ve davranışları edinmeye çalışması beklenir. Bir mesleğe yerleşip o meslekte karar kılınmaya kadar meslek ile ilgili kararsızlıklar yaşanabilir (Yöndem,2002:170).

Ergenlik dönemi gencin bir sonraki okulu ve mesleği seçmek gibi daha sonraki hayatını etkileyen iki önemli seçim kararının alındığı bir yaş dilimidir (Kulaksızoğlu,2000:170).

Ergen lisedeyken hangi branşa ayrılacağını, hangi seçmeli dersleri alacağına karar vermek ve bunlara dayalı olarak hangi yükseköğretim programlarına gireceğini belirlemek durumundadır (Kulaksızoğlu,2000:170).

2.9.2.Gençlik Dönemi

Ergenlik döneminin ardından bireyin hayata bakışının ve hayatının farklılaştığı dönem olarak gençlik dönemini gösterebiliriz. “Gençlik çağının ani değişiklikler ve kararsızlıklar çağı olduğu iyi bilinmelidir. Zihin gücünün gelişmesi 12–17 yaşları arasındadır. Zihin yaşı ortalama olarak 14–15 yaşlarında sabitlenir ve belirginleşir, 18 yaş civarında da yaşam pratikleri ve öğrenmeler ile olgunlaşır. Kanununun 18 yaşını “reşit olma yaşı” olarak kabul etmesi buna dayanmaktadır. Felsefi ve soyut kavramları anlama ve onlara hâkim olarak kullanma yaşı 25 civarındadır. Problemin çözümünde mantık ve akıl yürütme gelişmiştir.

Bireylerin akıl yürütme becerileri bu yaşlarda oluşur ve bilgiyle birlikte değişme olmasına rağmen kalitesinde zaman içinde farklılık olmaz. Bu nedendir ki bilim adamları ve doktorlar çocukların ilk dönemlerinde onlarla çok fazla ilgilenilmesini ve duyularını çok azla kullanmalarının sağlanmasını istemektedirler. Formel işlemler düzeyi tamamı ile gelişmiş bir ergenin bilişsel yapı elemanları yetişkinlerinki kadardır, yani aynı potansiyele sahiptir. Yetişkin kadar iyi düşünmemesinin sebebi ise bilgi ve yaşam deneyimi eksikliğidir. Yetişkinlik ile birlikte akıl yürütme ve bilimsel akıl yürütme gelişir. Bir anlamda potansiyel bilişsel yapı elemanları tamam olsa bile bunlar kullanılmaya veya kullanılmamaya bağlı olarak gelişecek ve değişecektir. Piaget'e göre, formel işlemler düzeyindeki bir kişi karşılaştığı problemler karşısında akıl yürütebilir ve sistematik sonuçlara varabilir. Burada farklılığı yaratan ise problemle karşılaşma, karşılaşılacak problemlerin çeşitliliği, problemin kişi tarafından algılanış biçimi gibi özelliklerdir. Bu nedenle de dünyadaki bütün insanlarda formel işlemler düzeyi aynı şekilde gelişmez ve olgunlaşmaz. Hatta bazı insanlar, potansiyele sahip olmalarına rağmen, formel işlemler düzeyinin üstünü çıkamazlar" (Yazıcı,2003:10).

Gençlik döneminde, genç bireyin kişiliği üzerinde, aileden sonra eğitim kurumlarının önemli sosyalleştirme işlevi vardır. Ancak, Türkiye'nin genç nüfusu fazla olduğu için, yeterli eğitim öğretim olanağı edinemeyenlerin oranı yüksek olduğu görülmektedir. Zorunlu ilköğretimden sonra, okullaşma oranları düşmektedir.

2000–2001 öğretim yılında okullaşma oranları, okul öncesi eğitimde % 10,1 e, ilköğretimde % 100,7 ye, %22,2 si mesleki teknik eğitim ve %41,8 i genel lise eğitiminde olmak üzere ortaöğretimde %64 e, yükseköğretimde ise %17,8 i örgün öğretimde olmak üzere toplam % 28 e ulaşmıştır (Bayhan,2002:38).

2.9.3. Ülkemizdeki Genç Nüfus

Son nüfus sayımına göre ülkemizde 70 milyona yakın insan yaşamaktadır. Bu nüfusun büyük bir kısmını da genç nüfus oluşturmaktadır. "Türk toplumu gerçek anlamda genç bir toplumdur: Nüfusumuzun yüzde 60'ını 25 yaşın altındaki çocuk ve gençler oluşturmaktadır. Gençlik çağını 12 yaşından başlatırsak genel nüfusun yüzde 30'u, 12 yaşın üstündeki nüfusunda yüzde 40'ı gençtir. Elli milyonluk hiçbir Batı ülkesinde nüfus içindeki gençlik kesimi bu kadar büyük değildir. Batı ülkelerinde doğum oranı hızla düşerken yaşlıların nüfus oranı yükselmekte, buna karşılık çocuk ve gençlerin oranı küçülmektedir" (Yörüköğlu,2004:15).

Nüfusunun çoğunluğunun genç olması ülkeye dinamiklik ve enerji sağlamaktadır. Genç insanı eğitime ve değerlendirme yetersizliği, genç nüfusun başka ülkelere gitmesine veya ülke içinde “verimsiz” bir şekilde yaşamasına neden olabilmektedir (Yazıcı,2003:8). Bu nedenle ülkemizdeki var olan bu gücü en iyi şekilde kullanabilmek için eğitimin kalitesi ve iş olanakları arttırılmalıdır.

2.10.Meslek

2.10.1.Meslek Nedir?

‘Meslek nedir’ sorusuna cevap olarak verilecek birçok tanım bulunmaktadır. Bu tanımlardan birkaçı şu şekildedir: “Meslek bireylerin belirli bir eğitimle edindikleri ve hayatlarını kazanmak için sürdürdükleri düzenli ve kurallı faaliyetler bütünüdür” (Kuzgun,1982:9). Kulaksızoğlu ise mesleği insanın yaşamını sürdürmesi için yapmış olduğu iş olarak tanımlamaktadır (Kulaksızoğlu,2000:171). Mesleğin ekonomik bir faaliyet olduğunu belirten Koç’a göre ise; “Meslek bireylerin devamlı olarak gösterdiği ve bir çok kuruluşlarda aynı ya da benzer olan bir grup ekonomik faaliyetlerdir” (Koç,2003:61).

Yukarıda yapılan meslek tanımlarında belli noktalarda benzerliğin olduğu görülmektedir. Bu noktalar şöyle sıralanabilir: Mesleklerin belli bir eğitim gerektirmesi, kuralların olması ve bireyin hayatını kazanmasına yardımcı olmasıdır. Bu durumda meslek bireyin hayatının önemli bir kısmını içine alır. Yani birey, ömrünün önemli bir kısmını, seçtiği mesleğin gerektirdiği etkinlikleri yapmakla geçirir. Bunun yanında birey hayatının bir bölümünü de seçtiği mesleğe hazırlanmakla geçirir.

Bireyin hayatını kazanması için sürdüreceği bir uğraşın onun üzerinde bir takım etkilerinin olabileceği düşünülebilir. Meslekler bireylerin düşünce davranışlarını etkileyebileceği gibi onların hayat şekillerini de etkiler (Koç,2003:62).

Bu açıklamalardan sonra bir mesleğin birey üzerindeki etkileri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- 1.Meslek, bireyin statüsünün oluşmasına etki eder.
- 2.Meslek, bireyin kişiliğine etki eder.
- 3.Meslek, bireyin nasıl bir hayat geçireceğini etkiler.
- 4.Meslek, bireyin sosyal çevresi ile ilişkilerine etki eder (Koç,2003:62).

2.10.2. Meslek Çeşitleri

Meslekler gün geçtikçe farklılaşmakta, teknolojik gelişmeler yeni uzmanlık alanları yaratırken, bir kısım eski meslekler giderek ortadan kalkmaktadır. Meslekler dünyası yapılan

faaliyete göre, üretimlerine göre çalışanları eğitimlerine göre ayrılabilir (Kulaksızoğlu,2000:172).

Bilim ve teknolojideki gelişmeler ve toplum bünyesindeki değişimler, toplumdaki iş hayatını ve iş çeşitlerini de etkilemektedir. Yeni ihtiyaçlara ve yeni gelişmelere yol açmakta, yeni iş alanları doğmaktadır. Toplumlar geliştikçe iş dünyası, hem işlerin niteliği hem de sayısı bakımından değişmiştir. Bir kaynakta 22000 iş kaydedilmektedir. Bazı iş alanları, yeni hayat düzeni içinde önlemlerini ve fonksiyonlarını kaybetmektedir. Buna karşılık yeni meslekler doğmaktadır (Tan,1992:82).

2.10.3.Meslek Seçiminin Önemi

Meslek seçimi oldukça önemlidir. Çünkü meslek edinmek çok zor bir iştir oldukça fazla bir zaman ister. Elde edilen bir mesleği değiştirmek ve başka bir mesleğe geçmek ise daha çok zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle bireyin doğru mesleği seçmesi o kişinin hayatını çok büyük bir şekilde etkilemektedir. “Seçilen bir meslek, bireyin a)hayatı boyunca devamlı bir iş sahibi olup olmamasını; b)hayatında başarılı bir insan olup olmamasını; c)hayatı boyunca yaşayacağı çevrenin niteliklerini ve yerini; d)ailenin gelirini ve geçim tarzını; e)İşini hoşlanarak yapıp yapmamasını; f)hayattan genel olarak doyum sağlayıp, mutlu olup olmamasını belirleyecek derecede önemlidir. O halde, hayatın bu kadar önemli bir cephesinde bireye sistemli bir şekilde yardım etmek gerekir” (Tan,1992:122).

Meslek seçimi genel hatları ile, insan hayatında psikolojik bir gelişme sonucudur. Daha küçük yaşlardan başlayıp gelişerek son ergenlik çağlarında ve daha sonra netleşir, somutlaşır. Meslek seçimi açısından büyüüp gelişme, bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişmelerle çok yakından ilişkilidir. Çocuk, büyüüp öğrendikçe, yeni ilgi alanları geliştirir; bazı alanlardaki ilgilerini de derinleştirir. Yaşadıkça, öğrendikçe yeni tecrübe ve hüneler kazanır. Çevresindeki ve hayatındaki yetişkinlerin çalışmalarını gözlemler. Geliştirdiği yeni bedensel ve bilişsel hünelerden bu uğraş hayatında nasıl yararlandığını görür, öğrenir. Bunlar, meslek kavramının ve ihtiyacının gelişmesinde temel başlangıçtır; meslek gelişmesinin ilk aşamasını oluşturur (Tan,1992:123-124).

Meslek seçme işi çok yönlü ve karışık bir gelişmedir. Bu gelişimi etkileyen birçok öge vardır. Bunlar aile, çevredeki kişiler, kişinin hayran olduğu kişi ve kahramanlar; eğitim durumu, ailenin sosyo-ekonomik seviyesi gibi sosyolojik faktörler ile bireyin psiko-sosyal ihtiyaçları, değerler sistemi, ilgileri, egosu, genel ve özel yetenekleri ve kişinin nitelikleri gibi psikolojik faktörler; bölgenin özellikleri ve iş imkanları; işin mevcudiyeti ve arz-talep durumu; bireyin yaşantılarına giren tesadüfler gibi faktörlerdir. “Bir mesleğin birey üzerindeki

etkileri çok yönlü ve güçlü olabilmektedir. Özellikle ilgi ve yeteneklerine uygun olmayan meslekleri tercih edenler bu etkiyi daha yoğun ve güçlü olarak hissedebilirler. Teknoloji ilerledikçe mesleklerin yürütülmesi daha uzun, zahmetli, daha yorucu bir eğitime dayanmakta meslekte geriye dönüş gittikçe zorlaşmaktadır. Bir alanda kazanılan bilgi ve becerilerin başka bir alanda geçerli olması zayıflamaktadır. Bir toplumda bireylerin kendi ilgi yetenek ve ihtiyaçlarını en iyi doyurabileceklerine inandıkları meslekleri seçmeleri bireyler için ve toplum için son derece önemli olmaktadır. Toplum için önemi toplumun gelişmesine temel olmak üzere hazırlanması gereken insan gücü planlanmasında açık olarak görülür. Birey için önemi ise ihtiyaçlarının doyurulmasında, gizli güçlerin geliştirilmesinde ve kendisini ifade etme yolunu bulmasında açık olarak görülebilmektedir. Kısacası meslek seçimi bireyin mutlu, sağlıklı ve başarılı bir hayat geçirmesi için aynı zamanda toplumun her yönüyle kalkınabilmesi için son derece dikkatli ve isabetli yapılması gereken bir iş olduğu düşünülmektedir (Koç,63:2003).

Meslek seçimi kişinin hayatı boyunca yapacağı en önemli seçimlerden biridir. Birey, mesleğini seçmekle yaşayacağı çevreyi, bir anlamda ekonomik durumunu, ilişkide bulunacağı insanları seçmiş olmaktadır (Kulaksızoğlu,170:2000).

2.10.4.Çalışma Olgusu

Çalışmak artık insanların zorunlu olarak gerçekleştirdikleri bir eylemdir. “Günümüzde herkes hayatını sürdürebilmek için zihinsel ya da bedensel olsun çalışmak zorundadır. Geçmişten günümüze kadar çalışma olgusu günlük hayatın en önemli konularından birini oluşturmuştur. İlkçağlardan günümüze kadar gerek ilkel, gerekse modern yollarla gerçekleşen çalışma ve onun ürünü olan emek gücü üzerinde çok durulmuştur” (Kocacık,1:2000).

2.10.5.İşsizlik

Bugün dünya gençliğinin en önemli, sorunu işsizlik ve eğitimsizliktir. İşsizliğin yaygın olduğu günümüzde işsizlik oranı en yüksek ülkeler hiç kuşkusuz az gelişmiş ülkelerdir. (Yörükoğlu,16:2004) “Türk gençliğinin pek çok sorunu vardır, ancak en başta gelen sorunu eğitimsizlik ve işsizliktir. Gençliğin genel nüfus içindeki büyük oranı göz önüne alınca ortaya büyük toplumsal bir sorun çıkmaktadır. Beslenecek, sağlığı korunacak, iş bulunacak 15 milyon tüketici demektir bu. Bir bakıma gençlik sorunu başlı başına sorun değil, toplumun asıl kendi sorunudur. Besleyebileceğinden ve eğitebileceğinden çok çocuk ve genç nüfus, toplumun gücü değil yükü olmaktadır” (Yörükoğlu,18:2004).

3. ÖZEL DERSHANELER

3.1.Özel Dershanelerin Tarihçesi

İnsanların öğrenme isteği, insanlık tarihi kadar gitmektedir. Eski dönemlerde ilk öğrenmeler okul ve belli bir eğitim olmadığı için bire bir öğrenmeyle gerçekleşmiştir. Zamanla öğrenecek kişi sayısının artması ancak öğretecek kişi sayısının artmaması sebebi ile örgütlü bir öğretim meydana gelmiştir. İnsanların öğrenme isteklerinin sürekli artması ve daha çok öğrenme isteği duyması “özel ders” kavramını ortaya çıkarmıştır. Özellikle resim, müzik gibi bazı sanat dallarında tanınmış kişilerden ders almak bir ayrıcalık olarak kabul edilmiştir. Bu durum günümüzde de sürmektedir. Okul sayesinde öğrenme sistemi geliştikten sonra bile daha çok bilgi edinme, daha çok öğrenme isteği ile beraber ücretli olarak ders alma ihtiyacı günümüze kadar varlığını korumuştur. Bu durum sayesinde de paralı öğretim yapan kurumlar ortaya çıkmıştır. Bu kurumlar arasında en yaygın olanı özel dershanelerdir.

Türkiye de özel dershanelerin ortaya çıkışı cumhuriyet öncesi dönemlere rastlamaktadır. Açıldıkları ilk dönemlerde fen, dil ve sanat öğrenimi amacıyla açılan ve bir “özel okul” olarak düşünülen Özel Dershaneler 1965 yılından sonra daha çok okula destek ve takviye olan kurslar şekline gelmiştir. Özel Dershaneler günümüzdeki durumlarına 08.06.1965 tarih ve 625 sayılı yasa ile kavuşmuşlardır. Bu tarihten itibaren, merkezi sınavlarında yaygınlaşmasının etkisiyle özel dershaneler de gelişmişlerdir. 1970’li yıllardan itibaren dershaneler, ülkemizde birçok ilde hızla varlıklarını göstermeye başlamışlardır.12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra özel dershanelerin kapatılması gerektiği gündeme gelmiştir.1981 ile 1983 yılları arasında özel dershanelerin kapatılması gerektiği konusu kamuoyunda tartışılmıştır. 1983’te özel dershanelerin kapatılmasına yönelik bir yasa tasarısı kurucu mecliste gündeme getirilmiştir. Yasa tasarısı uzun tartışmalara neden olmuştur. Bu uzun tartışmalardan sonra tasarı ret edilmiştir. Ancak Milli Güvenlik Kurulu bu ret kararını veto etmiş,625 sayılı yasanın bir kısım maddelerini değiştirmiş 16.06.1983 tarih ve 2843 sayılı yasayı kabul etmiştir. Yani özel dershanelerin bu yasanın yürürlüğe giriş tarihi olan 31.07.1983 tarihinden bir yıl sonra 31.07.1984 tarihinden itibaren kapatılmasına karar verilmiştir.1983 yılında yapılan seçimler sonucunda iktidara gelen Özal Hükümetinde özel dershanelerin kapatılması konusu tekrar tartışmaya açılmıştır. Ayrıca o dönemlerde Türkiye genelinde çalışmalarını sürdüren 174 özel dershane, dershanelerin kapatılmasının haksızlığını dile getirmek için bir araya gelmişlerdir. Eğer yeni bir yasa çıkarılmamış olsaydı özel dershaneler 31.07.1984 tarihinden itibaren kapatılmaya başlanacaktı. Böyle bir durumda Özal Hükümeti, özel dershanelerin varlıklarını, çalışmalarını sürdürmelerini sağlayacak 11.07.1984

tarih ve 3035 sayılı yasayı kabul etti. Bu yasa sayesinde 625 sayılı özel öğretim kurumları yasasının bazı maddeleri değiştirilmiş ve 2843 sayılı yasa ile getirilen kapatma hükmü iptal edilmiştir. Böylece özel dersaneler resmen kapanmadan faaliyetlerine devam etme imkanı bulmuşlardır. 11/07/1984 tarihinden günümüze kadar özel dersaneler her yıl artan bir sayıyla tüm illerde hatta ilçelerde sürekli kendilerini yenileyerek faaliyet göstermektedirler (Özel Dersaneler Birliği Derneği,2005:1-2).

3.2 Özel Dersanelerin Açılış, Amaç ve İşlevleri

3.2.1.Açılışları

Özel dersaneler, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası ve bu yasayı temel alarak hazırlanan diğer mevzuat esaslarına göre açılmaktadır (Özel Dersaneler Birliği 2005:1). “Milli Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği” esaslarına göre, “Özel Dersaneler Tip Yönetmeliği” esaslarına göre işleyişleri düzenlenir (Özel Dersaneler Birliği 2005:1). Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre, bir özel dersanelenin açılabilmesi için, kurum açma izni ile beraber öğretime başlama izinlerinin alınması gerekir. Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 5. maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişiler kurum açmak için izin alabilirler. Kurum açma izni alabilmek için Milli Eğitim Bakanlığı’nın yanında Bayındırlık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı’nın bazı birimlerince düzenlenen çeşitli belgelerin ve raporların incelenmesi sonucunda hazırlanan rapora göre Milli Eğitim Bakanlığınca izin verilir (Özel Dersaneler Birliği 2005:1).

3.2.2 Amaçları

Özel dersanelerin kuruluş amaçları, Özel Dersaneler Tip Yönetmeliği’nin 6. maddesinde şu şekilde ifade edilmektedir. Öğrencileri (Özel Dersaneler Birliği 2005:1);

- a)Zayıf oldukları derslerden yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
- b)Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
- c)Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri tespit ve teşvik etmek.

Özel dershaneler yukarıda belirtilen amaçlar arasından özellikle “üst okullara giriş sınavına hazırlanmak” amacı doğrultusunda yoğunlaşmış ve bu alanda daha çok çalışma yapmışlardır.

3.3.3. İşleyişleri

Belirtilen amaçlara göre açılan özel dershaneler, çok geniş bir mevzuata göre işlerini devam ettirmek zorundadırlar. Öncelikle 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ve Özel Dershaneler Tip Yönetmeliği olmak üzere birçok yönetmeliğe, yasa, genelge vb. göre çalışmalarını sürdürmektedirler. Özel dershanelerde kurum açma, kuruma ad verme, ruhsat alma, personelin nitelikleri, personelin görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma izinleri, kayıt kabul koşulları, müfredat programları vb. birçok idari işi yürütmektedirler. Özel dershanelerde sürdürülen eğitim-öğretim faaliyetleri aşağıda verilen kurs türlerine göre yapılmaktadır (Özel Dershaneler Birliği 2005:1-2):

- a) Üniversiteye Hazırlık Kursları
- b) Anadolu liseleri, Fen liseleri, Anadolu Meslek Liseleri ve Özel Liselere giriş kursları
- c) Yetiştirme kursları

3.3. Özel Dershanelerin Eğitim-Öğretim Etkinlikleri

3.3.1. Eğitim Şekli

Özel dershanelerde yapılan öğretim etkinlikleri, bir okulda yapılan öğretim etkinliklerine benzememektedir. Özel dershaneye devam eden öğrenciler daha başarılı olma isteği ile özel dershanelere devam etmektedirler. Özel dershanelerde verilen öğretim okullarda verilen öğretime paralel olarak devam ettirilen tamamlayıcı ve pekiştirici bir öğretim şeklidir. Dershanelerde verilen öğretim şekli öğrencilerin buldukları seviyeye göre değişmektedir. Örneğin ara sınıflardaki öğrencilere okul derslerine takviye amaçlı ders anlatılırken, bir üst okulun giriş sınavına girecek olan öğrencilere ise sınavlara yönelik ders anlatılmaktadır. Ara sınıflarda daha çok konu anlatımına değinilirken, sınavlara hazırlanan sınıflarda konu anlatımı yanında test çözümüne de ağırlık verilmektedir. Özel dershanelerde okullarda verilen eğitimin varsa eksiklikleri tamamlanılmakta eğer eksikliği yoksa verilen pekiştirilmektedir. Bunu yaparken öğrencileri belirlenen hedefe, başarıya yönlendirmekte, motive etmektedir. Özel dershane öğretiminde öğrenciler seviyelerine göre gruplanmaktadır ve öğrenciler gruplarıyla, kendileriyle ve dershanedeki diğer öğrencilerle yarış halindedir. Özel

dershanelerde uygulanan programlar, okul dersleriyle paralel bir şekilde hazırlanmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayı ile devam ettirilmektedir (Özel Dershaneler Birliği 2005:1).

3.2.2.Özel Dershanelerin Sağladığı Sosyal Yararlar

Özel dershanelerde diğer pek çok sosyal kurum gibi toplum gereksiniminden doğmuştur. Varlıklarını sürdürme sebepleri de bir ihtiyacı karşılıyor olmaya devam etmeleridir. Özel dershanelerin çeşitli sosyal görevleri de bulunmaktadır. Özel dershanelerin sağladığı bazı sosyal yararlar, şu şekilde özetleyebiliriz (Özel Dershaneler Birliği, 2005: 6):

1)2001 yılı verilerine göre Türkiye'de yaklaşık 2000 özel dershanelerde; 28000'i öğretmen 13000'i diğer personel olmak üzere, 40000'den fazla kişi çalışmaktadır. Bu günkü Türkiye şartlarında 40000 kişiye iş imkânı vermek, çeşitli yan sektörlerle katkı sağlamak önemli bir sosyal işlemdir.

2)Üniversite sınavına ilk girişlerinde başarılı olmayan birçok öğrenciyi tekrar eğitim-öğretim ortamı içine almaktadır.

3)Çok sayıda verilen kurslardan ücretsiz olarak yararlandırılmaktadır.

4)Ekonomik şartları iyi olan öğrenciler, özel derslerle sınavlara hazırlık yaparken, özel dershaneler orta gelirli ve dar gelirli öğrencilere daha ekonomik şartlarla hizmet vermektedir ve bu sayede bir ölçüde fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

5)Özel dershaneler, öğretmenlerin ekonomik yönden daha iyi olmalarını sağlamaktadır. Buda öğretmenlere toplumsal bir statü vermektedir.

4. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Görüşülenlerin Sosyo-Demografik Nitelikleri

4.1.1. Görüşülenlerin Yaş Durumları

Yaş bu araştırmada sınava giriş sayısını ve sınavın etkilerinin zaman ile ilgili olup olmadığının tespit edilmesi açısından önemli bir etkidir. Aşağıdaki tabloda tesadüfi bir şekilde seçilen adayların yaş durumları tablo olarak verilmiştir.

Tablo-1: Görüşülenlerin Yaş Durumlarına Göre Dağılımı

Görüşülenlerin Yaş Grupları	Sayı	%
15-16 yaş grubu	62	24,8
17-18 yaş grubu	97	38,8
19-20 yaş grubu	58	23,2
21-22 yaş grubu	33	13,2
Toplam	250	100,0

Görüşülen kişilerin yaş grupları yukarıdaki tabloda belirtildiği gibidir. Bu tablo incelendiği zaman görülecektir ki görüşülenlerin %24,8'i yani 62 kişi 15-16 yaş grubuna, %38,8'i yani 97 kişi 17-18 yaş grubuna, %23,2'si yani 58 kişi 19-20 yaş grubuna, %13,2'si yani 33 kişi 21-22 yaş grubuna dahildirler. Görüldüğü gibi en çok yüzdeye sahip yaş grubu 17-18 yaş grubudur. Görüşülenlerin yaş grupları tesadüfi örneklem kullanılarak belirlenmiştir. Tablo incelendiği zaman görülecektir ki görüşülen kişilerin yaşları, bireylerin çocukluk döneminden gençlik dönemine geçişin olduğu yaşlardır. Ayrıca 18 yaş bireyin yaptığı tüm eylemlerden sorumlu olduğu bir yaştır ve kanunlarda 18 yaşındaki kişinin verdiği kararlarda özgür olduğu belirtilmiştir. Yani 18 yaşındaki birey artık çocuk değildir. Kendi kararlarını kendisi verebilmektedir.

4.1.2.Görüşülenlerin Eğitim Durumları

Görüşülen kişilerin eğitim durumlarının tespit edilmeye çalışıldığı aşağıdaki tabloda şu belirtilmek istenmiştir. Bu anketin uygulandığı adaylar ya liseyi bitirmiş adaylardır ya da lise son sınıf öğrencileridir. Bu nedenle sorunun cevap şıkları arasında ilköğretim ya da üniversite gibi eğitim durumlarının verildiği seçeneklere yer verilmemiştir.

Tablo–2: Görüşülenlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları	Sayı	%
11.Sınıf öğrencisi olanlar	70	28,0
1 yıl önce liseden mezun olanlar	84	33,6
2 yıl önce liseden mezun olanlar	61	24,4
3 yıl önce liseden mezun olanlar	35	14,0
Toplam	250	100,0

Araştırmada görüşülenlerin %28’i henüz liseyi bitirmemiş olan 11.sınıf öğrencileri arasındadır. Geri kalan kısımdaki kişiler ise liseyi bitirmiş kişilerdir. Görüşülen kişilerin eğitim gruplarına göre dağılımları ise şu şekildedir. 70 kişi 11.sınıf öğrencisi, 84 kişi 1 yıl önce, 61 kişi 2 yıl önce, 35 kişi ise en az 3 yıl önce liseden mezun olan öğrenciler olduklarını belirtmişlerdir.

4.1.3.Görüşülenlerin Cinsiyetler Durumları

Cinsiyetin birçok konuda olduğu gibi bu konuda da belirleyici bir etkisi olup olmadığı çalışma açısından oldukça önemli bir etken sayılabilir. Çünkü, eğitim konusunda ve meslekler konusunda cinsiyet farklılığı, ülkemizde dikkat çeken bir unsur olmaktadır.

Tablo-3: Görüşülenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin cinsiyet grupları	Sayı	%
Erkek	141	56,4
Kız	109	43,6
Toplam	250	100,0

Görüşülen kişilerin cinsiyetleri de tesadüfi bir şekilde ortaya çıkmıştır. Anket uygulanırken herhangi bir seçicilikte bulunulmamıştır. Sonuç olarak tabloda görüldüğü gibi görüşülen kişilerin%43,6'sı yani 109 kişi kızdır, %56,4'ü yani 141 kişi ise erkektir.

4.1.4. Görüşülenlerin Mezun Oldukları-Olacakları Lise Türlerinin Belirlenmesi

Kişilerin mezun oldukları liseler üniversite seçiminde oldukça önemlidir. Çünkü orta öğretim puanının tercih yapılırken etkisi oldukça fazladır. Örneğin meslek liselerinden mezun olan kişiler alanları dışında tercih yaptıkları zaman orta öğretimin puanlarına etkisi oldukça azalmaktadır ve bu da bireyleri, sadece liseden mezun oldukları ya da olabilecek alanlarda tercih yapmaya zorlamaktadır. Bunun sonucunun da kişiler üzerinde etkili olduğu düşünüldüğü için kişilerin mezun oldukları lise türleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo-4: Görüşülenlerin Mezun Oldukları-Olacakları Lise Türlerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Sayı	%
Normal lise	165	66,0
Anadolu lisesi	43	17,2
Fen lisesi	31	12,4
Meslek lisesi	11	4,4
Toplam	250	100,0

Görüşülenlerin mezun oldukları liselerin gösterildiği Tablo-4 incelendiğinde görüşülenlerin büyük çoğunluğunun düz liseden mezun olmuş ya da mezun olabilecek durumda oldukları görülmektedir. Durum şu şekildedir; düz liseden mezun olan ya da olabilecek durumda olan 165 kişi, Anadolu lisesinden mezun olan ya da mezun olabilecek durumda olan 43 kişi, fen lisesinden mezun olan ya da olabilecek durumda olan 31 kişi ve meslek lisesinden mezun olan ya da olabilecek durumda olan 11 kişi bulunmaktadır. Ayrıca burada kullanılan bir ifadenin yanlış anlaşılmalara yol açmaması açısından bir açıklama yapmak gerekmektedir. Yukarıdaki tabloda kullanılan ve ileriki bölümlerde yer alan tablolarda kullanılacak olan normal lise ifadesiyle gündüz ve resmi öğretim yapan liseler kastedilmektedir.

4.1.5.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Belirlenmesi

Görüşülen kişilerin mezun oldukları lise türleri kadar mezun oldukları alanlarda kişiler için önemlidir ve araştırmada tespit edilmesi gereken bir durumdur.

Tablo-5: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlara Göre Dağılımı

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayı	%
Eşit ağırlık	82	32,8
Sayısal	81	32,4
Sözel	73	29,2
Diğer	14	5,6
Toplam	250	100,0

Tabloya göre görüşülenlerin %32,4'ü sayısal bölümden, %29,2'si sözel bölümden, %32,8'i eşit ağırlık bölümünden geri kalan %5,6'sı ise diğer bölümlerden mezun olmuş ya da mezun olabilecek durumdadırlar. Bu durumun sayısal ifadesi ise şu şekildedir: 81 kişi sayısal bölümden, 73 kişi sözel bölümden, 82 kişi eşit-ağırlık bölümünden, 14 kişi ise diğer bölümlerden mezun olmuş ya da mezun olabilecek durumdadırlar.

4.1.6. Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Belirlenmesi

Kazanılmak istenen fakültenin belirlenme sebebi kişilerin hedeflerinin neler olduğunun belirlenmeye çalışılmasıdır. Çünkü belirlenen hedefler kişilerin öğrenci seçme sınavına bakış açılarında etkili olmaktadır. Yeşilyaprak öğrencilerin üniversiteye giriş ile ilgili kaygılarının neler olduğunu şu şekilde belirtmiştir:

“Ülkemizde gençler için eğitim yaşamlarındaki en önemli olan kuşkusuz ki üniversiteye giriştir. Bu nedenle onlar için en kaygı veren olay da üniversite sınavlarıdır. Genellikle ebeveynlerin telaş ve baskısıyla, genç bu kaygıyı yıllarca önceden hissetmeye başlar. Çoğunlukla “açıkta kalma” korkusu öyle ürkütücü gelir ki “açıkta kalmayayım da neresi olursa olsun” kabullenmesi içine girilir. Böylece genç sağlıklı ve gerçekçi olmayan kararlar verebilir.” (Yeşilyaprak,2002:172)

Tablo-6: Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Dağılımı

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler	Sayı	%
Eğitim fakültesi	86	34,4
Fen-edebiyat fakültesi	35	14,0
Hukuk fakültesi	29	11,6
Eczacılık fakültesi	20	8,0
Tıp fakültesi	18	7,2
Mühendislik fakültesi	16	6,4
İktisat-işletme fakültesi	11	4,4
İletişim fakültesi	11	4,4
Herhangi bir fakülte	9	3,6
Teknik-eğitim fakültesi	8	3,2
Diğer fakülteler	7	2,8
Toplam	250	100,0

Tablo incelendiği takdirde adayların çoğunluğunun eğitim fakültesinde okumak istedikleri ilk göze çarpan durumdur. Bunda eğitim fakültesini bitirdikten sonra iş bulma imkanının diğerlerine göre daha fazla olması etkili olmaktadır. Eğitim fakültelerinin ardından istenilen fakülteler şu şekildedir: Fen-edebiyat fakültesi, hukuk fakültesi, eczacılık fakültesi, tıp fakültesi, mühendislik fakültesi, iletişim fakültesi, iktisat-işletme fakültesi, teknik eğitim fakültesi. Ayrıca herhangi bir fakülte diyen 9, diğer fakülteleri isteyen 7 kişi olduğu görülmüştür.

4.1.7.Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Belirlenmesi

Kazanmak istenilen bölümler kadar kazanılmak istenilen fakülteler de oldukça önemlidir. Öğretim dillerinin İngilizce olması, eğitim-öğretim ve bilimsel araştırmaların yüksek standartları, kütüphaneleri ve laboratuvarlarının sağladığı ileri olanakları ile, Türkiye'nin gelişmiş ve program çeşitliliği fazla olan üniversiteleri genel olarak istenilen üniversitelerdir ancak bu şekildeki üniversitelerin puanı da oldukça yüksektir. Görüşülen kişiler de bu doğrultuda kazanmak istedikleri üniversitelerle, ilgili tercihlerini şöyle yapmaktadırlar.

Tablo-7: Görüşülenlerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Dağılımı

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri üniversiteler	Sayı	%
Fırat Üniversitesi	73	29,2
Herhangi bir üniversite	40	16,0
İnönü Üniversitesi	33	13,2
Ankara Üniversitesi	24	9,6
ODTÜ	17	6,8
Diğer	16	6,4
Ege Üniversitesi	11	4,4
İstanbul Üniversitesi	11	4,4
Dicle Üniversitesi	9	3,6
Marmara Üniversitesi	8	3,2
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	2,0
Gazi Üniversitesi	2	0,8
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	0,4
Toplam	250	100,0

Görüşülen kişilerin büyük çoğunluğunun, bulunduğu ilde yada yakın illerde üniversite okumak istedikleri görülmüştür. Bunun sebebinin başka illerde okumanın aileler üzerindeki maddi baskısının öğrenciler tarafından da fark ediliyor olmasının geldiği düşünülmektedir. Ayrıca büyük üniversiteler de tercih edilmektedir. Büyük üniversitelerin tercih edilmesindeki en önemli etken ise bu üniversitelerdeki eğitimin oldukça kaliteli olduğunun düşünülmesidir. Bunun yanı sıra herhangi bir üniversiteyi kazanmak isteyen kişilerin sayısı 40'tır ve bu rakam azımsanmayacak bir rakamdır. Kazanmak istediği üniversitenin bir önemi olmadığını belirten adaylar için önemli olan tek durum kazanmaktır. Fakülte ya da şehir ayrımı yapmak istememektedirler.

4.1.8.Görüşülenlerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Belirlenmesi

Özel dershaneye devam etme sürelerinin ortaya konulmasındaki amaç, özel dershaneye devam etmenin kişilerin yaşadıkları problemlerin ortaya çıkmasında ya da hedeflerin belirlenmesi konusunda etkili olup olmadığının belirlenmeye çalışılmasıdır. Dershaneye devam etme süreleri arttıkça kişilerin yaşadıkları problemler artmakta ve o kişilerden beklentiler daha fazla olmaktadır.

Tablo-8:Görüşülenlerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri	Sayı	%
1 yıl	36	14,4
2 yıl	93	37,2
3 yıl	86	34,4
4 yıl	34	13,6
5 yıl ve üstü	1	0,4
Toplam	250	100,0

Görüşülenler arasından 179 kişi gibi büyük bir çoğunluk, iki yada üç yıldır dershaneye devam ettiklerini belirtmişlerdir. Bir yıldır devam eden 36 kişi vardır. Bu durumda şunu göstermektedir: Adaylar okullarda verilen eğitimi yetersiz bulmaktadır ve adaylar dershaneye bir yıl gitmeyi de genel olarak yetersiz bulmaktadırlar. Bu sebeple ailenin maddi olanakları ölçüsünde özel bir dershaneye gitme süresini uzun tutmaktadırlar.

4.1.9. Görüşülenlerin Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Belirlenmesi

Üniversiteye öğrenci alınırken her zaman bir eleme işlemi yapılmaktadır. Çünkü lise diploması olan her kişi üniversite eğitimi görme yeterliliğine sahip değildir. Bu nedenle lise başarısı, öğretmenlerin kanaatleri gibi ölçütlere göre seçme yapılabildiği gibi günümüzde ülkemizde olduğu gibi sadece bir giriş ile de öğrenci seçilebilmektedir. Geçmişte Türkiye’de sadece bir iki fakülteye sınavla, diğerlerine lise bitirme derecesine göre öğrenci alınırken 1950 yılından sonra giderek artan sayıda fakülte ve bölüme sınavla öğrenci alınmaya başlanmıştır. Sınavla öğrenci alındığı yıllarda başvurunun az olduğu fakültelere/bölgümlere ortaöğretim başarı puanı ile öğrenci alınmaya devam edilmiştir. Ancak başvuru sayısı zamanla daha fazla artmıştır ve kontenjanlar bunları karşılamada yetersiz kalmaya başlamıştır. Durum böyle olunca da merkezi sınav yapma zorunluluğu hissedilmiştir. Yükseköğretim kontenjanlarının kısıtlı olduğu günümüzde, bilindiği gibi her programa sınavla öğrenci alınmaktadır. (Kuzgun:2004;173) “Başka ülkelerde de başvuruların çok olduğu bölümlere sınavla öğrenci alınmaktadır. Başvuru sayısının az olduğu kurumlara her başvuruları almaktadırlar” (Kuzgun:2004;173).

Tablo-9: Görüşülenlerin Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarına Göre Dağılımı

Görüşülenlerin yüksek öğrenim için üniversite sınavını gerekli bulma durumları	Sayı	%
Hayır	199	79,6
Evet	51	20,4
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,

Yukarıda verilen bilgilere rağmen görüşülen adayların %79,6'sı olan büyük bir kısmının ÖSS'nin gereksiz olduğunu söyledikleri görülmektedir. Bu kişiler yükseköğrenim görmek için bir sınava girmenin yanlış olduğunu düşünmektedirler. Bu konuda görüşülen kişilerin içinde buldukları durumun da göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtmek gerekmektedir. Çünkü kişiler sınav stresi yaşamaktadırlar ve bu soruyu cevaplarırken daha duygusal davranmışlardır.

4.1.10.Görüşülenlerin Üniversite Sınavının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Belirlenmesi

Günümüzde bir çok kurumda bazı aksaklıklar yaşanmaktadır ancak ÖSS'yi ve daha bir çok sınavı hazırlayan ÖSYM(Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi)'de herhangi bir aksaklık görülmemektedir ve ÖSYM'nin sağlam bir yapıda olduğu konusunda genel bir düşünce hakimdir. Ancak buna rağmen kişilerin geleceklerinin 195 dakikaya bağlanması sınavın yetersiz olduğu şeklinde yaygın bir düşünceye neden olmaktadır. Görüşülen kişilerin bu konudaki fikirleri aşağıdaki şekilde tablo halinde sunulmuştur.

Tablo-10: Görüşülenlerin Üniversite Sınavının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin üniversite sınavının yeterliliği konusundaki düşünceleri	Sayı	%
Hayır	168	67,2
Evet	82	32,8
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Tablo-10 incelendiğinde görülecektir ki adayların sadece 82'si üniversite sınavını yeterli bulmuştur. Geriye kalanlar ise sınavın yetersiz olduğu konusunda hemfikirdirler.

4.1.11.Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumlu Etkilerinin Belirlenmesi

Ülkemizde üniversite sınavı, üniversiteye girebilmek için aşılması şart olan bir engeldir. Bu engeli aşmaya çalışmak bazen insanlara olumlu bazı durumlarda fayda sağlayabilir. Ancak genel kanı üniversite sınavının insanlar üzerinde herhangi bir olumlu etkisinin olmadığı yönündedir.

Tablo-11:Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumlu Etkilerine Göre Dağılımları

Üniversite sınavının görüşülenler üzerindeki olumlu etkileri	Sayı	%
Olumlu yanı yok	74	29,6
Genel kültürümü arttırıyorum	65	26,0
Planlı çalışmayı ve yaşamayı öğreniyorum	30	12,0
Okuma alışkanlığımı geliştiriyor	28	11,2
Bilgi edinmemi sağlıyor	23	9,2
İşlem yapma hızımı arttırıyor	20	8,0
Ders çalışmayı öğreniyorum	10	4,0
Toplam	250	100,0

Adaylardan 74 kişi üniversite sınavının kendileri açısından hiçbir olumlu yanı olmadığını belirtmişlerdir. Adayların 65'i ise üniversite sınavının genel kültürlerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca üniversite sınavının bilgi edinmelerini sağladığını, okuma alışkanlığını geliştirdiğini, işlem yapma hızlarını arttırdığını, ders çalışmayı ve planlı çalışmayı öğrendiklerini söyleyen adaylar da bulunmaktadır. Bu durum ÖSS'nin öğrenciler açısından bazı olumlu yanları da bulunmaktadır.

4.1.12. Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumsuz Etkilerinin Belirlenmesi

Bu tezin gerçekleştirilmesinin temel nedeni; üniversite sınavının kişiler üzerinde çeşitli olumsuz etkilerinin olduğunun bilinmesi ve bunların ortaya konulmaya çalışılmasıdır. Nitekim adayların bu soruya verdikleri cevap tahmin edilen gibi olmuştur. Adaylar farklı alanlarda sınavın kendileri üzerinde olumsuz etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Aşağıdaki tabloda bu etkiler yüzdelik olarak ve sayısal olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo-12: Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumsuz Etkilerine Göre Dağılımları

Üniversite Sınavının Görüşülenler Üzerindeki Olumsuz Etkileri	Sayı	%
Maddi problemlere neden oluyor	136	54,4
Strese girmeme neden oluyor	62	24,8
Sağlık açısından sorunlar yaratıyor	28	11,2
Aileyle tartışmalara neden oluyor	15	6,0
Olumsuz yanı yok	9	3,6
Toplam	250	100,0

ÖSS'nin olumsuz etkilerini adaylar şu şekilde sıralamışlardır: Maddi problemlere, strese, aileyle çatışmalara, sağlık açısından sorunlara neden oluyor. Bunun yanında sadece 9 kişi olumsuz bir yanı olmadığını belirtmiştir. Bu da üniversite sınavının adayların büyük çoğunluğunu farklı olumsuz şekillerde etkilediğini göstermektedir. Çünkü adaylar hayatlarının belli bir döneminde sadece sınava endekslenmektedirler. Özellikle birkaç yıl kazanamamış adaylar üzerinde daha olumsuz etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Çünkü kazanamamış aday tekrar dershaneye gitmektedir, ailenin ve çevrenin beklentisi, baskısı artmaktadır ve aday sınavı daha büyük bir problemmiş gibi görüp daha çok strese girmektedir.

4.1.13. Devlet Okullarında Verilen Eğitimin Yeterliliği Durumunun Belirlenmesi

Özel dershanelerin günümüzde oldukça yaygınlaşmış olmaları akıllara devlet okulları ile dershanelerin farkının ne olduğu sorusunu getirmektedir. Bu soruya verilecek olan en net cevap ise eğitimin kalitesinin devlet okullarında daha düşük olmasıdır. Adayların bu konudaki düşünceleri ise aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir. Adayların tümü Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğu konusunda aynı düşünceyi paylaşmaktadırlar.

Tablo-13: Görüşülenlerin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin Yeterliliği Durumunu belirtmelerine Göre Dağılımı

Sizce devlet okulları yeterli midir?	Sayı	%
Hayır	167	66,8
Kısmen	60	24,0
Evet	23	9,2
Toplam	250	100,0

Görüşülen adayların %9,2'si devlet okullarında verilen eğitimi yeterli bulurken, büyük çoğunluğu oluşturan %66,8'lik kısmı ise devlet okullarında verilen eğitimin yetersiz olduğu konusunda ortak fikir beyan etmişlerdir. Devlet okullarındaki eğitimin bazen yeterli olduğunu 60 kişi söylemiştir yani adayların %24'ü bu fikirdedir. Sonuçta görüyoruz ki adaylar devlet okullarını yetersiz bulmaktadırlar. Kısmen yeterli olduğunu söylemekle kastettikleri ise Fen liseleri ve Anadolu liseleri gibi sınavla öğrenci alan devlet liselerinde verilen eğitimin iyi, kaliteli olmasıdır.

4.1.14. Türk Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerin Belirlenmesi

Ülkemizdeki bir çok kurum gibi eğitim sistemimizin de olumsuz ve eksik yanları bulunmaktadır. Gelişmiş bir çok ülkede bile eğitim alanında eksiklikler bulunurken gelişmekte olan ülkemizde eksiklerin olması gayet doğaldır. Önemli olan bu eksikliklerin, bozuklukların neler olduğunun tespit edilip giderilmeye, düzenlenmeye, düzeltilmeye çalışılmasıdır. Bu şekilde devletin gelişmesi yönünde de fayda sağlanmış olur.

Tablo-14: Görüşülenlerin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanı Olup Olmaması Durumunu Belirtmelerine Göre Dağılımı

Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanı Olup Olmamasının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşler	Sayı	%
Evet var	250	100,0
Hayır yok	-	-
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Adayların tümü Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğu konusunda aynı düşüncüyü paylaşmaktadırlar.

4.1.15. Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesi

Günümüzde birçok insanın ayakları üzerinde durabilmesi, ekonomik bağımsızlığını kazanabilmesi için, özellikle ülkemizde, üniversite okuması gerekmektedir. Çünkü ancak üniversite mezunu olursa iyi sayılabilecek bir iş bulabilmektedir. Hatta iyi bir üniversite ve iyi bir fakülte de okumak özellikle iş bulabilmek açısından daha şart olan bir durumdur. Üniversite okumanın böylesine şart olduğu durumlarda üniversite sınavının sınava girecek kişiler üzerinde çeşitli psikolojik etkilerinin olması beklenmektedir. Bu etkilerin ve ağırlıklarının neler olduğu Tablo-16'da verilmeye çalışılmıştır.

Tablo-15:Üniversite Sınavının Sınava giren Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkileri

Üniversite sınavının sınava giren öğrenciler üzerindeki psikolojik etkileri	Sayı	%
Strese girmemize neden oluyor	96	38,4
Endişelenmemize neden oluyor	56	22,4
Gelecek kaygısı yaratıyor	39	15,6
Etkisi yok	28	11,2
Uyku bozukluğunu neden oluyor	15	6,0
Sağlık problemlerine neden oluyor	14	5,6
Ruhsal bozukluk yaratıyor	2	0,8
Toplam	250	100,0

Yeşilyaprak sınavın öğrenciler üzerindeki etkilerini şu şekilde ifade etmiştir:

Gencin yaşamında önemli bir aşama olarak görülen üniversite sınavı kişi üzerinde ister istemez kaygı yaratacaktır. Sınavın kendi hayatında önemli bir rol oynayacağına inanan her adayda son hafta içinde aşağıda belirtilen durumların görülmesi doğaldır:

*Şiddetli bir huzursuzluk duygusu ve ders çalışırken dikkati toplamakta güçlük yaşanması,

*Kalp atış sayısının veya atış şiddetinin artması, solunumun sıklaşması, kesik kesik nefes almak ve farkında olmadan nefes tutmak,

*Yapılan tekrarlarda zihnin bulanıklığı yaşanması, öğrenilmiş olan bilgilerin karmakarışık olduğu duygusuna kapılma,

*Zamanın çok hızlı geçtiği inancı ve panik duygusu,

*Ders çalışma esnasında bir konuyu tekrarlarırken, tam olarak öğrenmeden bir başka konuya geçme isteği,

*Yakın çevredeki kişilerin sınava daha iyi hazırlandığı ve daha başarılı olacakları duygusu (Yeşilyaprak,2002:173-174).

Üniversite sınavının öğrenciler üzerinde bir çok psikolojik etkisi olduğu tablo incelendiğinde de görülebilecek olan bir durumdur. Sınav sırasında yaşanan sorunların daha sonra başka bir tablo da gösterileceğini belirttikten sonra bu tablo da sınavın öğrenciler üzerinde tüm yıl ya da en azından birkaç ay süren etkilerinden bahsedileceğini söylemek gerekir . Strese girmek ve endişelenmek gibi günlük hayatı olumsuz yönde etkileyen durumlar en çok görülen psikolojik etkilerdendir. Ayrıca adaylar gelecek kaygılarının olduğunu ve sağlık problemleri yaşadıklarını da söylemişlerdir. 2 kişi ise ruhsal problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. %11,2'lik gibi küçük bir kesim ise sınavın herhangi bir etkisi olmadığını belirtmişlerdir. Bu veriler göstermektedir ki sınav kaygısı önemsenecek bir durumdur. Çünkü ergenlik çağında olan kişilerin bu dönemde bu kadar kaygılanmaları kişilikleri üzerinde problem olabilmektedir.

4.1.16. Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesi

Üniversiteye giriş için kişilerin kendi içinde yaşadıkları psikolojik etkilerin yanında bazı sosyolojik etkileri de vardır. Çünkü bu sınav sadece bireyi değil, bireyin ailesini, çevresini ilgilendiren bir özelliktir. Bu nedenle işin içine toplumda girmektedir. Bu da sınava girecek adaylar üzerinde bazen sosyolojik etkiler meydana getirmektedir. Bu etkilerin neler olduğu aşağıdaki tabloda verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca daha önce bireylerin yaşlarının belirtildiği tabloya tekrar dönersek şunu belirtmek gerekir: Görüşülen kişilerin tamamı ya ergenlik çağındadır ya da ergenlik çağını yeni tamamlamış ve gençlik çağındadır. Bu dönemin şöyle bir özelliği de vardır. Bu dönem bireyin sosyalleşme sürecini üst düzey bir şekilde yaşadığı bir dönemdir. Bu nedenle bu sınavın bireyin üzerinde sosyal özellikli etkilerinin olması gayet doğaldır. Bu konuda Bayhan da şu şekilde fikir belirtmiştir:

Bireyin sosyal olgunluğa hazırlayan ergenlik ve delikanlılık özelliklerinin bir arada görüldüğü daha geniş kapsamlı bir kavram olan gençlik döneminin, önemli özelliklerinden biri çocukluk döneminde başlayan sosyalleşme sürecinin yoğun bir biçimde devam etmesi ve kişiyi sosyal olgunluğa götürmesidir (Bayhan,2002:19).

Tablo-16: Üniversite Sınavının Sınava Giren Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkileri

Üniversite sınavının sınava giren öğrenciler üzerindeki sosyolojik etkileri	Sayı	%
Maddi problemlere neden oluyor	106	42,4
Çevrenin ve ailelerinin beklentisi ve baskısı artıyor	68	27,2
Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	57	22,8
Sosyolojik etkisi yok	19	7,6
Toplam	250	100,0

Sınavın gördüğümüz kişiler üzerindeki sosyolojik etkilerinin başında maddi problemlere neden olması gelmektedir. Gerçektende düşünüldüğü zaman günümüzde dersane ücretleri oldukça yüküdür. Ve aileler ne olursa olsun öğrencilerini dershaneye göndermek istemektedirler. Çünkü herkes okullarda verilen eğitimi yetersiz bulmakta ve dersaneler sayesinde okuldaki yetersiz olan eğitimi tamamlamaya çalışmaktadır. Ayrıca ailenin ve

çevrenin beklenti ve baskıları, sosyal ilişki zayıflığı sosyolojik etkiler arasındadır. Adaylar bir yıl boyunca ders çalışmak zorunda oldukları için ve istedikleri bölümleri kazanmak için ister istemez sosyal ilişkilerini azaltmak yönüne giderler. Çünkü hedeflere ulaşmak için taviz vermeleri gerekmektedir. Sınava giren öğrenciler sınava hazırlanırken, çeşitli tavizler verirken, çalışmalar yaparken ailelerinin yanlarında olduğunu, kendilerine destek olduğunu bilmek isterler. Ailenin desteği kişinin başarısını mutlaka olumlu yönde etkilemektedir. Bu durumda ailelerin, sınava girecek çağda olsun olmasın tüm çocuklarına karşı davranışlarında dikkat etmeleri gereken noktalar bulunmaktadır. Bu noktaları Nurten Sargın bir makalesinde şu şekilde belirtmiştir:

“Çocuklar en değerli varlıklarımızdır. Çocukları yetiştirirken anne babalar bilerek yada bilmeyerek bazı hatalar işlerler. Bu noktada unutulmaması gereken çocukların bir özelliği vardır. Çocuklar kendilerini çabuk onarırlar.

1–Anne ve babalar,öncelikle çocuklarını tanımalı, onları ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirmelidir.Bu konuda kendi tutku ve arzularına göre değerlendirme yapmamalıdır.

2–Anne ve babalar, çocuklarındaki güven duygusunu pekiştirmek üzere onları yapıcı ve faal kılacak bir ortam hazırlamalıdır. Ancak bu ortamı hazırlarken verecekleri görevin,çocuğun yetenek ve kapasitesini aşmamasına özen göstermelidirler.

3–Anne ve babalar,çocuk için en önemli besinin “sevgi” ve “sevecenlik” olduğunu bilerek,çocuklarına yeterince ilgi ve sevgi göstermelidirler.

4–Anne ve babalar, her çocuğun kendine özgü niteliklerle donanmış ayrı bir birey olduğunu düşünerek,diğer çocuklarla ve kardeşleriyle kıyaslama yoluna gitmemelidirler” (Sargın; 2003; 240-241).

4.1.17. Üniversite Sınavının Kaldırılma İsteğinin Olup Olmadığının Belirlenmesi

Daha önceleri de belirtildiği gibi, bir çok ülkede kişiler üniversite sınavı gibi bir sınavla karşı karşıya gelmeden üniversitelere girebilmektedirler. Ülkemizde de böyle bir sistemin istenip istenmediği konusunda da adayların düşünceleri Tablo-18 ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo-17: Üniversite Sınavının Kaldırılması İsteği

Üniversite sınavını kaldırılması isteği	Sayı	%
Evet üniversite sınavı kaldırılınsın	167	66,8
Hayır üniversite sınavı kaldırılmasın	83	33,2
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Adaylar arasından 167 kişi ÖSS'nin kaldırılmasını isterken geriye kalan 83 kişi bunu istememektedir. ÖSS'nin kaldırılmasının istenmesindeki en önemli sebebin sınava çalışma stresinin insanları bunaltmış olmasının olduğunu düşünüyorum. Sınavın kaldırılmasını istemeyen kişilerse üniversiteye girecek kişileri belirlemede daha iyi bir yöntemin şimdilik ülkemizde mevcut olmamasını sebep göstererek sınavı istemektedirler.

4.1.18. Devlet Okullarının Üniversiteye Girişlerini Belirlemede Yeterli Olup Olmayacağına Belirlenmesi

Yukarıdaki tabloda adaylar üniversiteye girebilmek için sınavın kaldırılmasını istemeleri konusundaki fikirlerini belirtmişlerdir. Bu düşünce % 66,8 ile kaldırılması yönünde olmuştur. Burada ise, sınav kaldırıldığı takdirde diğer birçok ülkede uygulanan sistemin ülkemizde başarılı olup olmayacağı konusu gündeme getirilmiştir ve adayların cevapları verilmiştir.

Tablo-18: Devlet Okullarının Üniversiteye Girişlerini Belirlemede Yeterliliği

Devlet okullarının üniversiteye girişlerini belirlemede yeterliliği	Sayı	%
Hayır yeterli değil	250	100,0
Evet yeterli	-	-
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Tüm adaylar üniversite sınavı kaldırıldığı takdirde devlet okullarının üniversiteye girecek öğrencileri belirlemede yeterli olmayacağını belirtmişlerdir. Bu da aslında sınavın varlığını koruması gerektiğini göstermektedir.

4.1.19. Devlet Okullarının Yetersiz Kalacağına Düşünülme Sebeplerinin Belirlenmesi

Tablo – 18’de üniversiteye giriş için yapılan sınav ortadan kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterli olup olmayacağı gösterilmeye çalışılmıştır ve tüm adaylar devlet okullarının üniversiteye girecek öğrencileri belirlemede yeterli olmadıklarını söylemişlerdir. Tablo-19’da ise devlet okullarının bu konuda yetersiz olacağına düşünülme sebepleri verilmeye çalışılmıştır.

Tablo-19: Devlet Okullarının Yetersiz Kalacağına Düşünülme Sebepleri

Devlet okullarının yetersiz kalacağına düşünülme sebepleri	Sayı	%
Hem torpil çok olur hem de seviye düşük olur	244	97,6
Devlet okullarında torpil olma ihtimali fazladır	3	1,2
Eğitim yetersiz, seviyeler düşüktür	3	1,2
Toplam	250	100,0

Adayların tamamına yakını üniversite sınavı kaldırıldığı zaman devlet okullarını yetersiz bulma sebebi olarak üniversiteye giriş için devlet okullarında hem torpilin çok olacağını hem de verilen eğitimin düşük olacağını belirtmişlerdir.Devlet okullarının yetersiz kalmasını da sebep olarak göstermişlerdir.

4.1.20.Görüşülen Kişilerin İş Bulamama Korkuları Olup Olmamasının Belirlenmesi

Görüşülen kişilerin iş bulamama korkularının olması ülkemiz için oldukça normal bir durumdur. Çünkü ülkemizde oldukça hızlı artan bir işsizlik sorunu vardır. Bu nedenle de çocukluktan yetişkinliğe geçiş aşamasında olan adayların da temel kaygılarından biri işsizlik sorunudur.

Tablo-20: Görüşülenlerin İş Bulma Korkuları Durumu

Görüşülenlerin iş bulma korkusu olup olmama durumları	Sayı	%
Evet iş bulma korkum var	241	96,4
Hayır iş bulma korkum yok	9	3,6
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Görüşülen kişilerin %96,4'ü üniversiteyi bitirdikten sonra bile iş bulamama korkularının olduğunu söylemişlerdir. Bu durum ülkemiz için zaten bilinen bir gerçektir. Şu anda binlerce üniversite mezunu işsiz insan vardır. Ve bu sayı her yıl artmaktadır. Ancak bu durumun önüne geçilememektedir. Ülkemizdeki nüfus artışı bu durumun ortaya çıkmasında önemli bir etkendir.

4.1.21.Görüşülenlerin Üniversite Sınavına Girme Sebeplerinin Belirlenmesi

İnsanlar bir işi başarabilmek için çaba gösterirler. Her şeyin yapımında bir amaç vardır. Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin temel amacı bu sınavı kazanmaktır. Bu temel amacı belirleyen alt sebepler ise Tablo – 21’de verilmeye çalışılmıştır.

Tablo-21:Görüşülenlerin Üniversite Sınavına Girme Sebepleri

Görüşülenlerin Üniversite sınavına giriş sebepleri	Sayı	%
İş bulabilmek için	250	100,0
Kültürlü olabilmek için	-	-
Ailem İsteddiği için	-	-
Arkadaşlarım girdiği için	-	-
Diğer	-	-
Toplam	250	100,0

İş bulmanın çok zor olduğu, üniversite mezunlarının bile iş bulmakta zorlandığı ülkemizde öğrencilerin tamamı sınava iş bulabilmek için girdiklerini söylemişlerdir. Çünkü ülkemizde adayların üniversite sınavına kültürlerini geliştirmek için girmeleri pek nadir görülen bir durumdur. Bu durumda olan kişiler genellikle ikinci üniversite okuyan kişilerdir. Görüşülen kişiler ise henüz birinci üniversiteyi okumak isteyen kişilerdir ve tek kaygıları bir üniversite sınavını kazanmak ve mezun olduktan sonra bir iş bulabilmektir.

4.1.22.Görüşülenlerin İstedikleri Bölümü Kazanma Konusunda Kendilerine Güvenlerinin Belirlenmesi

Bir işi başarmak için öncelikle kişinin kendine güvenmesi gerekir. Bu nedenle görüşülenlerin sınavı kazanmak konusunda kendilerine olan güvenlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Tablo-22 bu amaçla oluşturulmuştur.

Tablo-22:Görüşülenlerin İstedikleri Bölümü Kazanmada Kendilerine Güvenlerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin istedikleri bölümü kazanma konusunda kendilerine güvenleri	Sayı	%
Evet güveniyorum	155	62,0
Hayır güvenmiyorum	95	38,0
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Kendine güven bir çok insanda aşılması oldukça zor bir durumdur. Görüşülen kişilerin belli bir hedefleri vardır ve bu hedefe ulaşmak için bütün bir yıl çalışmaktadırlar. Buna rağmen başarmak konusunda kendine güvenmeyen 95 kişi vardır. %38'e denk gelen bu sayı da azımsanmayacak bir sayıdır. Bunun altında yatan nedenlere bakıldığında kişilerin aile ve toplum içinde yeterince özgür olarak, kendi kararlarını kendileri verebilecek şekilde yetişmemiş olmaları bulunmaktadır. Babaerkil bir toplumda yaşamaktayız ve en azından belli bir yaşa gelene kadar babalarımızın baskısı üzerimizdedir. Ergenlik çağına denk gelen üniversiteye giriş döneminde ise zaten psikolojik olarak geçiş döneminde olan birey birde üniversite sınavıyla strese girmekte ve ne kadar çok çalışırsa çalışsın bazen kendine güvenememektedir.

4.1.23.Görüşülen Kişilerin Bu Sene Sınavı Kazanamadıkları Taktirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesi

Türkiye'deki üniversitelerin aldığı öğrenci sayısı, üniversite Sınavına giren öğrenci sayısından çok azdır. Bu nedenle de sınava giren tüm adaylar sınavı kazanamamakta ve sınava tekrar girmektedirler ya da başka alanlara yönelmektedirler. Tablo-23'te adayların sınavı kazanamadıkları takdirde yapmayı düşündükleri verilmeye çalışılmıştır.

Tablo-24:Görüşülenlerin Bu Sene Sınavı Kazanmadıkları Taktirde Yapmayı Düşündüklerine Göre Dağılımı

Görüşülenlerin bu sene sınavı kazanmadıkları taktirde yapmayı düşündükleri	Sayı	%
Tekrar sınava hazırlanmak	193	77,2
İş aramak	48	19,2
Evlenmek	7	2,8
Askere gitmek	3	0,8
Toplam	250	100,0

Görüşülenlerden 193 kişi bu yıl sınavı kazanmadıkları takdirde tekrar hazırlanacaklarını belirtmişlerdir. Çünkü insanlar iş bulabilmek için üniversite okumanın günümüzde ne kadar önemli olduğunun bilincindedirler. Lise mezunu düzeyinde kaldıkları takdirde kalifiye eleman olamayacakları ve iyi bir iş bulamayacaklarının farkındadırlar. Tekrar sınava hazırlanmak dışında 48 kişi iş arayacağını, 7 kişi evleneceğini, 2 kişi ise askere gideceğini söylemiştir.

4.1.24.Üniversite Sınavını Varlığını Değerlendirme Durumunun Belirlenmesi

Üniversitelere giriş için ülkemizde uygulanan Öğrenci Seçme Sınavı zorunlu olarak yapılmalıdır. Ancak görüşülen adaylar bu konuda farklı fikirler ileri sürmüşlerdir. Görüşülenlerin Öğrenci Seçme Sınavı uygulamasının doğru olup olmamasıyla ilgili düşünceleri Tablo-25’te verilmiştir.

Tablo-24: Görüşülenlerin Üniversite Sınavını Doğru Bulma Durumlarına Göre Dağılımı

Üniversite sınavının varlığını değerlendirme durumu	Sayı	%
Hayır doğru değil	250	100,0
Evet doğru	-	-
Kısmen	-	-
Toplam	250	100,0

Üniversite sınavının doğru olup olmadığını tespiti yönelik olan Tablo-24 ‘te adayların tümü sınavın doğru olmadığını belirtmişlerdir. Burada üniversite sınavını doğru bulmamaktan kastedilen sınavın süresinin kısa olması, uygulanan yöntemlerin yanlış olmasıdır. Ancak adayların bu ifadeleri ile sınavın gereksiz olduğu yargısına varmak tamamen yanlış bir karar olur. Çünkü görüşülen kişiler henüz üniversite deneyimi olmayan ve hayatlarını sınava endeksleyen kişilerdir. Bu nedenle elbetteki sınava girmek istememekte ve sınavın yanlış olduğunu düşünmektedirler.

4.1.25.Daha Önce Sınava Girenlerin Sınavda Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomlara Göre Dağılımının Belirlenmesi Belirlenmesi

Ben de daha önce üniversite sınavına hazırlanan biri olarak bu sınavın insanlar üzerinde etkileri olduğunu biliyorum. Sınav esnasında kişiler farklı fizyolojik ve psikolojik semptomlar yaşamaktadırlar ve bu semptomlar kişilerin soru çözümünü etkilemektedir. Bu nedenle Tablo-25 incelenmesi gereken bir tablodur.

Tablo-25: Daha Önce Sınava Girenlerin Sınavda Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomlara Göre Dağılımı

Daha önce sınava girenlerin sınavda yaşadıkları fizyolojik ve psikolojik belirtiler	Sayı	%
Karnı ağrıyanlar	14	5,6
Başı ağrıyanlar	17	6,8
Heyecanlananlar	97	38,8
Baygınlık geçirenler	2	0,8
Rahat olanlar	37	14,8
Bildiklerini unutmaktan korkanlar	20	8,0
Bildiklerini unutanlar	1	0,4
Daha önce sınava girmeyenler	62	24,8
Toplam	250	100,0

Daha önce sınava girmemiş olan adaylar çıkartıldığı zaman 188 kişinin daha önce sınava girmiş olduğunu daha önce belirtilmiştir. Bu 188 kişi sınava girdikleri esnada hissettiklerini şu yüzdeler şeklinde belirtmişlerdir: %5,6'sının karnı ağrımıştır,%6,8'inin başı ağrımıştır,%38,8'inin yani büyük bir çoğunluğunu heyecanlanmıştır, %0,8'i yani iki kişi baygınlık geçirmiştir, %8'i bildiklerini unutmaktan korkmuştur, bir kişi yani%0,4'ü ise bildiklerini unutmuştur. Görüşülenlerin sadece %14,8'i sınavda oldukça rahat olduklarını söylemişlerdir. Görüldüğü gibi adayların büyük çoğunluğu sınav sırasında çeşitli rahatsızlıklar geçirmekte ve buna rağmen sınav sorularını cevaplamaya çalışmaktadırlar. Ayrıca şunu belirtmekte doğru olacaktır. Rahatsızlıklarını belirten adaylar daha önce en az bir

kere sınava girmiş adaylardır ve sınavı kazanmamalarında sınav esnasında hissettiklerinin de büyük bir payı olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır.

4.2 Araştırma Bulguları İle Görüşülenlerin Yaş Gruplarının Karşılaştırılması

Bu bölümde, görüşülen kişilerin yaşlarının verdikleri cevaplar üzerinde etkisi olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşülen kişiler, daha önce de belirtilmiş olduğu gibi ya ergenlik döneminde ya da ergenliği tamamlamış gençlik döneminin ilk yıllarındadırlar. Gençlik insan hayatında önemli bir çağı temsil etmektedir. Bu dönemde kişilerin verdikleri kararlar tüm yaşamlarını etkilemektedir.

4.2.1. Görüşülenlerin Yaşlarının Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-26: Görüşülenlerin Yaşları İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler													
Yaş grupları		Eğitim fakültesi	Fen- edebiyat fakültesi	Hukuk fakültesi	Eczacılık fakültesi	Tıp fakültesi	Mühendislik fakültesi	İktisat işletme fakültesi	İletişim fakültesi	Herhangi bir fakülte	Teknik- eğitim fakültesi	Diğer fakülteler	Toplam
	15-16 yaş grubu %	22 35,4	2 3,2	7 11,3	7 11,3	11 17,7	4 6,5	4 6,5	4 6,5	- -	- -	1 1,6	62 100,0
	17-18 yaş grubu %	38 39,2	8 8,2	14 17,4	8 8,2	7 7,2	6 6,2	5 5,2	5 5,2	- -	3 3,1	3 3,1	97 100,0
	19-20 yaş grubu %	19 32,8	16 27,6	7 12,1	2 3,4	- -	5 8,6	2 3,4	1 1,7	- -	3 5,2	3 5,2	58 100,0
	21-22 yaş grubu %	7 21,2	9 27,3	1 3,0	3 9,1	- -	1 3,0	- -	1 3,0	9 27,3	2 6,1	- -	33 100,0
	Toplam %	86 34,4	35 14,0	29 11,6	20 8,0	18 7,2	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	7 2,8	250 100,0

$x^2=113,190$

sd=30

Anlamlılık=0,000

Tablo-26 incelendiğinde Şu sonuçlar elde edilmektedir. Eğitim fakóltesi, adaylar tarafından yaş farkına bakılmaksızın tercih edilmektedir. Tıp fakóltesi, hukuk fakóltesi ve eczacılık fakóltesi ise daha çok yaşça kőuk olan adaylar tarafından istenmektedir. Bunda etkili olan sebebin bu fakólterin puanlarının yőksek olması olduğunu dőŐnőyorum. Ayrıca burada dikkat çeken başka bir nokta herhangi bir fakólteyi isteyen kişiler yaşça bőyuk adaylardır. Bunda da kişilerin artık hedeflerinden vazgeçmiŐ olmalarının etkili olduğu dőŐnőlmektedir. unkő yaşı ilerleyen adaylar sınava defalarca girmiŐlerdir ve sınava girmekten bıkmıŐ durumdadırlar.

4.2.2. GėrőŐilenlerin Yaşlarının Kazanmak İstedikleri Őniversiteler Őzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-27: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri üniversiteler															
Yaş grupları		Fırat Üniversitesi	Herhangi bir Üniversite	İnönü Üniversitesi	Ankara Üniversitesi	Ortadoğu Tek. Üniversitesi	Diğer Üniversiteler	Ege Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İst.Teknik Üniversite.	Toplam
	15-16 yaş grubu	15	1	6	8	8	3	2	6	-	7	3	2	1	62
	%	24,1	1,6	9,7	13,0	13,0	4,8	3,2	9,7	-	11,3	4,8	3,2	1,6	100,0
	17-18 yaş grubu	32	6	15	14	8	6	5	5	5	-	1	-	-	97
	5	33,0	6,2	15,4	14,3	8,2	6,2	5,2	5,2	5,2	-	1,0	-	-	100,0
	19-20 yaş grubu	16	17	8	2	1	5	4	-	4	1	-	-	-	58
%	27,6	29,4	13,8	3,4	1,2	8,6	6,9	-	6,9	1,2	-	-	-	100,0	
21-22 yaş grubu	10	16	4	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	33	
%	33,2	36,4	12,1	-	-	6,2	-	-	-	-	-	3,1	-	100,0	
Toplam	73	40	33	24	17	16	11	11	9	8	5	20,8	1	250	
%	29,2	16,0	13,2	9,6	6,8	6,4	4,4	4,4	3,6	3,2	2,0		0,1	100,0	

 $X^2=108,569$

sd=36

Anlamlılık=0,000

Tablo-27 incelendiğinde yaş gruplarının tamamında örneklemin uygulandığı Elazığ ilinde bulunan Fırat Üniversitesi en çok tercih edilen üniversitedir. Burada etkili olan unsurun maddiyat olduğu görülmektedir. Çünkü başka bir şehirde okumakla ailenin yaşadığı şehirde okumayı maddi olarak karşılaştırdığımızda aralarında büyük fark bulunmaktadır. Gelir düzeyi düşük ailelerin çocukları daha çok Elazığ ilinde okumayı tercih edeceklerdir.

Bunun dışında Ankara, İstanbul, Orta Doğu gibi büyük üniversiteleri daha çok yaşları küçük adaylar tercih etmektedirler. Yaşları daha büyük olan yani sınava girme sayısı 3 ya da 4 olan adaylar puanları daha düşük olan üniversiteleri seçmektedirler.

Herhangi bir üniversiteyi daha çok isteyen adaylar ise yaşları büyük olan adaylardır. Bu adaylar üniversite ayrımı yapmamaktadırlar. Yani yaş tercih edilen üniversitede biraz etkili durumdadır.

4.2.3.Görüşülenlerin Yaşlarının Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-28: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri						
		2. yıl	3. yıl	1. yıl	4. yıl	5. yıl ve üstü	Toplam
Yaş Grupları	15-16 yaş grubu	30	9	23	-	-	62
	%	48,4	14,5	37,1	-	-	100,0
	17-18 yaş grubu	46	34	13	3	1	97
	%	47,4	35,1	13,4	3,1	1,0	100,0
	19-20 yaş grubu	17	32	-	9	-	58
	%	29,3	55,2	-	-	-	100,0
21-22 yaş grubu	-	11	-	22	-	33	
%	-	33,3	-	66,7	-	100,0	
Toplam	93	86	36	34	1	250	
%	37,2	34,4	14,4	13,6	0,4	100,0	

$$X^2=154,204$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Görüşülen kişilerin özel dershaneye devam etme süreleri ile yaşları arasında genel olarak doğru orantılı bir ilişki vardır. Yaş arttıkça özel dershaneye devam etme süresi de genelde artmaktadır. Çünkü kişiler okullarda yetersiz olarak aldıklarına inandıkları eğitimi dershaneler aracılığıyla tamamlamaya çalışmakta ve bunu da genellikle sınavı kazanana kadar dershaneye devam etmekle sağlayacaklarını düşünmektedirler.

4.2.4.Görüşülenlerin Yaşlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-29: Görüşülenlerin Yaş Grupları ile Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması

		Görüşülenlerin yükseköğrenim için ÖSS'yi gerekli bulma durumları			
		Hayır gerekli değil	Evet gerekli	Kısmen	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	41	21	-	62
	%	66,1	33,9	-	100,0
	17-18 yaş grubu	74	23	-	97
	%	76,3	23,7	-	100,0
	19-20 yaş grubu	52	6	-	58
	%	89,7	10,3	-	100,0
	21-22 yaş grubu	32	1	-	33
%	97,0	3,0	-	100,0	
Toplam		199	51	-	250
%		79,6	20,4	-	100,0

$$X^2=17,328 \quad sd=3 \quad \text{Anlamlılık}=0,001$$

Görüşülenler arasında 15-16 yaşında olanlardan 21 kişi ÖSS için gerekli,41 kişi ise gereksiz olduğunu söylemiştir. 17-18 yaşında olanlardan 23 kişi gerekli, 74 kişi gereksiz olduğunu söylemiştir. 19-20 yaşındakilerden 6 kişi gerekli,52 kişi gereksiz demıştır ve son olarak 21-22 yaşında olanlardan 1 kişi gerekli 32 kişi gereksiz demıştır. Dikkat edilecek nokta yaşı büyük olanların ÖSS'nin gerekliliği konusunda daha az bir sayıya sahiptirler.

4.2.5.Görüşülenlerin Yaşlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-30:Görüşülenlerin Yaş Grupları ile ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin ÖSS'nin yeterliliği konusundaki düşünceleri				
		Hayır yetersiz	Evet yeterli	Kısmen	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	32	30	-	62
	%	51,6	48,4	-	100,0
	17-18 yaş grubu	69	28	-	97
	%	71,1	28,9	-	100,0
	19-20 yaş grubu	40	18	-	58
	%	69,0	31,0	-	100,0
	21-22 yaş grubu	27	6	-	33
	%	81,8	18,2	-	100,0
	Toplam	168	82	-	250
	%	67,2	32,8	-	100,0

$$X^2=10,796 \quad sd=3 \quad \text{Anlamlılık}=0,013$$

Yükseköğrenim için üniversiteyi gerekli ve yeterli bulma durumunun oranı yaş arttıkça azalmaktadır. Yani birkaç yıldır kazanamamış birçok adaya göre ÖSS gereksiz ve yetersizdir. Bu düşüncelerinde de birkaç yıldır kazanamamış olmaları en önemli etkidir.

4.2.6.Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Yaş ile ÖSS'nin olumlu yanlarının ilişkisinin belirlenmesinden önce sınav hakkında biraz bilgi vermek yararlı olacaktır.

Üniversiteye geçişte akademik yeteneği ölçen bir sınav uygulanmakta, bu sınava ortaöğretim başarısı da belli oranda katılmaktadır. Meslek lisesi öğrencilerinin meslek yüksek okullarına geçişi için özel bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre ülke mesleki eğitim bölgelerine ayrılmıştır. Meslek lisesinde okuduğu alanının devamı olan bir meslek yüksekokulu programında okumak isteyenler, başka bazı ölçütleri de karşılamışlarsa bu programlara sınavsız olarak yerleştirilmektedirler. Meslek lisesi mezunları, Öğrenci Seçme Sınavı'na (ÖSS'ye) girip yeterli puanı aldıkları takdirde tercih ettikleri lisans programlarına da yerleşebilmektedirler.(Kuzgun; 2004;21)

Görüldüğü gibi ÖSS oldukça önemli bir sınavdır. Bu kadar önemli bir sınavın da kişilerin herhangi bir faydası olup olmadığı Tablo-33'te görülmektedir.

Tablo-31:Görüşülenlerin Yaş Grupları ile ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması

	ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları							
	Olumlu yanı yok	Genel kültürüm artıyor	Planlı çalışmamı sağlıyor	Okumaya alışkanlığı kazandırıyor	Bilgi edinmemi sağlıyor	İşlem yapma hızımı artırıyor	Ders çalışmayı öğreniyorum	Toplam
15-16 yaş grubu	13	7	10	12	8	8	4	62
%	21,0	11,3	16,1	19,3	12,9	12,9	6,5	
17-18 yaş grubu	26	28	14	8	10	6	5	97
%	26,8	28,8	14,3	8,3	10,4	6,2	5,2	
19-20 yaş grubu	22	20	4	5	2	4	1	58
%	37,9	34,5	6,9	8,6	3,4	6,9	1,8	
21-22 yaş grubu	13	10	2	3	3	2	-	33
%	39,4	30,0	6,2	9,1	9,1	6,2	-	
Toplam	74	65	30	28	23	20	10	250
%	29,6	26,0	12,0	11,2	9,2	8,0	4,0	

$$x^2=29,025$$

$$sd=18$$

$$Anlamlılık=0,048$$

ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumlu yanları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Yani yaş bu tabloda etkili bir değişken değildir. Tüm adaylar için yaşlarının ne olduğuna bakılmaksızın farklı şekillerde olumlu yanlar bulunmaktadır. Olumlu bir yanı olmadığını söyleyen adaylar da yine farklı yaş gruplarındadırlar.

4.2.7. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-32: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması

		ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları					Toplam
		Maddi problemlere neden oluyor	Strese neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Aileyle tartışmalara neden oluyor	Olumsuz yanı yok	
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	33	12	7	6	4	62
	%	53,2	19,4	11,3	9,6	6,5	100,0
	17-18 yaş grubu	48	25	12	7	5	97
	%	49,4	28,5	12,4	7,2	5,2	100,0
	19-20 yaş grubu	32	16	9	1	-	58
	%	55,2	27,6	15,5	1,7	-	100,0
21-22 yaş grubu	23	9	-	1	-	33	
%	69,7	27,3	-	3,0	-	100,0	
Toplam	136	62	28	15	9	250	
%	54,4	24,8	11,2	6,0	3,6	100,0	

$$X^2=16,911 \quad sd=12 \quad \text{Anlamlılık}=0,153$$

Görüşülen kişilerin yaş gruplarının ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları üzerinde çok belirgin bir etkisi olduğu söylenemez. Ancak yaşı daha büyük olan adayların hepsi ÖSS'nin olumsuz bir yanı olduğu konusunda hemfikirdirler yani sadece yaşı daha küçük olan adaylar ÖSS'nin kendileri üzerinde olumsuz etkileri olmadığını belirtmişlerdir.

4.2.8.Görüşülenlerin Yaşlarının Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-33:Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

	Devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu				
		Hayır yetersiz	Kısmen yeterli	Evet yeterli	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	28	22	12	62
	%	45,2	35,5	19,3	100,0
	17-18 yaş grubu	64	28	5	97
	%	66,0	28,9	5,1	100,0
	19-20 yaş grubu	47	7	4	58
	%	81,0	12,1	6,9	100,0
21-22 yaş grubu	28	3	2	33	
%	84,8	9,1	6,1	100,0	
Toplam	167	60	23	250	
%	66,8	24,0	9,2	100,0	

$$X^2=27,947 \quad sd=6 \quad \text{Anlamlılık}=0,000$$

Devlet okullarında verilen eğitimi yetersiz bulma oranı yaş ile doğru orantılıdır. Yani yaş arttıkça devlet okullarını yetersiz bulma durumu da artış göstermektedir. Çünkü yaş arttıkça kişilerin sınava girme ve başarısız olma sayısı da artmaktadır. Böyle olunca da kişi yetersiz eğitime sahip olduğunu ve bunun da devlet okullarına bağlı olduğunu savunmaktadır.

4.2.9.Görüşülenlerin Yaşlarının Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-34: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması

		Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olup olmaması durumu			
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	62	-	-	62
	%	100,0	-	-	100,0
	17-18 yaş grubu	97	-	-	97
	%	100,0	-	-	100,0
	19-20 yaş grubu	58	-	-	58
	%	100,0	-	-	100,0
	21-22 yaş grubu	33	-	-	33
	%	100,0	-	-	100,0
	Toplam	250	-	-	250
	%	100,0	-	-	100,0

Tüm adaylar Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğu konusunda hemfikir oldukları için burada yaş ile Türk eğitim sisteminin olumsuz yanlarının olup olmaması arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır.

4.2.10. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-35: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri									
	Strese neden oluyor	Endişelenmeye neden oluyor	Arkadaş ilişkilerimin zayıflamasına neden oluyor	Uyku bozukluğuna neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Psikolojik bir etkisi yok	Ruhsal problemlere neden oluyor	Toplam	
Yaş grupları	15-16 yaş grubu %	19 30,7	11 17,7	17 27,4	4 6,5	3 4,8	8 12,9	- -	62 100,0
	17-18 yaş grubu 5	40 41,2	22 22,7	13 13,4	6 6,2	5 5,2	11 11,3	- -	97 100,0
	19-20 yaş grubu %	22 37,9	15 25,9	6 10,3	3 5,2	3 5,2	8 13,8	1 1,7	58 100,0
	21-22 yaş grubu %	15 15,2	8 24,3	3 9,1	2 6,1	3 9,1	1 3,1	1 3,1	33 100,0
	Toplam %	96 38,4	56 22,4	39 15,6	15 6,0	14 5,6	8 3,2	2 0,8	250 100,0

$$X^2=17,694$$

$$sd=18$$

$$\text{Anlamlılık}=0,476$$

Tablo-37 incelendiğinde ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri ile kişilerin yaşları arasında bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Psikolojik etkiler rastgele bir şekilde dağılım göstermektedirler. Sadece dikkat edilecek nokta, ciddi bir problem olan ruhsal probleme neden oluyor cevabını yaşça daha büyük olan iki kişi vermişlerdir. Burada yaşın etkisinin olduğunu belirtmekte fayda vardır. Onun dışında her yaş grubunda farklı psikolojik etkiler görülmektedir.

4.2.11. Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-36: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkileri					
		Maddi problemlere neden oluyor	Çevre ve aile baskısına neden oluyor	Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	Sosyolojik etkisi yok	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	26	14	19	3	62
	%	41,9	22,6	30,7	4,8	100,0
	17-18 yaş grubu	44	27	19	7	97
	%	45,4	27,8	19,6	7,2	100,0
	19-20 yaş grubu	23	17	13	5	58
	%	39,7	29,3	22,4	8,6	100,0
21-22 yaş grubu	13	10	6	4	33	
%	39,4	30,3	18,2	12,1	100,0	
Toplam	106	68	57	19	250	
%	42,4	27,2	22,8	7,6	100,0	

$$X^2=5,123$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,823$$

Yaşın ÖSS'nin ortaya çıkardığı sosyolojik etkilerin dağılımı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı Tablo-36 incelendiğinde görülmektedir. Her yaş grubunda vermiş olduğumuz sosyolojik etkiler görülmektedir.

4.2.12 Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-37: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Karşılaştırılması

	ÖSS'nin kaldırılması isteği				
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	31	31	-	62
	%	50,0	50,0	-	100,0
	17-18 yaş grubu	68	29	-	97
	%	70,1	29,9	-	100,0
	19-20 yaş grubu	43	15	-	58
	%	74,1	25,9	-	100,0
	21-22 yaş grubu	25	8	-	33
	%	75,3	24,2	-	100,0
	Toplam	167	83	-	250
	%	66,8	33,2	-	100,0

$$X^2=10,970 \quad sd=3 \quad \text{Anlamlılık}=0,012$$

ÖSS'nin kaldırılma isteği oranı yaş arttıkça doğal olarak artmaktadır. Çünkü kişiler zaman geçtikçe üniversiteye girme umutlarını kaybetmektedirler ve sınavsız üniversiteye girebilmeyi daha çok istemektedirler. Yaşları küçük olanlar ise henüz pek deneyimleri olmadığı için ÖSS'nin kaldırılmasını yaşça büyük olanlara oranla daha az istemektedirler.

4.2.13.Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-38: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

	ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterliliği durumu				
		Yetersiz	Yeterli	Kısmen	Toplam
Yaş grupları	15-16 yaş grubu	62	-	-	62
	%	100,0	-	-	100,0
	17-18 yaş grubu	97	-	-	97
	%	100,0	-	-	100,0
	19-20 yaş grubu	58	-	-	58
	%	100,0	-	-	100,0
	21-22 yaş grubu	33	-	-	33
%	100,0	-	-	100,0	
	Toplam	250	-	-	250
	%	100,0	-	-	100,0

Adayların tamamı ÖSS yürürlükten kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yetersiz kalacağını söyledikleri için yaş değişkeni burada da etkili değildir.

4.2.14.Görüşülenlerin Yaşlarının Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-39: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebebinin Karşılaştırılması

Yaş grupları	Devlet okullarının yetersiz bulunma sebebi			
	Torpil çok olur ve eğitim seviyesi düşüktür	Eğitim seviyesi düşüktür	Torpil çok olur	Toplam
15-16 yaş grubu	62	-	-	62
%	100,0	-	-	100,0
17-18 yaş grubu	93	2	2	97
%	95,8	2,1	2,1	100,0
19-20 yaş grubu	56	1	1	58
%	96,6	1,7	1,7	100,0
21-22 yaş grubu	33	-	-	33
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	244	3	3	250
	97,6	1,2	1,2	100,0

$$X^2=3,839$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,699$$

Devlet okullarının yetersiz bulunma sebeplerinden de yaş önemli bir faktör değildir. Farklı yaş gruplarındaki adayların büyük bir çoğunluğu aynı fikirdedirler.

4.2.15.Görüşülenlerin Yaşlarının Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-40: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Karşılaştırılması

	Mezun olduktan sonra iş bulma korkusu			
	Evet iş bulamama korkum var	Hayır iş bulamam korkum yok	Kısmen	Toplam
15-16 yaş grubu	58	4	-	62
%	93,5	66,5	-	100,0
17-18 yaş grubu	95	2	-	97
%	97,9	2,1	-	100,0
19-20 yaş grubu	57	1	-	58
%	98,3	1,7	-	100,0
21-22 yaş grubu	33	-	-	33
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	243	7	-	250
%	97,2	2,8	-	100,0

$$X^2=4,429$$

$$sd=3$$

$$Anlamlılık=0,219$$

Mezun olduktan sonra iş bulamama korkusunun yaşanmasının da yaşla bir ilgisi olmadığı görülmektedir. Yani burada da yaş ile üniversiteden mezun olduktan sonra iş bulamama korkuları arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Çünkü yine adayların büyük bir kısmı iş bulamama korkusuna sahiplerdir.

4.2.16.Görüşülenlerin Yaşlarının Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-41: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması

Yaş grupları	Görüşülen kişilerin üniversite sınavına giriş sebepleri				
		İş bulabilmek için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım girdiği için	Kültürlü olabilmek için
15-16 yaş grubu	62	-	-	-	62
%	100,0	-	-	-	100,0
17-18 yaş grubu	97	-	-	-	97
%	100,0	-	-	-	100,0
19-20 yaş grubu	58	-	-	-	58
%	100,0	-	-	-	100,0
21-22 yaş grubu	33	-	-	-	33
%	100,0	-	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Tüm adaylar üniversite sınavına bir üniversite kazanıp mezun olduktan sonra iş bulabilmek için girdiklerini belirtmişlerdir ve iş bulabilme kaygısı ergenliğe gelmiş her yaştaki bireyin problemi olduğu için yaşın bir önemi bulunmamaktadır.

4.2.17. Görüşülenlerin Yaşlarının Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-42: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle İstenilen Bölümü Kazanmak Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması

Yaş grupları	İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenleri			
		Güveniyorum	Güvenmiyorum	Kısmen
15-16 yaş grubu	50	12	-	62
%	80,6	19,4	-	100,0
17-18 yaş grubu	76	21	-	97
%	78,3	21,7	-	100,0
19-20 yaş grubu	25	33	-	58
%	43,1	56,9	-	100,0
21-22 yaş grubu	4	29	-	33
%	12,1	87,9	-	100,0
Toplam	155	95	-	250
%	62,0	38,0	-	100,0

$$X^2=63,793 \quad sd=3 \quad \text{Anlamlılık}=0,000$$

Yaşları küçük olan adaylar kendilerine daha çok güvenmektedirler. Yaş ilerledikçe başaramamış olmanın verdiği güvensizlik duygusu kendini daha çok göstermektedir. Tabloda da bu durum açıkça görülmektedir. Özellikle 21-22 yaşındaki adaylardan sadece 4 kişi üniversite sınavını kazanmak konusunda kendine güvenmektedirler ve bu oldukça aza bir sayıdır.

4.2.18.Görüşülenlerin Yaşlarının Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-43: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması

Yaş grupları	Sınavı kazanmadıkları takdirde yapmayı düşündükleri işler				
	Tekrar sınava hazırlanmak	Çalışmak	Evlenmek	Askere gitmek	Toplam
15-16 yaş grubu %	62 100,0	- -	- -	- -	62 100,0
17-18 yaş grubu %	78 80,4	16 16,5	2 2,1	1 1,0	97 100,0
19-20 yaş grubu %	42 72,4	15 25,9	- -	1 1,7	58 100,0
21-22 yaş grubu %	11 33,3	16 48,5	5 15,1	1 3,1	33 100,0
Toplam %	193 77,2	47 18,8	7 2,8	3 1,2	250 100,0

$$X^2=67,238 \quad sd=9 \quad \text{Anlamlılık}=0,000$$

Yaş arttıkça sınav kazanılmadığı takdirde artık sınava hazırlanmaktan vazgeçme oranında artmaktadır. Çünkü insanlar artık başaramayacaklarını düşünmekte ve farklı alanlara kaymaktadırlar. Ayrıca sınava ilk defa girecek olan adayların kazanmadıkları takdirde hepsinin sınava tekrar gireceklerini söylemeleri bu kişilerdeki, yaşlarının vermiş olduğu azmi göstermektedir.

4.2.19.Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-44: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması

Yaş grupları	ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğruluğu				
		Hayır doğru değil	Evet doğru	Kısmen	Toplam
15-16 yaş grubu	62	-	-	-	62
%	100,0	-	-	-	100,0
17-18 yaş grubu	97	-	-	-	97
%	100,0	-	-	-	100,0
19-20 yaş grubu	58	-	-	-	58
%	100,0	-	-	-	100,0
21-22 yaş grubu	33	-	-	-	33
%	100,0	-	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Tablo-44'da daha önce karşılaşılan bir durum söz konusudur ve adayların hepsi sınavın 195 dakika olmasını doğru bulmamaktadırlar. Yani yaş ile ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğru bulunmamasının arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

4.2.20.Görüşülenlerin Yaşlarının ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-45: Görüşülenlerin Yaş Grupları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması

Yaş grupları	ÖSS'ye daha önce girenlerin sınav sırasında yaşadıkları fizyolojik ve psikolojik semptomlar									
		Heyecanlandım	Daha önce ÖSS'ye girmedim	Çok rahattım	Bildiklerimi unutmaktan korktum	Başım ağrıdı	Karnım ağrıdı	Baygınlık geçirdim	Bildiklerimi unuttum	Toplam
15-16 yaş grubu	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	62
%	-	-		-	-	-	-	-	-	100,0
17-18 yaş grubu	52	-	-	17	12	7	7	2	-	97
%	53,6	-	-	17,5	12,4	7,2	7,2	2,1	-	100,0
19-20 yaş grubu	27	-	-	11	7	8	5	-	-	58
%	46,6	-	-	18,9	12,1	13,8	8,6	-	-	100,0
21-22 yaş grubu	18	-	-	9	1	2	2	-	1	33
%	54,5	-	-	27,3	3,0	6,1	6,1	-	3,0	100,0
Toplam	97	62	62	37	20	17	14	2	1	250
%	38,8	24,8	24,8	14,8	8,0	6,8	5,6	0,8	0,4	100,0

$$X^2=228,766$$

$$sd=21$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Yaş, pek etkili bir değişken gibi görünmemektedir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki yaşı küçük kişiler de duygular daha yoğun bir oranda yaşanmıştır.

4.3. Görüşülenlerin Eğitim Durumları ile Diğer Değişkenlerin Karşılaştırılması

Eğitim durumu kişilerin tercihleri, eğitim sistemi ile ilgili düşüncelerini, sınav hakkındaki fikirlerini etkileyecek bir değişkendir. Bu nedenle eğitim durumunun diğer değişkenler üzerinde ne kadar etkili olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

4.3.1. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-46:Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler													
Eğitim Durumları		Eğitim fakültesi	Fen- edebiyat fakültesi	Hukuk fakültesi	Eczacılık fakültesi	Tıp fakültesi	Mühendislik fakültesi	İktisat işletme fakültesi	İletişim fakültesi	Herhangi bir fakülte	Teknik- eğitim fakültesi	Diğer fakülteler	Toplam
	11.sınıf öğrencisiyim %	24 34,3	2 2,9	7 10,0	10 14,3	13 18,6	5 7,1	4 5,7	4 5,7	- -	- -	1 1,4	70 100,0
	1 yıl önce mezun oldum %	33 39,5	7 8,3	13 15,5	5 5,9	5 5,9	5 5,9	5 5,9	5 5,9	- -	3 3,6	3 3,6	84 100,0
	2 yıl önce mezun oldum %	20 32,8	17 27,9	8 13,1	2 3,3	- -	5 8,2	2 3,3	1 1,6	- -	3 4,9	3 4,9	61 100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum %	9 25,7	9 25,7	1 2,8	3 8,8	- -	1 2,8	- -	1 2,8	9 25,7	2 5,7	- -	35 100,0
	Toplam %	86 34,4	35 14,0	29 11,6	20 8,0	18 7,2	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	7 2,8	250 100,0

$X^2=117,222$

sd=30

Anlamlılık=0,000

Görüşülenlerin eğitim durumlarıyla kazanmak istedikleri fakültelerin karşılaştırıldığı bu tabloda dikkatimizi çeken durum yeni mezun olanlar ya da mezun olabilecekler daha yüksek puana sahip fakülteleri diğerlerine göre daha çok tercih ediyor durumda olmalarıdır. Bu durumunun ortaya çıkmasındaki en önemli etken yıl geçtikçe adayların kendilerine olan güvenlerinin azalmasıdır. Çünkü sınavı kazanamamış olmak adayların sınavı gözlerinde çok büyötmelerine neden olmaktadır.

4.3.2. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-47: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin kazanmak istedikleri üniversiteler															
Eğitim Durumları		Fırat Üniversitesi	Herhangi bir Üniversite	İnönü Üniversitesi	Ankara Üniversitesi	ODTÜ	Diğer Üniversiteler	Ege Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İTÜ	Toplam
	11.sınıf öğrencisiyim %	17 24,3	1 1,4	7 10,0	9 12,8	9 12,8	3 4,3	4 5,8	7 10,0	- -	7 10,0	3 4,3	2 2,9	1 1,4	70 100,0
	1 yıl önce mezun oldum %	28 32,2	5 6,0	13 15,2	13 15,2	7 8,1	6 7,1	4 4,5	4 4,5	5 6,0	- -	1 1,2	- -	- -	84 100,0
	2 yıl önce mezun oldum %	18 29,5	18 29,5	9 14,8	2 3,3	1 1,6	5 8,2	3 4,9	- -	4 6,6	1 1,6	- -	- -	- -	61 100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum %	10 28,6	16 45,7	6 17,1	- -	- -	2 5,7	- -	- -	- -	- -	1 2,9	- -	- -	35 100,0
	Toplam %	73 29,2	40 16,0	33 13,2	24 9,6	17 6,8	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	5 2,0	2 0,8	1 0,4	250 100,0

 $X^2=106,150$

sd=36

Anlamlılık=0,000

Burada herhangi bir fakülteyi tercih edenlerin sayısının eski mezunlardan fazla olması dikkat çeken bir durumdur. Yeni mezun olanların ya da yeni mezun olmuş olanların idealleri eski mezunlara göre daha büyüktür. Bunda da bir önceki tabloda söz konusu olan kendine güvenin zamanla zayıflıyor olma durumu söz konusudur.

4.3.3.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-48: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması

		Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri					Toplam
		2 yıl	3 yıl	1 yıl	4 yıl	5 yıl ve üstü	
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	34	9	27	-	-	70
	%	48,6	12,8	28,6	-	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	39	32	9	3	1	84
	%	46,4	38,1	10,7	3,6	1,2	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	20	33	-	8	-	61
	%	32,8	54,1	-	13,1	-	100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum	-	12	-	23	-	35
%	-	34,3	-	65,7	-	100,0	
Toplam	93	86	36	34	1	250	
%	37,2	34,4	14,4	13,6	0,4	100,0	

$$X^2=164,985$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Görüşülen kişilerin eğitim durumları ile özel dershaneye devam etme süreleri karşılaştırıldığında eski mezunların en az mezun oldukları yıl kadar dershaneye devam ettikleri dikkati çekmektedir. Bu da kişilerin sınavı kazanmak için mezun olduktan sonra genellikle kazanana kadar dershaneye de devam ettiklerini göstermektedir. Ayrıca kişilerin genellikle lise son sınıftan sonra dershaneye başladıkları da dikkat çeken bir durumdur. Bireylerin böyle davranmalarındaki temel etken okul ve dershanenin bir arada çok yorucu olduğunu düşünmeleridir.

4.3.4.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-49: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin yükseköğrenim için ÖSS'yi gerekli bulma durumları				
		Hayır gerekli değil	Evet gerekli	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	45	25	-	70
	%	64,3	35,7	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	65	19	-	84
	%	77,4	22,6	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	55	6	-	61
	%	90,2	9,8	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	34	1	-	35	
%	97,1	2,9	-	100,0	
Toplam	199	51	-	250	
%	79,6	20,4	-	100,0	

$$X^2=21,190$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Adayların büyük çoğunluğu ÖSS'yi gereksiz bulmaktadırlar. Ama karşılaştırma yapılan bu tablodaki en önemli durum, ÖSS'yi gerekli bulma durumunun liseden mezun olma süresiyle ters orantılı olmasıdır. Yani yeni mezunlarda ÖSS'nin gerekli olduğunu söyleyen kişi sayısı eski mezunlara doğru gidildikçe azalmaktadır. En az üç yıl önce liseyi bitirmiş olanlardan sadece bir kişi sınavı gerekli bulmuştur.

4.3.5 Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-50: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin ÖSS'nin yeterliliği konusundaki düşünceleri					
Görüşülenlerin eğitim durumları		Hayır yetersiz	Evet yeterli	Kısmen	Toplam
	11.sınıf öğrencisiyim	37	33	-	70
	%	52,9	47,1	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	60	24	-	84
	%	71,4	28,6	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	43	18	-	61
	%	70,5	29,5	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	28	7	-	35	
%	80,0	20,0	-	100,0	
Toplam	168	82	-	250	
%	67,2	32,8	-	100,0	

$$X^2=10,116$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,018$$

ÖSS'yi yetersiz bulma durumu da tıpkı gereksiz bulma durumu gibidir. Yeni mezunlar ya da mezun olabilecekler daha çok yeterli bulurken eski mezunlar da bu sayı düşmektedir.

4.3.6.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-51: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları							
	Olumlu yanı yok	Genel kültürüm artıyor	Planlı çalışmamı sağlıyor	Okuma alışkanlığı kazandırıyor	Bilgi edinmemi sağlıyor	İşlem yapma hızımı arttırıyor	Ders çalışmamı sağlıyor	Toplam
11.sınıf öğrencisiyim %	15 21,4	9 12,9	11 15,7	13 18,6	9 12,9	8 11,4	5 7,1	70 100,0
1 yıl önce mezun oldum %	22 26,2	26 31,0	13 15,5	6 7,1	9 10,7	5 6,0	3 3,5	84 100,0
2 yıl önce mezun oldum %	24 39,3	19 31,1	4 6,6	5 8,2	2 3,3	5 8,2	2 3,3	61 100,0
En az üç yıl önce mezun oldum %	13 37,2	11 31,4	2 5,7	4 11,4	3 8,6	2 5,7	- -	35 100,0
Toplam %	74 29,6	65 26,0	30 12,0	28 11,2	23 9,2	20 8,0	10 4,0	250 100,0

$$X^2=106,150$$

$$sd=36$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Görüşülen kişilerin eğitim durumlarına göre grupları ile ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Tablo-54 incelendiğinde durum daha iyi görülecektir. ÖSS adayların büyük bir kısmını farklı şekillerde olumlu olarak etkilemektedir.

4.3.7.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-52: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları					
		Maddi problemlere neden oluyor	Strese girmeme neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Aileyle tartışmalara neden oluyor	Olumsuz yanı yok
11.sınıf öğrencisiyim %	36 51,4	14 20,0	8 11,4	7 10,0	5 7,2	70 100,0
1 yıl önce mezun oldum %	40 47,6	23 27,4	11 13,1	6 7,1	4 4,8	84 100,0
2 yıl önce mezun oldum %	37 60,7	15 24,6	8 13,1	1 1,6	- -	61 100,0
En az üç yıl önce mezun oldum %	23 65,7	10 28,5	1 2,9	1 2,9	- -	35 100,0
Toplam %	136 54,4	62 24,8	28 11,2	15 6,0	9 3,6	250 100,0

$$X^2=16,582$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,166$$

ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumsuz yanları ile eğitim durumları karşılaştırıldığında eğitim durumlarının herhangi bir belirleyiciliği olduğu görülmemiştir. Yani ÖSS'nin öğrenciyi olumsuz olarak etkilemesi genel bir durumdur. Adayların büyük bir çoğunluğunu etkilemektedir. Olumsuz yanı olmadığını belirten adayların eğitim durumlarına göre dağılımlarında da dikkat çeken bir durum yoktur. Tüm eğitim durumlarına ait adaylardan olumsuz bir etkisi yok cevabı alınmıştır.

4.3.8.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-53: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	Devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu				
		Hayır yetersiz	Kısmen yeterli	Evet yeterli	Toplam
	11.sınıf öğrencisiyim %	33 47,2	25 35,7	12 17,1	70 100,0
	1 yıl önce mezun oldum %	56 66,7	24 28,5	4 4,8	84 100,0
	2 yıl önce mezun oldum %	49 80,3	8 13,1	4 6,6	61 100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum %	29 82,9	3 8,5	3 8,6	35 100,0
	Toplam %	167 66,8	60 24,0	23 9,2	250 100,0

$$X^2=25,365$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Bu tablo incelendiğinde, eski mezun denilebilecek iki ile üç ve daha fazla yıldır mezun olmuş adayların yeni mezun olan adaylara göre oran olarak daha büyük bir kısmının devlet okullarındaki eğitimi yetersiz bulduğu görülmüştür. Yine bunda da kişilerin birkaç yıldır sınavı kazanmamalarının etkisi vardır. Çünkü kişiler sınavı kazanmamalarında kendilerinin yeterince çalışmamaları etkili olsa bile devlet okullarındaki eğitimin yetersiz olduğu düşüncesini savunmaktadırlar.

4.3.9.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-54: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması

	Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olup olmaması durumu				
		Evet var	Hayır yok	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	70	-	-	70
	%	100,0	-	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	84	-	-	84
	%	100,0	-	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	61	-	-	61
	%	100,0	-	-	100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum	35	-	-	35
%	100,0	-	-	100,0	
	Toplam	250	-	-	250
	%	100,0	-	-	100,0

Tüm adaylar Türk eğitim sisteminin olumsuz yanlarının olduğu cevabını verdikleri için burada eğitim durumunun belirleyiciliği söz konusu değildir.

4.3.10.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-55: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

		ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri							Toplam
		Strese neden oluyor	Endişeye neden oluyor	Arkadaş ilişkilerimin zayıflamasına neden oluyor	Psikolojik etkisi yok	Uyku bozukluğuna neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Ruhsal problemlere neden oluyor	
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	22	13	17	9	5	4	-	70
	%	31,4	18,6	24,3	12,9	7,1	5,7	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	34	20	12	9	5	4	-	84
	%	40,5	23,8	14,2	10,7	6,0	4,8	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	24	15	7	9	2	3	1	61
	%	39,3	24,6	11,5	14,8	3,3	4,9	1,6	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	16	8	3	1	3	3	1	35	
%	45,7	22,9	8,6	2,8	8,6	8,6	2,8	100,0	
Toplam	96	56	39	28	15	14	2	250	
%	38,4	22,4	15,6	11,2	6,0	5,6	0,8	100,0	

$$X^2=16,074$$

$$sd=18$$

$$Anlamlılık=0,587$$

Burada dikkat çeken tek şey ciddi bir problem olan ruhsal dengenin bozulması iki kişide görülmüştür ve bu iki kişi de eski mezun denilebilecek kişiler arasındadır. Bu durum da sınavı kazanamamanın insanlar üzerinde ciddi psikolojik sorunlara neden olduğunu göstermektedir. Çünkü sınav kişiler üzerinde büyük bir baskı uygulamaktadır ve her insan bu stresi, baskıyı uzun süre kaldırabilecek kadar güçlü bir ruhsal dengeye sahip değildir. Ayrıca güçlü ruhsal yapıya sahip olan insanlar bile böyle yoğun bir stres altında çeşitli problemlerle karşılaşabileceklerdir.

Bunun dışında Eğitim durumlarının ÖSS'nin bireyler üzerindeki psikolojik etkilerinin belirlenmesinde bir rolü olmadığı söylenebilir. Farklı eğitim durumlarındaki bireylerde psikolojik sorunlar görülebilmektedir.

4.3.11. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-56: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkileri					
		Maddi problemlere neden oluyor	Çevrenin ve ailenin beklentisi ve baskısı artıyor	Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	Sosyolojik etkisi yok	Toplam
	11. sınıf öğrencisiyim	30 42,8	16 22,8	20 28,6	4 5,8	70 100,0
	1 yıl önce mezun oldum	39 46,4	23 27,4	16 19,1	6 7,1	84 100,0
	2 yıl önce mezun oldum	24 39,3	19 31,2	13 21,3	5 8,2	61 100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum	13 37,1	10 28,6	8 22,9	4 11,4	35 100,0
	Toplam %	106 42,4	68 27,2	57 22,8	19 7,6	250 100,0

$$X^2=4,202$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,898$$

ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkilerine bakıldığı zaman eğitim durumlarının bu durum üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

4.3.12. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo- 57: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Karşılaştırılması

	ÖSS'nin kaldırılması isteği			
	Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
11. sınıf öğrencisiyim %	35 50	35 50	- -	70 100,0
1 yıl önce mezun oldum %	62 73,8	22 26,2	- -	84 100,0
2 yıl önce mezun oldum %	44 72,1	17 27,9	- -	61 100,0
En az üç yıl önce mezun oldum %	26 74,3	9 25,7	- -	35 100,0
Toplam %	167 66,8	83 33,2	- -	250 100,0

$$X^2=12,435$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,006$$

Eğitim durumlarının adayların ÖSS'nin kaldırılması isteği üzerinde bir belirleyiciliği yoktur. Eğitim durumları farklı farklı olan adayların bir kısmı ÖSS'nin kaldırılmasını isterken diğer bir kısmı ise ÖSS'nin kaldırılmasını istememektedir. Ancak eski mezun denilen adayların büyük çoğunluğu ÖSS'nin kaldırılmasını istemektedirler.

4.3.13. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-58: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

	ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterliliği durumu			
	Hayır	Evet	Kısmen	Toplam
11. sınıf öğrencisiyim	70	-	-	70
%	100,0	-	-	100,0
1 yıl önce mezun oldum	84	-	-	84
%	100,0	-	-	100,0
2 yıl önce mezun oldum	61	-	-	61
%	100,0	-	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	35	-	-	35
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	250
%	100,0	-	-	100,0

Tüm adaylar ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yetersiz kalacağını söyledikleri için burada eğitim durumunun etkili olması beklenemez.

4.3.14. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-59: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	Devlet okullarının yetersiz bulunma sebebi			
	Torpil çok olur ve eğitim seviyesi düşüktür	Eğitim seviyesi düşük olur	Torpil çok olur	Toplam
11. sınıf öğrencisiyim	69	1	-	70
%	98,6	1,4	-	100,0
1 yıl önce mezun oldum	81	1	2	84
%	96,4	1,2	2,4	100,0
2 yıl önce mezun oldum	59	1	1	61
%	96,8	1,6	1,6	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	35	-	-	35
%	100	-	-	100,0
Toplam	244	3	3	250
%	97,6	1,2	1,2	100,0

$$X^2=2,927$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,818$$

Tablo-62 incelendiğinde görüşülen kişilerin eğitim durumlarının devlet okullarının yetersiz bulunma sebepleri ile ilişkili olmadığı görülen bir durumdur.

4.3.15. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-60: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olması Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	Mezun olduktan sonra iş bulma korkusu			
		Evet var	Hayır yok	Kısmen
11. sınıf öğrencisiyim	66	4	-	70
%	94,3	5,7	-	100,0
1 yıl önce mezun oldum	82	2	-	84
%	97,6	2,4	-	100,0
2 yıl önce mezun oldum	60	1	-	61
%	98,3	1,7	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	35	-	-	35
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	243	7	-	250
%	97,2	2,8	-	100,0

$$X^2=3,549$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,314$$

İş bulma korkusu adayların büyük bir çoğunluğunda, 243'ünde, olan bir durumdur. Yani eğitim durumu burada da belirleyici bir değişken değildir.

4.3.16.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-61: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Üniversite Sınavına Girme Sebeplerinin Karşılaştırılması

Görüşülen kişilerin üniversite sınavına girme sebepleri					
	İş bulabilmek için	Kültürlü olabilmek için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım girdiği için	Toplam
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	70	-	-	70
	%	100,0	-	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	84	-	-	84
	%	100,0	-	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	61	-	-	61
	%	100,0	-	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	35	-	-	35	
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Adayların tamamı gelecekte iş bulabilmek için üniversite okumaları gerektiğini ve üniversiteye girmek için de üniversite sınavına girdiklerini düşündükleri için eğitim durumu burada etkili bir faktör değildir. Yani adaylar üniversite okumanın iyi iş bulabilmek için şart olduğunu düşünmektedirler.

4.3.17. Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-62: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle İstenilen Bölümü Kazanmak Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması

	İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenleri				
		Güveniyorum	Güvenmiyorum	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin eğitim durumları	11.sınıf öğrencisiyim	57	13	-	70
	%	81,4	18,6	-	100,0
	1 yıl önce mezun oldum	66	18	-	84
	%	78,5	21,5	-	100,0
	2 yıl önce mezun oldum	28	33	-	61
	%	45,9	54,1	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	4	31	-	35	
%	11,4	88,6	-	100,0	
Toplam	155	95	-	250	
%	62,0	38,0	-	100,0	

$$X^2=65,709$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Bu tablo incelendiğinde eski mezunların yeni mezunlara yada mezun olabilecek durumda olanlara göre kendilerine daha az güvendikleri görülecektir. Bu normal karşılanması gereken bir durumdur çünkü birkaç kere kazanmamış olmak kişileri yıldırır. Bu da kendilerine olan güvenlerini azaltmaktadır.

4.3.18.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-63: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	Sınavı kazanmadıkları takdirde yapmayı düşündükleri işler					
		Tekrar sınava hazırlanmak	Çalışmak	Evlenmek	Askere gitmek	Toplam
	11.sınıf öğrencisiyim %	70 100,0	- -	- -	- -	70 100,0
	1 yıl önce mezun oldum %	66 78,6	15 17,8	2 2,4	1 1,2	84 100,0
	2 yıl önce mezun oldum %	44 72,1	16 26,2	- -	1	61 100,0
	En az üç yıl önce mezun oldum %	13 37,1	17 48,6	5 14,3	0	35 100,0
Toplam %	193 77,2	48 19,2	7 2,8	2 0,8	250 100,0	

$$X^2=64,775$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Adaylardan yeni mezun olabilecek durumda olanların hiç biri sınava tekrar hazırlanmak dışında herhangi bir şey yapmak istememişlerdir. Çünkü bu adaylar henüz yolun başında olduklarının farkındadırlar. En az üç yıldır mezun olanlar arasında ise büyük bir orandaki aday sınava hazırlanmak dışındaki seçenekleri de işaretlemişlerdir. Özellikle çalışmak seçeneği daha çok işaretlenmiştir. Bunun sebebi olarak da kişilerin artık sınavı kazanmaktan ümitlerini kesmiş olmaları gösterilebilir.

4.3.19.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo- 64: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğruluğu			
	Hayır doğru değil	Evet doğru	Kısmen	Toplam
11.sınıf öğrencisiyim %	70 100,0	- -	- -	70 100,0
1 yıl önce mezun oldum %	84 100,0	- -	- -	84 100,0
2 yıl önce mezun oldum %	61 100,0	- -	- -	61 100,0
En az üç yıl önce mezun oldum %	35 100,0	- -	- -	35 100,0
Toplam %	250 100,0	- -	- -	250 100,0

Bu tabloda eğitim durumunun herhangi bir belirleyicili yoktur. Çünkü tüm adaylar aynı cevabı vermişlerdir. ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğru olmadığını söylemişlerdir.

4.3.20.Görüşülenlerin Eğitim Durumlarının ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik Ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-65: Görüşülenlerin Eğitim Durumlarına Göre Grupları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadıkları Fizyolojik Ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması

Görüşülenlerin eğitim durumları	ÖSS'ye daha önce girenlerin sınav sırasında yaşanan semptomlar									
		Heyecanlandım	ÖSS'ye girmedim	Çok rahattım	Bildiklerimi unutmaktan korktum	Başım ağrıdı	Karnım ağrıdı	Baygınlık geçirdim	Bildiklerimi unuttum	Toplam
11. sınıf öğrencisiyim	-	-	70	-	-	-	-	-	-	70
%	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	100,0
1 yıl önce mezun oldum	45	-	-	14	11	7	6	1	-	84
%	53,6	-	-	16,7	13,1	8,3	7,1	1,2	-	100,0
2 yıl önce mezun oldum	28	-	-	12	7	8	6	-	-	61
%	45,9	-	-	19,7	11,5	13,1	9,8	-	-	100,0
En az üç yıl önce mezun oldum	19	-	-	10	1	2	2	-	1	35
%	54,3	-	-	28,5	2,9	5,7	5,7	-	2,9	100,0
Toplam	92	70	70	36	19	17	14	1	1	250
%	36,8	28,0	28,0	14,4	7,6	6,8	5,6	0,4	0,4	100,0

$$X^2=266,839$$

$$sd=21$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Daha önce sınav deneyimi olan adaylarımızın sınavda hissettikleriyle liseden kaç yıldır mezun oldukları arasında herhangi bir ilişki görülmemiştir. Bu da şu demektir ki, sınava kaç kere girilmiş olursa olsun adayların rahat olma oranları oldukça düşüktür. Tabii ki bu durum adayları sınav esnasında oldukça etkilemektedir ve belki de sınavı kazanamamalarında bile rol oynayabilmektedir. Yani adaylara sınav korkusunu yenmeleri için çeşitli seminerler verilmeli ve gayet rahat bir şekilde sınava girmeleri sağlanmalıdır. Ancak bu oldukça zor bir şeydir. Çünkü adayları bu şekilde hazırlayabilecek rehber öğretmen eksikliği okullarda da dershanelerde de oldukça azdır. Ve bu giderilmesi gereken bir sorundur.

4.4. Araştırma Bulguları İle Görüşülenlerin Cinsiyet Durumlarının Karşılaştırılması

Günümüzde cinsiyet farklılığı özellikle eğitim alanında gitgide önemini yitirmektedir. Ancak yine de araştırmada cinsiyetin önemli bir değişken olup olmadığını belirtmekte yarar vardır.

4.4.1. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-66: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler												
		Eğitim fakültesi	Fen-edebiyat fakültesi	Hukuk fakültesi	Eczacılık fakültesi	Tıp fakültesi	Mühendislik fakültesi	İktisat işletme fakültesi	İletişim fakültesi	Herhangi bir fakülte	Teknik-eğitim fakültesi	Diğer fakülteler	Toplam
	Kız	46	10	16	7	8	7	3	7	3	2	-	109
	%	42,2	9,2	14,7	6,4	7,3	6,4	2,8	6,4	2,8	1,8	-	100,0
	Erkek	40	25	13	13	10	9	8	4	6	6	7	141
%	28,4	17,7	9,2	9,2	7,1	6,4	5,8	2,8	4,2	4,2	5,0	100,0	
Toplam	86	35	29	20	18	16	11	11	9	8	7	250	
%	34,4	14	11,6	8	7,2	6,4	4,4	4,4	3,6	3,2	2,8	100,0	

$x^2=18,732$

sd=10

Anlamlılık=0,044

Kazanılmak istenen fakültelerle cinsiyetin karşılaştırıldığı bu tabloda cinsiyetin bir etkisi görülmemektedir. Çünkü günümüzde birçok meslekte, özellikle üniversite eğitimi gerektiren birçok meslekte, cinsiyet ayrımı ortadan kalkmıştır. Birçok meslek iki cinsiyetin de rahatlıkla sürdürebilecekleri meslek haline gelmiştir.

4.4.2. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-67: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri üniversiteler													
	Fırat Üniversitesi	Herhangi bir Üniversite	İnönü Üniversitesi	Ankara Üniversitesi	ODTÜ	Diğer Üniversiteler	Ege Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İTÜ	Toplam
Kız %	33 30,3	14 12,9	14 12,8	12 11,0	13 11,9	5 4,6	2 1,8	4 3,7	6 5,5	5 4,6	1 0,9	- -	- -	109 100,0
Erkek %	40 28,4	26 18,5	19 13,5	12 8,5	4 2,8	11 7,8	9 6,4	7 5,0	3 2,1	3 2,1	4 2,8	2 1,4	1 0,7	141 100,0
Toplam %	73 29,2	40 16	33 13,2	24 9,6	17 6,8	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	5 2	2 0,8	1 0,4	250 100,0

$x^2=19,845$

sd=12

Anlamlılık=0,070

Tablo-66'daki gibi bir durum bu tabloda da söz konusudur ve cinsiyetin kazanılmak istenen üniversiteler üzerinde belirleyiciliği söz konusu değildir.

4.4.3. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-68: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Görüşülen Kişilerin Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması

		Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri					Toplam
		2yıl	3 yıl	1 yıl	4 yıl	5 yıl ve üstü	
Görüşülenlerin cinsiyetleri	Kız	39	38	16	16	-	109
	%	35,8	34,8	14,7	14,7	-	100,0
	Erkek	54	48	20	18	1	141
	%	38,3	34,0	14,2	12,8	0,7	100,0
Toplam	93	86	36	34	1	250	
%	37,2	34,4	14,4	13,	0,4	100,0	

$$x^2=1,066$$

$$sd=4$$

$$\text{Anlamlılık}=0,900$$

Cinsiyet farkının bir etkisi burada da söz konusu değildir. Çünkü günümüzde kırsal kesimler dışında hafta kırsal kesimlerde bile eğitimde cinsiyet ayrımı ortadan kalkmıştır ve daha öncede belirtildiği gibi kız-erkek farkı olmadan herkes okumak istemekte ailelerde okuyan çocuklarını cinsiyet farklılıklarına bakmadan dershaneye göndermektedirler.

4.4.4.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-69: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Görüşülenlerin yükseköğrenim için ÖSS'yi gerekli bulma durumları			
		Hayır gerekli değil	Evet gerekli	Kısmen
Kız	83	26	-	109
%	76,2	23,8	-	100,0
Erkek	116	25	-	141
%	82,3	17,7	-	100,0
Toplam	199	51	-	250
%	79,6	20,4	-	100,0

$$x^2=1,419$$

$$sd=1$$

$$\text{Anlamlılık}=0,234$$

Bayan adaylar Yüksek öğrenim için ÖSS'nin gerekliliği konusunda erkeklere oranla daha büyük bir yüzdeye sahiptirler. Bunda etkili olan faktörün bayanların erkeklere oranla daha çok çalışmaları olduğu düşünülebilir. Çünkü eğer ÖSS olmazsa kendilerine haksızlık yapılabileceğini düşünebilirler.

4.4.5. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-70: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Görüşülenlerin ÖSS'nin yeterliliği konusundaki düşünceleri			
		Hayır yetersiz	Evet yeterli	Kısmen
Kız	69	40	-	109
%	63,3	36,7	-	100,0
Erkek	99	42	-	141
%	70,2	29,8	-	100,0
Toplam	168	82	-	250
%	67,2	32,8	-	100,0

$$x^2=1,332$$

$$sd=1$$

$$\text{Anlamlılık}=0,248$$

Tablo-69'daki duruma benzer bir durum burada da görülmektedir. Kız öğrenciler Tablo-69'da ÖSS'nin gerektiğini söylerken erkeklere göre daha büyük bir orana sahiptirler. Tablo-70'de de ÖSS'nin yeterliliği konusunda verdikleri olumlu cevap erkeklerin verdiği olumlu cevaba göre daha yüksek bir orandadır. Burada da yine kız öğrencilerin daha çok ders çalışıyor olmaları etkili olabilir.

4.4.6.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-71: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları							
	Olumlu yanı yok	Genel kültürüm artıyor	Planlı çalışmamı sağlıyor	Okuma alışkanlığı kazandırıyor	Bilgi edinmemi sağlıyor	İşlem yapma hızımı arttırıyor	Ders çalışmayı öğreniyorum	Toplam
Kız %	34 31,2	25 22,9	13 11,9	12 11,00	10 9,2	9 8,3	6 5,5	109 100,0
Erkek %	40 28,4	40 28,4	17 12,1	16 11,3	13 9,2	11 7,8	4 2,8	141 100,0
Toplam %	74 29,6	65 26	30 12	28 11,2	23 9,2	20 8	10 4	250 100,0

$$x^2=1,981$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,921$$

Cinsiyetin, ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları üzerinde bir etkisinin olduğu söylenemez. Dağılım cinsiyetten bağımsız, rastgeledir.

4.4.7.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-72: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Öğrencileri Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları					
	Maddi problemlere neden oluyor	Strese girmeme neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Aileyle tartışmalara neden oluyor	Olumsuz yanı yok	Toplam
Kız	60	23	16	6	4	109
%	55,0	21,1	14,7	5,5	3,7	100,0
Erkek	76	39	12	9	5	141
%	53,9	27,7	8,5	6,4	3,5	100,0
Toplam	136	62	28	15	9	250
%	54,4	24,8	11,2	6	3,6	100,0

$$x^2=3,251$$

$$sd=4$$

$$\text{Anlamlılık}=0,517$$

Cinsiyet, ÖSS'nin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerinde bir belirleyiciliğe sahip olmadığı gibi olumsuz etkilerinde de bir belirleyiciliğine rastlanmamıştır. İki cinsiyeti de olumsuz şekillerde etkilemektedir.

4.4.8.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-73: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu				
		Hayır yetersiz	Bazen yeterli	Evet yeterli	Toplam
Kız		73	25	11	109
%		67,0	22,9	10,1	100,0
Erkek		94	35	12	141
%		66,7	24,8	8,5	100,0
Toplam		167	60	23	250
%		66,8	24	9,2	100,0

$$x^2=0,259$$

$$sd=2$$

$$\text{Anlamlılık}=0,878$$

Kız adaylar devlet okullarında verilen eğitimin yeterliliği konusunda erkek öğrencilerden çok az bir oran farkıyla devlet okulları açısından olumlu yönde karar vermişlerdir. Bunda da oran olarak kızların erkeklerden daha başarılı olmaları etkilidir.

4.4.9.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-74: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanları Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olup olmaması durumu				
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Kız		109	-	-	109
%		100,0	-	-	100,0
Erkek		141	-	-	141
%		100,0	-	-	100,0
Toplam		250	-	-	250
%		100,0	-	-	100,0

Görüşülenlerin cinsiyet durumlarının Tablo-74'te belirleyiciliği yoktur. Çünkü tüm adaylar aynı cevabı vererek Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğunu söylemişlerdir.

4.4.10. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-75: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri							
	Strese neden oluyor	Endişelenmeye neden oluyor	Arkadaş ilişkilerimin zayıflamasına neden oluyor	Psikolojik bir etkisi yok	Uyku bozukluğuna neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Ruhsal problemlere neden oluyor	Toplam
Kız	40	22	20	11	9	6	1	109
%	36,7	20,2	18,3	10,1	8,3	5,5	0,9	100,0
Erkek	56	34	19	17	6	8	1	141
%	39,7	24,1	13,5	12,1	4,2	5,7	0,7	100,0
Toplam	96	56	39	28	15	14	2	250
%	38,4	22,4	15,6	11,2	6,0	5,6	0,8	100,0

$$x^2=3,359$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,758$$

ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri ile cinsiyet farklılığı arasında bir ilişki yoktur. Adayların büyük bir çoğunluğu ÖSS'nin psikolojik bir etkisi olduğunu söylemişlerdir.

4.4.11. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-76: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Görüşülenler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkileri				
		Maddi problemlere neden oluyor	Çevre ve aile baskısına neden oluyor	Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	Sosyolojik etkisi yok
Kız	47	35	20	7	109
%	43,1	32,1	18,4	6,4	100,0
Erkek	59	33	37	12	141
%	41,8	23,4	26,3	8,5	100,0
Toplam	106	68	57	19	250
%	42,4	27,2	22,8	7,6	100,0

$$x^2=3,769$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,288$$

ÖSS'nin sosyolojik etkilerinin ortala çıkmasında cinsiyet farklarının bir önemi olmadığı yukarıdaki tablo incelendiği takdirde rahatlıkla görülebilecek durumdur.

4.4.12.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-77: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS'nin kaldırılması isteği			
	Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Kız	73	36	-	109
%	67,0	33,0	-	100,0
Erkek	94	47	-	141
%	66,7	33,3	-	100,0
Toplam	167	83	-	250
%	66,8	33,2	-	100,0

$$x^2=0,003$$

$$sd=1$$

$$\text{Anlamlılık}=0,959$$

ÖSS'nin kaldırılması isteğinde de cinsiyet farklılığı belirleyici bir rol oynamamaktadır. Çünkü günümüzde özellikle üniversite eğitiminde cinsiyet farklılığı ortadan kalkmaya başlamıştır. Adayların çoğunluğu ÖSS'nin kaldırılmasını istemişlerdir.

4.4.13.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-78: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterliliği durumu				
		Yetersiz	Yeterli	Kısmen	Toplam
Kız	109	-	-	-	109
%	100,0	-	-	-	100,0
Erkek	141	-	-	-	141
%	100,0	-	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Tüm adaylar burada da aynı cevabı vermişlerdir ve cinsiyetin etkililiği söz konusu değildir. Çünkü bilinçli olmak, eleştirel düşünceye sahip olmak sadece bir cinsiyete özgü bir durum değildir. Günümüzde bayanlarda erkekler kadar düşüncelerini söyleyebilmektedirler. Yani devlet okullarının yetersiz olduğu düşüncesini ifade etmektedirler.

4.4.14.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-79: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebebinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Devlet okullarının yetersiz bulunma sebebi			
		Torpil çok olur ve eğitim seviyesi düşüktür	Eğitim seviyesi düşüktür	Torpil çok olur
Kız %	106 97,3	2 1,8	1 0,9	109 100,0
Erkek %	138 97,9	1 0,7	2 1,4	141 100,0
Toplam %	244 97,6	3 1,2	3 1,2	250 100,0

$$x^2=0,780$$

$$sd=2$$

$$\text{Anlamlılık}=0,677$$

ÖSS kaldırıldığı takdirde üniversiteye gidecek öğrencileri belirlemede devlet okullarının yetersiz bulunma sebepleri konusunda cinsiyet faktörünün bir etkisi olmadığı görülmektedir.

4.4.15. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-80: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Mezun olduktan sonra iş bulma korkusu			
		Evet iş bulma korkum var	Hayır iş bulma korkum yok	Kısmen
Kız	105	4	-	109
%	96,3	3,7	-	100,0
Erkek	138	3	-	141
%	97,9	2,1	-	100,0
Toplam	243	7	-	250
%	97,2	2,8	-	100,0

$$x^2=0,537$$

$$sd=1$$

$$\text{Anlamlılık}=0,464$$

İş bulma korkusu herkesin yaşadığı bir duygudur. Bu nedenle cinsiyetin iş bulma korkusuna sahip olup olmamada etkili olduğundan söz edilemez. Çünkü daha önce de belirtildiği gibi günümüzde birçok meslekte cinsiyet ayrımı ortadan kalkmıştır. Yani cinsiyetlerden herhangi biri tercih edilir, öncelikli durumda değildir.

4.4.16.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-81: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Üniversite Sınavına Girme Sebeplerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Görüşülen kişilerin üniversite sınavına girme sebepleri				
		İş bulabilmek için	Kültürlü olabilmek için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım girdiği için
Kız	109	-	-	-	109
%	100,0	-	-	-	100,0
Erkek	141	-	-	-	141
%	100,0	-	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Görüşülen kişilerin üniversite sınavına girme sebeplerinin belirtildiği Tablo-85 için cinsiyetin bir önemi olduğu söylenemez. Çalışmak sadece erkeklere özgü bir davranış değildir artık. Erkek öğrenciler kadar kız öğrenciler de çalışmayı istemektedirler.

4.4.17.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-82: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle İstenilen Bölümü Kazanmak Konusunda Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması

İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenleri					
Görüşülenlerin cinsiyetleri		Güveniyorum	Güvenmiyorum	Kısmen	Toplam
	Kız	74	35	-	109
	%	67,9	32,1	-	100,0
	Erkek	81	60	-	141
	%	57,4	42,6	-	100,0
Toplam	155	95	-	250	
%	62,0	38,0	-	100,0	

$$x^2=2,846$$

$$sd=1$$

$$\text{Anlamlılık}=0,92$$

İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenlerinin gösterildiği tabloda kızların erkeklere oranla az da olsa biraz daha fazla bir sayıya sahip oldukları söylenebilir.

4.4.18.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-83: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin cinsiyetleri	Sınavı kazanmadıkları takdirde yapmayı düşündükleri işler				
		Tekrar sınava hazırlanmak	Çalışmak	Evlenmek	Askere gitmek
Kız	84	22	3	-	109
%	77,1	20,2	2,7	-	100,0
Erkek	108	26	4	3	141
%	76,6	18,4	2,9	2,1	100,0
Toplam	192	48	7	3	250
%	76,8	19,2	2,8	1,2	100,0

$$x^2=1,645$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,649$$

Kazanılmadığı takdirde yapılacak işler konusunda da askere gitmeyi düşünmek dışında cinsiyet farklılığı önemli bir fark ortaya çıkarmamaktadır. Adayların büyük çoğunluğu tekrar sınava hazırlanmak istediklerini belirtmişlerdir.

4.4.19. Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-84: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması

	ÖSS'nin 195 dakika olmasını doğru bulma durumları				
		Hayır doğru değil	Evet Doğru	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin cinsiyetleri	Kız	109	-	-	109
	%	100,0	-	-	100,0
	Erkek	141	-	-	141
	%	100,0	-	-	100,0
	Toplam	250	-	-	250
	%	100,0	-	-	100,0

Burada da tüm öğrenciler aynı cevabı verdikleri için ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğru bulunup bulunmamasında cinsiyetin etkili olması beklenemez. Tüm adaylar ÖSS'nin 195 dakika olmasını doğru bulmamışlardır.

4.4.20.Görüşülenlerin Cinsiyetlerinin ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-85: Görüşülenlerin Cinsiyet Durumları İle ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması

ÖSS'ye daha önce girenlerde sınav sırasında görülen semptomları										
Görüşülenlerin cinsiyetleri		Heyecanlandım	ÖSS'ye girmedim	Çok rahattım	Bildiklerimi unutmaktan korktum	Başım ağrıdı	Karnım ağrıdı	Baygınlık geçirdim	Bildiklerimi unuttum	Toplam
	Kız	40	34	12	9	9	5	-	-	109
	%	36,7	31,2	11,0	8,3	8,3	4,5	-	-	100,0
	Erkek	52	36	24	10	8	9	1	1	141
	%	36,9	25,5	17,0	7,1	5,7	6,4	0,7	0,7	100,0
Toplam	92	70	36	19	17	14	1	1	250	
%	36,8	28,0	14,4	7,6	6,8	5,6	0,4	0,4	100,0	

$$x^2=4,860$$

$$sd=7$$

$$\text{Anlamlılık}=0,677$$

ÖSS'ye daha önce sınava girmiş olan adayların sınav esnasında yaşadıkları semptomlar konusunda da cinsiyetin belirlediği göze çarpan bir fark yoktur. Oranlar birbirine yakındır.

Sonuç olarak cinsiyet değişkeni ile ilgili olarak şunu söyleyebiliriz: Bu değişken bir çok verinin değerlendirilmesinde bu verilerle karşılaştırıldığında önemli farklar yaratan bir değişken değildir. Bundaki temel sebebin ise özellikle üniversite eğitimi alanında iki cinsiyet arasındaki eşitliğin gün geçtikçe yaygınlaşması olduğu söylenebilir.

4-5 Araştırma Bulguları ile Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Karşılaştırılması

Mezun olunan lise kişilerin cevaplarında farklılıklar yaratabilir, çünkü farklı liselerde verilen eğitim farklıdır ve bu da kişileri etkilemektedir.

4.5.1. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-86: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler											
	Eğitim fakültesi	Fen-edebiyat fakültesi	Hukuk fakültesi	Eczacılık fakültesi	Tıp fakültesi	Mühendislik fakültesi	İktisat işletme fakültesi	İletişim fakültesi	Herhangi bir fakülte	Teknik- eğitim fakültesi	Diğer fakülteler	Toplam
Normal lise %	59 35,8	32 19,4	20 12,1	12 7,3	6 3,6	11 6,7	6 3,6	6 3,6	7 4,3	3 1,8	3 1,8	165 100,0
Anadolu lisesi %	17 39,6	1 2,3	9 20,9	3 7,0	3 7,0	1 2,3	4 9,3	4 9,3	- -	- -	1 2,3	43 100,0
Fen lisesi %	10 32,3	2 6,5	- -	4 12,9	9 29,0	4 12,9	1 3,2	1 3,2	- -	- -	- -	31 100,0
Meslek lisesi %	- -	- -	- -	1 9,1	- -	- -	- -	- -	2 18,2	5 45,5	3 27,2	11 100,0
Toplam %	86 34,4	35 14,0	29 11,6	20 8,0	18 7,2	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	7 2,8	250 100,0

$x^2=157,399$

sd=30

Anlamlılık=0,000

Tablo-86 incelendiğinde varılan sonuçlar şu şekildedir: Normal lise mezunlarının fakülte seçimleri kişilerin kişisel tercihleri ile ilgilidir. Bu adayların içinden herhangi bir fakülte olmasını isteyenlerde vardır. Anadolu Lisesi yada Fen Lisesi mezunu olan ya da mezun olabilecek durumda olan adaylar ise daha çok meslek liselerinin tercih ettiği teknik eğitim fakültesini istememektedirler ve herhangi bir fakültede istememektedirler. Bu adayların hepsi kendilerine bir hedef koymuşlardır. Meslek lisesi mezunları ise daha çok teknik eğitim fakültelerini istemektedirler. Ayrıca herhangi bir fakülteyi okuyabileceklerini belirten adaylar bulunmaktadır.

4.5.2. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-87: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler													
	Fırat Üniversitesi	Herhangi bir Üniversite	İnönü Üniversitesi	Ankara Üniversitesi	ODTÜ	Diğer Üniversiteler	Ege Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İTÜ	Toplam
Normal lise	48	34	24	15	8	12	9	5	8	1	1	-	-	165
%	29,0	20,7	14,5	9,1	4,9	7,3	5,5	3,0	4,8	0,6	0,6	-	-	100,0
Anadolu lisesi	12	-	7	6	5	2	1	2	1	2	4	1	-	43
%	27,9	-	16,3	14,0	11,6	4,6	2,3	4,65	2,3	4,7	9,3	2,3	-	100,0
Fen lisesi	9	1	1	3	4	1	1	4	-	5	-	1	1	31
%	29,0	3,2	3,2	9,8	12,9	3,2	3,2	12,9	-	16,2	-	3,2	3,2	100,0
Meslek lisesi	4	5	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	11
%	36,4	45,4	9,1	-	-	9,1	-	-	-	-	-	-	-	100,0
Toplam	73	40	33	24	17	16	11	11	9	8	5	2	1	250
%	29,2	16,0	13,2	9,6	6,8	6,4	4,4	4,4	3,6	3,2	2,0	0,8	0,4	100,0

$x^2=85,570$

sd=36

Anlamlılık=0,000

Görüştüğü kişilerden Anadolu ve Fen liseleri mezunları daha kesin hedeflerle kazanmak istedikleri üniversiteleri belirtirken, normal lise mezunları ve meslek lisesi mezunları herhangi bir fakülte olabileceğini yüksek bir oranda söylemişlerdir. Burada liseler arasındaki eğitim farkları etkilidir. Çünkü Anadolu ve Fen Liselerinde verilen eğitim daha iyidir ve bu öğrenciler daha yüksek puan alıp daha iyi üniversiteleri kazanabilmektedir.

4.5.3.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-88: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri					
	2 yıl	3 yıl	1 yıl	4 yıl	5 yıl ve üstü	Toplam
Normal lise %	55 33,3	69 41,8	10 6,1	30 18,2	1 0,6	165 100,0
Anadolu lisesi %	18 41,9	7 16,3	17 39,5	1 2,3	- -	43 100,0
Fen lisesi %	18 58,1	4 12,9	9 29,0	- -	- -	31 100,0
Meslek lisesi %	2 18,2	6 54,5	0	3 27,3	- -	11 100,0
Toplam %	93 37,2	86 34,4	36 14,4	34 13,6	1 0,4	250 100,0

$$x^2=63,654$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Mezun olunan veya olunacak olan lise türleri özel dershaneye devam etme süresinde etkilidir. Çünkü düz liselerde daha uzun süredir dershaneye gitme daha yaygındır. Bunda etkili olan en önemli faktör ise düz liselerde verilen eğitimin Fen Liselerine ve Anadolu Liselerinde verilen eğitime göre daha düşük olmasıdır. Bir de Fen Liseleri ve Anadolu Liseleri mezunları büyük bir çoğunlukla ilk yıllarında sınavı kazanmaktadırlar ve dershaneye daha kısa bir süre devam etmeleri onlar için yeterli olmaktadır.

4.5.4.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-89: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin yükseköğrenim için ÖSS'yi gerekli bulma durumları				
		Hayır gerekli değil	Evet gerekli	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Normal lise	138	27	-	165
	%	83,6	16,4	-	100,0
	Anadolu lisesi	29	14	-	43
	%	67,5	32,5	-	100,0
	Fen lisesi	22	9	-	31
	%	70,9	29,1	-	100,0
	Meslek lisesi	10	1	-	11
%	90,9	9,1	-	100,0	
Toplam	199	51	-	250	
%	79,6	20,4	-	100,0	

$$x^2=7,859$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,049$$

ÖSS'nin gerekliliği konusunda mezun olunan liselere göre verilen cevaplar arasında belirgin farklar görülmemiştir. Ancak normal lise mezunlarının ÖSS'nin gerekli olmadığını söyleme oranı diğerlerinden fazla bir paya sahiptirler.

4.5.5.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Yükseköğretim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-90:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Üniversite Okuması Gereken Kişileri Belirlemedeki Yeterliliğinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin ÖSS'nin yeterliliği konusundaki düşünceleri				
		Evet yeterli	Hayır yetersiz	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Normal lise	46	119	-	165
	%	27,9	72,1	-	100,0
	Anadolu lisesi	16	27	-	43
	%	37,2	62,8	-	100,0
	Fen lisesi	16	15	-	31
	%	51,6	48,4	-	100,0
	Meslek lisesi	4	7	-	11
%	36,4	63,6	-	100,0	
Toplam	168	82	-	250	
%	67,2	32,8	-	100,0	

$$x^2=7,233$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,065$$

Normal lise mezunlarının eğitim seviyeleri genellikle Anadolu Liselerine ve Fen Liselerine oranla daha düşüktür. Bu nedenle normal lise öğrencileri sınavın kaldırılması yönündeki isteklerini sınavı yetersiz bularak belirtmeye çalışmaktadırlar.

4.5.6.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-91: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları							
	Olumlu yanı yok	Genel kültürüm artıyor	Planlı çalışmamı sağlıyor	Okuma alışkanlığı kazandırıyor	Bilgi edinmemi sağlıyor	İşlem yapma hızımı arttırıyor	Ders çalışmayı öğreniyorum	Toplam
Normal lise	57	50	15	15	13	9	6	165
%	34,5	30,3	9,1	9,1	7,9	5,5	3,6	100,0
Anadolu lisesi	8	9	6	8	3	7	2	43
%	18,6	20,9	14,0	18,6	7,0	16,3	4,6	100,0
Fen lisesi	7	2	6	5	6	3	2	31
%	22,6	6,5	19,8	16,1	19,8	9,7	6,5	100,0
Meslek lisesi	2	4	3	-	1	1	-	11
%	18,2	36,3	27,3	-	9,1	9,1	-	100,0
Toplam	74	65	30	28	23	20	10	250
%	29,6	26,0	12,0	11,2	9,2	8,0	4,0	100,0

$$x^2=30,403$$

$$sd=18$$

$$\text{Anlamlılık}=0,034$$

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri ile ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları arasında belirgin bir ilişki bulunmamaktadır.

4.5.7.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-92: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları						
		Maddi problemlere neden oluyor	Strese neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Aileyle tartışmalara neden oluyor	Olumsuz yanı yok	Toplam
	Normal lise	90	42	20	9	4	165
	%	54,5	25,5	12,1	5,5	2,4	100,0
	Anadolu lisesi	25	11	2	3	2	43
	%	58,1	25,6	4,7	7,0	4,6	100,0
	Fen lisesi	13	6	6	3	3	31
%	41,8	19,4	19,4	9,7	9,7	100,0	
Meslek lisesi	8	3	-	-	-	11	
%	72,7	27,3	-	-	-	100,0	
Toplam	136	62	28	15	9	250	
%	54,4	24,8	11,2	6,0	3,6	100,0	

$$x^2=12,808$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,383$$

Mezun olunan lise türleri, ÖSS'nin kişiler üzerinde ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz yönler açısından herhangi bir etkide bulunmamıştır. Bunlar kişisel durumlardır. Mezun olunan lisenin bir etkisinin olması da beklenemeyecek bir durumdur.

4.5.8.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-93: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

	Devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu			
	Hayır yetersiz	Bazen yeterli	Evet yeterli	Toplam
Normal lise	122	33	10	165
%	73,9	20,00	6,1	100,0
Anadolu lisesi	19	15	9	43
%	44,2	34,9	20,9	100,0
Fen lisesi	17	11	3	31
%	54,8	35,5	9,7	100,0
Meslek lisesi	9	1	1	11
%	81,8	9,1	9,1	100,0
Toplam	167	60	23	250
%	66,8	24,0	9,2	100,0

$$x^2=19,737$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,003$$

Fen liseleri ve Anadolu Liseleri sınavla kazanılan devlet okullarıdır. Bu liseler düz liselere ve meslek liselerine göre daha iyi eğitim şartlarına sahiptirler. Bu durumda bu okulların öğrencilerinin daha başarılı olmalarını ve aldıkları eğitimin ÖSS için yeterli olmalarını düşüncelerini sağlamaktadır. Bu nedenle de bu tabloya bakılarak mezun olunan lisenin devlet okullarında verilen eğitimin yeterli olması düşüncesinde etkili olduğu söylenebilir.

4.5.9.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-94: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanlarının Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olup olmaması durumu			
	Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Normal lise	165	-	-	165
%	100,0	-	-	100,0
Anadolu lisesi	43	-	-	43
%	100,0	-	-	100,0
Fen lisesi	31	-	-	31
%	100,0	-	-	100,0
Meslek lisesi	11	-	-	11
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	250
%	100,0	-	-	100,0

Burada da mezun olunan lise türü etkili değildir. Bütün adaylar Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğunu söylemişlerdir.

4.5.10. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-95: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri								
		Strese neden oluyor	Endişelenmeye neden oluyor	Arkadaş ilişkilerimin zayıflamasına neden oluyor	Psikolojik bir etkisi yok	Uyku bozukluğuna neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Ruhsal problemlere neden oluyor	Toplam
	Normal lise	67	39	20	18	9	10	2	165
	%	40,6	23,6	12,1	10,9	5,5	6,1	1,2	100,0
	Anadolu lisesi	12	9	12	6	3	1	-	43
	%	27,9	20,9	27,9	14,0	7,0	2,3	-	100,0
Fen lisesi	13	5	6	3	1	3	-	31	
%	41,9	16,1	19,4	9,7	3,2	9,7	-	100,0	
Meslek lisesi	4	3	1	1	2	-	-	11	
%	36,3	27,3	9,1	9,1	18,2	-	-	100,0	
Toplam	96	56	39	28	15	14	2	250	
%	38,4	22,4	15,6	11,2	6,0	5,6	0,8	100,0	

$$x^2=15,536$$

$$sd=18$$

$$Anlamlılık=0,625$$

Görüşülen kişilerin mezun oldukları ya da olacakları lise türleri ile ÖSS'nin kişiler üzerindeki psikolojik etkileri arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

4.5.11.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-96:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkileri					
		Maddi problemlere neden oluyor	Çevrenin ve aileninin beklentisi ve baskısı artıyor	Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	Sosyolojik etkisi yok	Toplam
	Normal lise	70	47	34	14	165
	%	42,5	28,7	20,2	8,6	100,0
	Anadolu lisesi	21	11	9	2	43
	%	48,8	25,6	20,9	4,7	100,0
	Fen lisesi	9	9 /	12	1	31
%	29,0	29,0	38,7	3,3	100,0	
Meslek lisesi	6	1	2	2	11	
%	54,5	9,1	18,2	18,2	100,0	
Toplam	106	68	57	19	250	
%	42,4	27,2	22,8	7,6	100,0	

$$x^2=10,637$$

$$sd=9$$

$$Anlamlılık=0,301$$

ÖSS'nin öğrenciler üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkilerine bakıldığı zaman bu dağılımın kişisel olduğu ve mezun olunan alana bağlı olarak bir yapı sergilemediği görülmektedir.

4.5.12.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-97: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin Kaldırılma İsteğinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS'nin kaldırılması isteği			
		Evet	Hayır	Kısmen
Normal lise	125	4024,2	-	165
%	75,8		-	100,0
Anadolu lisesi	23	20	-	43
%	53,5	46,5	-	100,0
Fen lisesi	14	17	-	31
%	45,2	54,8	-	100,0
Meslek lisesi	5	6	-	11
%	45,5	54,5	-	100,0
Toplam	167	83	-	250
%	66,8	33,2	-	100,0

$$x^2=18,210$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Tablo-97'ye baktığımız zaman normal lise mezunlarının ÖSS'nin kaldırılmasını daha çok talep ettikleri görülmektedir. Bu durumun temel sebebi ise düz lise mezunlarının ÖSS'de daha az başarılı olmalarıdır.

4.5.13.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-98:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterliliği durumu				
		Yetersiz	Yeterli	Kısmen	Toplam
	Normal lise	165	-	-	165
	%	100,0	-	-	100,0
	Anadolu lisesi	43	-	-	43
	%	100,0	-	-	100,0
	Fen lisesi	31	-	-	31
%	100,0	-	-	100,0	
Meslek lisesi	11	-	-	11	
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	250	
%	100,0	-	-	100,0	

Tüm adaylar aynı cevabı verdikleri için ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yetersiz olması durumunda kişilerin mezun oldukları ya da olacakları lisenin bir etkisi söz konusu olmamıştır.

4.5.14.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-99:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Devlet okullarının yetersiz bulunma sebebi			
		Torpil çok olur ve eğitim seviyesi düşüktür	Eğitim seviyesi düşüktür	Torpil çok olur
Normal lise %	160 97,0	3 1,8	2 1,2	165 100,0
Anadolu lisesi %	43 100,0	- -	- -	43 100,0
Fen lisesi %	31 100,0	- -	- -	31 100,0
Meslek lisesi %	10 90,9	- -	1 9,1	11 100,0
Toplam %	244 97,6	3 1,2	3 1,2	250 100,0

$$x^2=8,242$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,221$$

Adayların hemen hemen hepsi ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının üniversiteler girmeye hak kazanan öğrencileri belirlemede yetersiz kalma sebebi olarak, torpilin çok olacağını ve eğitim seviyesinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Yani cevaplarda mezun olunan lisenin türü etkili değildir.

4.5.15. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-100: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Eğer Sınavı Kazanırlarsa Üniversiteden Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olup Olmama Durumunun Karşılaştırılması

	Mezun Olduktan sonra iş bulma korkusu				
		Evet var	Hayır yok	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Normal lise	162	3	-	165
	%	98,2	1,8	-	100,0
	Anadolu lisesi	40	3	-	43
	%	93,0	7,0	-	100,0
	Fen lisesi	30	1	-	31
	%	96,8	3,2	-	100,0
Meslek lisesi	11	-	-	11	
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	243	7	-	250	
%	97,2	2,8	-	100,0	

$$x^2=3,678$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,298$$

Görüşülen kişilerin iş bulabilmek konusunda kaygılarının olması genel olarak görülen bir durumdur. Çünkü herkes sınava üniversiteden mezun olduktan sonra iş bulabilmek amacıyla girmektedir. Ancak mezun olunan lise türünün kişilerin iş bulamama korkuları üzerinde etkisi görülmemektedir. Bu da şu gerçeği hatırlatmaktadır. Ülkemizde, ne kadar iyi eğitim almış olursa olsun bir kişinin iş bulamama ihtimali bulunmaktadır.

4.5.16.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-101: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Görüşülenlerin üniversite sınavına girme sebepleri				
	İş bulabilmek için	Kültürlü olabilmek için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım girdiği için	Toplam
Normal lise	165	-	-	-	165
%	100,0	-	-	-	100,0
Anadolu lisesi	43	-	-	-	43
%	100,0	-	-	-	100,0
Fen lisesi	31	-	-	-	31
%	100,0	-	-	-	100,0
Meslek lisesi	11	-	-	-	11
%	100,0	-	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	-	250
%	100,0	-	-	-	100,0

Tüm adaylar, görüldüğü gibi temel olarak ilerde iş bulabilmek için sınava girmektedirler ve tamamına yakını da üniversiteyi bitirdikten sonra bile iş bulmanın korkusunu şimdiden yaşamaktadırlar. Sonuç olarak mezun oldukları olabilecekleri okulların bu durumlar üzerinde bir etkisinden söz edilemez.

4.5.17.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-102: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle İstedikleri Bölümü Kazanmak Konusunda Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenleri				
		Güveniyorum	Güvenmiyorm	Kısmen	Toplam
	Normal lise	86	79	-	165
	%	52,1	47,9	-	100,0
	Anadolu lisesi	37	6	-	43
	%	86,1	13,9	-	100,0
	Fen lisesi	25	6	-	31
%	80,7	19,3	-	100,0	
Meslek lisesi	7	4	-	11	
%	63,6	36,4	-	100,0	
Toplam					
%	15562,0	95	-	250	
		38,0	-	100,0	

$$x^2=21,975$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Normal lise mezunlarının ya da okuyanlarının kendilerine güvenleri diğer lise türlerinde okuyan ya da mezun olan öğrencilere göre oran olarak oldukça düşüktür. Normal liselerde verilen eğitimin Fen liselerinde ve Anadolu liselerinde verilen eğitime kıyaslanması sonucu bu durumun nedeni ortaya çıkmaktadır. Genel olarak düz liselerin eğitimi diğer ikisi kadar iyi değil, öğrenci seviyesi düşüktür. Bu nedenle de aldıkları eğitimi yetersiz bulan kişiler kendilerine yeterince güvenememektedir.

4.5.18.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin Sınavı Kazanmadıkları Taktirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-103:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Sınavı Kazanmadıkları Taktirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması

	Sınavı kazanmadıkları taktirde yapmayı düşündükleri işler				
	Tekrar sınava hazırlanmak	Çalışmak	Evlenmek	Askere gitmek	Toplam
Normal lise %	112 73,9	44 26,7	7 4,2	2 1,2	165 100,0
Anadolu lisesi %	43 100,0	- -	- -	- -	43 100,0
Fen lisesi %	31 100,0	- -	- -	- -	31 100,0
Meslek lisesi %	7 63,6	4 36,4	- -	- -	11 100,0
Toplam %	193 77,2	48 19,2	7 2,8	2 0,8	250 100,0

$$x^2=32,425$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Tablo incelendiğinde Fen Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin sadece sınava hazırlanmayı düşündükleri görülüyor. Bunda da öğrencilerin büyük çoğunluğunun lise son sınıf öğrencisi olmalarının etkisi, mezun olunan okulun etkisinden daha belirgindir. Çünkü günümüzde çok az kişi kazanamadığı takdirde ÖSS'ye sadece bir kere girmektedir.

4.5.19.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-104:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması

	ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğruluğu				
	Hayır	Evet	Kısmen	Toplam	
Görüşülenlerin mezun oldukları lise türleri	Normal lise	165	-	-	165
	%	100,0	-	-	100,0
	Anadolu lisesi	43	-	-	43
	%	100,0	-	-	100,0
	Fen lisesi	31	-	-	31
	%	100,0	-	-	100,0
	Meslek lisesi	11	-	-	11
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	250	
%	100,0	-	-	100,0	

ÖSS'nin 195 dakika olmasını hiçbir aday doğru kabul etmediği için mezun olunan alanın bu durum üzerindeki etkisinden de söz edilemez.

4.5.20.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türlerinin ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-105: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Lise Türleri İle ÖSS'ye Daha Önce Girmiş Olan Adayların Sınav Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması

	ÖSS'ye daha önce girenlerin sınav sırasında yaşadıkları semptomlar								
	Heyecanlandı m	Daha önce ÖSS'ye girmedim	Çok rahattım	Bildiklerimi unutmaktan korktum	Başım ağrıdı	Karnım ağrıdı	Baygınlık geçirdim	Bildiklerimi unuttum	Toplam
Normal lise %	80 48,5	7 4,2	31 18,8	15 9,1	16 9,7	14 8,5	1 0,6	10,6	165 100,0
Anadolu lisesi %	3 7,0	36 83,8	1 2,3	2 4,6	1 2,3	- -	- -	- -	43 100,0
Fen lisesi %	4 12,9	27 87,1	- -	- -	- -	- -	- -	- -	31 100,0
Meslek lisesi %	5 45,4	- -	4 36,4	2 18,2	- -	- -	- -	- -	11 100,0
Toplam %	92 36,8	70 28,0	36 14,4	19 7,6	17 6,8	14 5,6	1 0,4	1 0,4	250 100,0

$$x^2=178,298$$

$$sd=21$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Görüşülen kişilerin sınav esnasında yaşadıkları belirtilerle mezun oldukları lise türleri arasında belirgin bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak yine de normal lise mezunlarının daha stresli oldukları söylenebilir.

4.6. Araştırma Bulguları ile Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Karşılaştırılması

Mezun olunan alan, kişilerin verdikleri bazı cevaplarda etkili olabilir. Çünkü, örneğin bir sözelci ile bir sayısalcı bazen farklı beklentiler içindedirler ve bu beklentilere bağlı olarak farklı davranabilmektedirler.

4.6.1. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kazanmak İstedikleri Fakülteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-106 Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Kazanmak İstedikleri Fakültelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri fakülteler												
		Eğitim fakültesi	Fen-edebiyat fakültesi	Hukuk fakültesi	Eczacılık fakültesi	Tıp fakültesi	Mühendislik fakültesi	İktisat işletme fakültesi	İletişim fakültesi	Herhangi bir fak	Teknik-eğitim fakültesi	Diğer fakülteler	Toplam
	Sayısal %	26 32,1	6 13,6	- -	11 13,6	17 21,0	1619,8	33,7	- -	1 1,2	1 1,2	- -	165 100,0
	Sözel %	33 45,2	20 27,3	3 4,1	5 6,9	- -	- -	- -	5 6,9	4 5,5	- -	3 4,1	43 100,0
	Eşit ağırlık %	27 32,9	9 11,0	26 31,7	3 3,7	1 1,2	- -	8 9,8	6 7,3	1 1,2	- -	1 1,2	31 100,0
	Diğer %	- -	- -	- -	1 7,2	- -	- -	- -	- -	3 21,4	7 50,0	3 21,4	11 100,0
	Toplam %	86 34,4	35 14,0	29 11,6	20 8,0	18 7,2	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9	8 3,2	7	250 100,0

$x^2=289,506$

sd=30

Anlamlılık=0,000

Görüşülen adayların kazanmak istedikleri fakültelerle mezun oldukları alanlar arasında doğrudan bir ilişki vardır. Çünkü sınav sistemi bunu şart kılmaktadır. Alan dışı tercih yapıldığı zaman ortaöğretim başarı puanının etkisi oldukça düşmekte bu da adayları mezun oldukları alanda tercih yapmaya zorlamaktadır. Örneğin, tıp fakültesi sayısal mezunu olan öğrenciler tarafından istenirken, eşit ağırlık puanıyla öğrenci alan hukuk fakültesini sözel ve eşit ağırlık mezunu olan öğrenciler istemektedirler.

4.6.2. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kazanmak İstedikleri Üniversiteler Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-107: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Kazanmak İstedikleri Üniversitelerin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Görüşülenlerin kazanmak istedikleri üniversiteler														
		Fırat Üniversite si	Herhangi bir üniversite	Inönü Üniversitesi	Ank Üniversitesi	ODTÜ	Diğer üniversiteler	Ege Üniversitesi	Istanbul Üniversitesi	Dicle Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	Dokuz Eylül Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İTÜ	Toplam
	Sayısal %	27 33,3	6 7,4	12 14,8	4 4,9	5 6,2	4 4,9	3 3,7	7 8,7	2 2,5	7 8,7	1 1,2	2 2,5	1 1,2	81 100,0
	Sözel %	21 28,8	17 23,3	9 12,3	6 8,3	2 2,7	9 12,3	3 4,1	2 2,7	2 2,7	1 1,4	1 1,4	- -	- -	73 100,0
	Eşit ağırlık %	19 23,2	11 13,4	11 13,4	14 17,1	10 12,2	2 2,4	5 6,1	2 2,4	5 6,1	- -	3 3,7	- -	- -	82 100,0
	Diğer %	6 42,9	6 42,9	1 7,1	- -	- -	1 7,1	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	14 100,0
Toplam %	73 29,2	40 16,0	33 13,2	24 9,6	17 6,8	16 6,4	11 4,4	11 4,4	9 3,6	8 3,2	5 / 2,0	2 0,8	1 0,4	250 100,0	

 $\chi^2=64,579$

sd=36

Anlamlılık=0,000

Kazanılmak istenilen üniversite ile mezun olunan alan arasında bir ilişki olmadığı Tablo-107' den anlaşılmaktadır. Günümüzde hemen hemen tüm bölümler tüm üniversitelerde bulunduğu için mezun olunan ya da olunacak bölümlerin etkili olmaması gayet doğaldır

4.6.3.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Özel Dershaneye Devam Etme Süreleri Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-108: Görüşülenlerin Mezun Oldukları İle Özel Dershaneye Devam Etme Sürelerinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin özel dershaneye devam etme süreleri						
		2 yıl	3 yıl	1 yıl	4 yıl	5 yıl ve üstü	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	36	14	25	6	-	81
	%	44,4	17,3	30,9	7,4	-	100,0
	Sözel	24	34	2	13	-	73
	%	32,9	46,6	2,7	17,8	-	100,0
	Eşit ağırlık	31	29	9	12	1	82
	%	37,8	35,4	11,0	14,6	1,2	100,0
Diğer	2	9	-	3	-	14	
%	14,3	64,3	-	21,4	-	100,0	
Toplam	93	86	36	34	1	250	
%	37,2	34,4	14,4	13,6	0,4	100,0	

$$x^2=47,997$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Özel dershaneye devam etme durumu ve süresiyle ilgili olarak mezun olunan alanın herhangi bir belirleyiciliği yoktur. Sadece dikkati çeken durum sözel ve eşit ağırlık alanlarından mezun olan öğrencilerin daha uzun süre dershaneye devam etmeleridir.

4.6.4.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-109: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Yüksek Öğrenim İçin ÖSS'yi Gerekli Bulma Durumlarının Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin yükseköğrenim için ÖSS'yi gerekli bulma durumları				
		Evet gerekli	Hayır gerekli değil	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	25	56	-	81
	%	30,9	69,1	-	100,0
	Sözel	6	67	-	73
	%	8,2	91,8	-	100,0
	Eşit ağırlık	19	63	-	82
	%	23,2	76,8	-	100,0
Diğer	1	13	-	14	
%	7,1	92,9	-	100,0	
Toplam	51	199	-	250	
%	20,4	79,6	-	100,0	

$$x^2=14,035$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,003$$

Sayısal mezunu öğrenciler diğer alanlardan mezun olan öğrencilere göre ÖSS'nin gerekli olduğu konusunda daha çok fikir beyan etmişlerdir. Bunda etkili olan sebebin ÖSS'de sayısal alandaki öğrencilerin daha başarılı olmaları olduğu düşünülebilir.

4.6.5. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Yükseköğrenim İçin ÖSS'yi Yeterli Bulma Durumları Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-110 Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Üniversite Okuması Gereken Kişileri Belirlemedeki Yeterliliğinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin ÖSS'nin yeterliliği konusundaki düşünceleri				
		Hayır yetersiz	Evet yeterli	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	50	31	-	81
	%	61,7	38,3	-	100,0
	Sözel	52	21	-	73
	%	71,2	28,8	-	100,0
	Eşit ağırlık	57	25	-	82
	%	69,5	30,5	-	100,0
	Diğer	9	5	-	14
	%	64,3	35,7	-	100,0
	Toplam	168	82	-	250
	%	67,2	32,8	-	100,0

$$X^2=1,892$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,595$$

Tablo-110'a bakıldığında ÖSS'nin yeterliliği konusunda mezun olunan alanın etkili olmadığını görülmektedir. Adayların cevapları heterojen bir dağılım olarak ortaya çıkmaktadır.

4.6.6.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Olumlu Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-111: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumlu Yanlarının Karşılaştırılması

	ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanları							
	Olumlu yanı yok	Genel kültürüm artıyor	Planlı çalışmayı ve yaşamayı öğreniyorum	Okuma alışkanlığımı geliştiriyor	Bilgi edinmemi sağlıyor	İşlem yapma hızımı arttırıyor	Ders çalışmayı öğreniyorum	Toplam
Sayısal %	22 27,2	17 21,0	11 13,6	8 9,9	10 12,3	8 9,9	5 6,1	81 100,0
Sözel %	23 31,5	28 38,3	5 6,9	5 6,9	6 8,2	6 8,2	- -	73 100,0
Eşit ağırlık %	25 30,5	16 19,5	10 12,2	15 18,3	6 7,3	5 6,1	5 6,1	82 100,0
Diğer %	4 28,6	4 28,6	4 28,6	- -	1 7,1	1 7,1	- -	14 100,0
Toplam %	74 29,6	65 26,0	30 12,0	28 11,2	23 9,2	20 8,0	10 4,0	250 100,0

$$x^2=25,723$$

$$sd=18$$

$$\text{Anlamlılık}=0,106$$

ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumlu yanlarına bakıldığında mezun olunan alanın belirleyiciliğinin olmadığını görülmektedir. Seçeneklere verilen cevap sayıları birbirine yakındır.

4.6.7.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Olumsuz Yanlarının Belirlenmesi Üzerinde Etkisinin Olup Olmamasının Tespiti

Tablo-112: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciyi Etkileyen Olumsuz Yanlarının Karşılaştırılması

	ÖSS'nin öğrencileri etkileyen olumsuz yanları					
	Maddi problemlere neden oluyor	Strese girmeme neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Aileyle tartışmalara neden oluyor	Olumsuz yanı yok	Toplam
Sayısal %	44 54,3	13 16,1	13 16,1	5 6,1	6 7,4	81 100,0
Sözel %	36 49,3	22 30,1	7 9,6	6 8,2	2 2,8	73 100,0
Eşit ağırlık %	46 56,1	23 28,1	8 9,7	4 4,9	1 1,2	82 100,0
Diğer %	10 71,4	4 28,6	- -	- -	- -	14 100,0
Toplam %	136 54,4	62 24,8	28 11,2	15 6,0	9 3,6	250 100,0

$$x^2=15,318$$

$$sd=12$$

$$\text{Anlamlılık}=0,225$$

ÖSS'nin öğrenciyi etkileyen olumsuz yanlarını gösteren yukarıdaki tablo incelendiğinde mezun olunan alanın belirleyici bir değişken olmadığı söylenebilir. Oranlar birbirine yakındır.

4.6.8.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS için Yeterliliğinin Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-113:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Devlet Okullarında Verilen Eğitimin ÖSS İçin Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu				
		Evet yeterli	Hayır yetersiz	Kısmen yeterli	Toplam
	Sayısal	5	47	29	81
	%	6,2	58,0	35,8	100,0
	Sözel	7	55	11	73
	%	9,6	75,3	15,1	100,0
	Eşit ağırlık	10	53	19	82
%	12,2	64,6	23,2	100,0	
Diğer	1	12	1	14	
%	7,1	85,8	7,1	100,0	
Toplam	23	167	60	250	
%	9,2	66,8	24,0	100,0	

$$x^2=13,030$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,43$$

Adayların devlet okullarında verilen eğitimin ÖSS için yeterliliği durumu konusunda verdikleri cevaplarda alanlar arasında belirgin fark yoktur. Alanların oranları birbirine yakındır.

4.6.9.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yönlerinin Olup Olmamasının Belirlenmesinde Etkisinin Tespiti

Tablo-114:Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Türk Eğitim Sisteminin Olumsuz Yanlarının Olup Olmaması Durumunun Karşılaştırılması

	Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olup olmaması durumu				
	Evet	Hayır	Kısmen	Toplam	
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	81	-	-	81
	%	100,0	-	-	100,0
	Sözel	73	-	-	73
	%	100,0	-	-	100,0
	Eşit ağırlık	82	-	-	82
	%	100,0	-	-	100,0
	Diğer	14	-	-	14
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	250	
%	100,0	-	-	100,0	

Tüm adaylar Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları olduğu konusunda hemfikir oldukları için burada da mezun olunan alanın belirleyiciliği söz konusu değildir.

4.6.10.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Psikolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-115: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Psikolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkileri							
	Strese neden oluyor	Endişelenmeye neden oluyor	Arkadaş ilişkilerimin zayıflamasına neden oluyor	Psikolojik bir etkisi yok	Uyku bozukluğuna neden oluyor	Sağlık problemlerine neden oluyor	Ruhsal problemlere neden oluyor	Toplam
Sayısal %	32 39,5	17 20,9	13 16,1	9 11,1	5 6,2	5 6,2	- -	81 100,0
Sözel %	34 46,6	14 19,2	7 9,6	10 13,7	2 2,7	4 5,5	2 2,7	73 100,0
Eşit ağırlık %	25 30,5	20 24,4	18 21,9	8 9,8	6 7,3	5 6,1	- -	82 100,0
Diğer %	5 35,7	5 35,7	1 7,1	1 7,1	2 14,4	- -	- -	14 100,0
Toplam %	96 38,4	56 22,4	39 15,6	28 11,2	15 6,0	14 5,6	2 0,8	250 100,0

$$x^2=18,407 \quad sd=18 \quad \text{Anlamlılık}=0,429$$

Mezun olunan alanın ve ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki psikolojik etkilerinin karşılaştırmalı olarak verilmeye çalışıldığı Tablo-115'de fark edilir bir durumu söz konusu değildir.

4.6.11.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Sosyolojik Etkilerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-116: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Öğrenciler Üzerindeki Sosyolojik Etkilerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	ÖSS'nin görüşülenler üzerindeki sosyolojik etkileri					
		Maddi problemlere neden oluyor	Çevrenin ve ailenin beklentisi ve baskısı artıyor	Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor	Sosyolojik etkisi yok	Toplam
	Sayısal %	38 46,9	21 25,9	19 23,5	3 3,7	81 100,0
	Sözel %	29 39,7	22 30,2	15 20,5	7 9,6	73 100,0
	Eşit ağırlık %	32 39,0	24 29,3	19 23,2	7 8,5	82 100,0
	Diğer %	7 50,0	1 7,1	428,6	2 14,3	14 100,0
	Toplam %	106 42,4	68 27,2	57 22,8	19 7,6	250 100,0

$$x^2=6,706$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,668$$

ÖSS'nin sosyolojik etkilerinin görüşülenlerin mezun oldukları alanlarla karşılaştırıldıkları yukarıdaki tabloda elde edilen sonuç şu şekildedir. Mezun olunan alanın sosyolojik sorunlarla bir ilgisi yoktur. Çünkü bunlar kişisel problemlerdir ve bir alandan mezun olmuş olan her adayın aynı problemi ya da problemleri yaşamaları beklenemez.

4.6.12.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin Kaldırılması İsteğinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-117: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin Kaldırılma İsteğinin Karşılaştırılması

	ÖSS'nin kaldırılması isteği				
		Evet kaldırılmsın	Hayır kaldırılmasın	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	49	32	-	81
	%	60,5	39,5	-	100,0
	Sözel	60	13	-	73
	%	82,2	17,8	-	100,0
	Eşit ağırlık	51	31	-	82
	%	62,2	37,8	-	100,0
Diğer	7	7	-	14	
%	50,0	50,0	-	100,0	
Toplam	167	83	-	250	
%	66,8	33,2	-	100,0	

$$x^2=11,816 \quad sd=3 \quad \text{Anlamlılık}=0,008$$

Sayısal bölüm öğrencilerin ÖSS'nin kaldırılmasını istememek konusunda diğer bölümlere oranla daha çok sayı belirtmişlerdir. Bunda sözel bölüm öğrencilerinin diğer alanlara oranla daha başarısız olmasının etkili olduğu söylenebilir.

4.6.13.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-118: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS Kaldırıldığı Takdirde Devlet Okullarının Yeterliliği Durumunun Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	ÖSS kaldırıldığı takdirde devlet okullarının yeterliliği durumu			
	Yetersiz	Yeterli	Kısmen	Toplam
Sayısal	81	-	-	81
%	100,0	-	-	100,0
Sözel	73	-	-	73
%	100,0	-	-	100,0
Eşit ağırlık	82	-	-	82
%	100,0	-	-	100,0
Diğer	14	-	-	14
%	100,0	-	-	100,0
Toplam	250	-	-	250
%	100,0	-	-	100,0

Tablo-118’de tüm adaylar aynı cevabı verdikleri için mezun olunan alanların herhangi bir etkisi söz konusu değildir. Tüm adaylar üniversitelerde eğitim görebilmek için günümüzde uygulamada olan ÖSS’nin kaldırılması durumunda devlet okullarının üniversiteye girecek kişileri belirlemede yetersiz kalacağını belirtmişlerdir.

4.6.14.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Devlet Okullarını Yetersiz Bulma Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-119: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Devlet Okullarının Yetersiz Bulunma Sebeplerinin Karşılaştırılması

	Devlet okullarının yetersiz bulunma sebepleri				
		Torpil çok olur ve eğitim seviyesi düşüktür	Eğitim seviyesi düşüktür	Torpil çok olur	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	79	1	1	81
	%	97,6	1,2	1,2	100,0
	Sözel	71	1	1	73
	%	97,2	1,4	1,4	100,0
	Eşit ağırlık	81	1	-	82
	%	98,8	1,2	-	100,0
	Diğer	13	-	1	14
	%	92,9	-	7,1	100,0
	Toplam	244	3	3	250
	%	97,6	1,2	1,2	100,0

$$x^2=5,354$$

$$sd=6$$

$$\text{Anlamlılık}=0,499$$

Yukarıda bulunan tablo incelediğinde görülen durum mezun olunan alan değişkeninin, devlet okullarının yetersiz bulunma sebepleri üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığıdır.

4.6.15. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkularının Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-120: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Eğer Sınavı Kazanırlarsa Üniversiteden Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Korkusunun Olup Olmama Durumunun Karşılaştırılması

	Mezun olduktan sonra iş bulma korkusu				
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	79	2	-	81
	%	97,5	2,5	-	100,0
	Sözel	72	1	-	73
	%	98,6	1,4	-	100,0
	Eşit ağırlık	78	4	-	82
	%	95,1	4,9	-	100,0
	Diğer	14	-	-	14
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam					
%	243	7	-	250	100,0
		2,8	-		

$$x^2=2,286$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,515$$

Üniversiteden mezun olduktan sonra iş bulamama korkusunu mezun olunan alana bağlı olarak vermek mümkün değildir. Zaten tablomuzda da bu durum açık bir şekilde görülmektedir. Ülkemizde ve ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin hepsinde işsizlik oldukça büyük bir problemdir. İnsanlar üniversiteyi bitirdikten sonra dahi işsiz kalabilmekte ve daha üniversiteyi kazanmadan bunun kaygısını yaşamaktadırlar.

4.6.16.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-121: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Üniversite Sınavına Giriş Sebeplerinin Karşılaştırılması

	Görüşülenlerin üniversite sınavına girme sebepleri					
		İş bulabilmek için	Kültürlü olabilmek için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım girdiği için	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	81	-	-	-	81
	%	100,0	-	-	-	100,0
	Sözel	73	-	-	-	73
	%	100,0	-	-	-	100,0
	Eşit ağırlık	82	-	-	-	82
	%	100,0	-	-	-	100,0
Diğer	14	-	-	-	14	
%	100,0	-	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	-	250	
%	100,0	-	-	-	100,0	

Tablo-121'e baktığımızda görüşülen kişilerin mezun oldukları alanın sınava giriş sebebi üzerinde bir etkisi olmadığı görülüyor. Görüşülen kişilerin tamamı sınava ilerde iş bulabilmek için girdiklerini belirtmişlerdir.

4.6.17. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Kişilerin Kendilerine Olan Güvenlerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-122: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle İstedikleri Bölümü Kazanmak Konusunda Kendilerine Olan Güvenlerinin Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	İstenilen bölümü kazanmak konusunda kişilerin kendilerine olan güvenleri				
		Güveniyorum	Güvenmiyorum	Kısmen	Toplam
	Sayısal	59	22	-	81
	%	72,8	27,2	-	100,0
	Sözel	28	45	-	73
	%	38,4	61,6	-	100,0
	Eşit ağırlık	60	22	-	82
%	73,2	26,8	-	100,0	
Diğer	8	6	-	14	
%	57,1	42,9	-	100,0	
Toplam	155	95	-	250	
%	62,0	38,0	-	100,0	

$$x^2=25,844$$

$$sd=3$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Sayısal ve eşit ağırlık mezunu olan adaylar kendilerine güvenleri, sözel mezunu olan adalara göre daha fazla güvenmektedirler. Bu durumda etkili olan temel neden sözel öğrencilerinin başarı seviyelerinin daha düşük olmasıdır. Bu durum da sözel mezunu olan öğrencileri kaygılandırmaktadır.

4.6.18.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündüklerinin Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-123: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle Sınavı Kazanmadıkları Takdirde Yapmayı Düşündükleri İşlerin Karşılaştırılması

	Sınavı kazanmadıkları takdirde yapmayı düşündükleri işler					
		Tekrar sınava hazırlanmak	Çalışmak	Evlenmek	Askere gitmek	Toplam
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	69	11	1	-	81
	%	85,2	13,6	1,2	-	100,0
	Sözel	47	19	5	2	73
	%	64,4	26,0	6,9	2,7	100,0
	Eşit ağırlık	69	12	1	-	82
	%	84,2	14,6	1,2	-	100,0
Diğer	8	6	-	-	14	
%	57,1	42,9	-	-	100,0	
Toplam	193	48	7	2	250	
%	77,2	19,2	2,8	0,8	100,0	

$$\chi^2=22,497$$

$$sd=9$$

$$\text{Anlamlılık}=0,007$$

Adayların sınavı kazanmadıkları takdirde yapmayı düşündükleri üzerinde mezun olunan alanın etkisi görülmemektedir.

4.6.19. Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-124: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'nin 195 Dakika Olmasının Doğruluğunun Karşılaştırılması

	ÖSS'nin 195 dakika olmasının doğruluğu				
	Hayır	Evet	Kısmen	Toplam	
Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	Sayısal	81	-	-	81
	%	100,0	-	-	100,0
	Sözel	73	-	-	73
	%	100,0	-	-	100,0
	Eşit ağırlık	82	-	-	82
	%	100,0	-	-	100,0
	Diğer	14	-	-	14
%	100,0	-	-	100,0	
Toplam	250	-	-	250	
%	100,0	-	-	100,0	

Tüm adaylar ÖSS'nin 195 dakika olmasını doğru bulmadıkları için mezun olunan alanın burada da etkisi söz konusu değildir. Tüm adaylar sınavın daha uzun olmasını istemektedirler.

4.6.20.Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanların ÖSS'ye Daha Önce Girenlerin Sınav Sırasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Belirlenmesindeki Etkisinin Tespiti

Tablo-125: Görüşülenlerin Mezun Oldukları Alanlar İle ÖSS'ye Daha Önce Girmiş Olan Adayların Sınav Esnasında Yaşadığı Fizyolojik ve Psikolojik Semptomların Karşılaştırılması

Görüşülenlerin mezun oldukları alanlar	ÖSS'ye daha önce girenlerin sınav sırasında yaşadığı belirtiler								
	Karnım ağrıdı	Başım ağrıdı	Heyecanlandım	Baygınlık geçirdim	Çok rahattım	Bildiklerimi unutmaktan korktum	Bildiklerimi unuttum	Daha önce ÖSS'ye girmedim	Toplam
Sayısal	4	3	21	-	5	3	-	45	81
%	4,9	3,7	25,9	-	6,2	3,7	-	55,6	100,0
Sözel	8	8	36	1	13	6	1	-	73
%	11,8	11,0	49,3	1,4	17,7	8,2	1,4	-	100,0
Eşit ağırlık	2	6	29	-	13	7	-	25	82
%	2,4	7,3	34,4	-	15,9	8,5	-	30,5	100,0
Diğer	-	-	6	-	5	3	-	-	14
%	-	-	42,9	-	35,7	21,3	-	-	100,0
Toplam	14	17	92	1	36	19	1	70	250
%	5,6	6,8	36,8	0,4	14,4	7,6	0,4		100,0

$$x^2=81,494$$

$$sd=21$$

$$\text{Anlamlılık}=0,000$$

Adayların sınav esnasında yaşadıkları belirtilerle mezun oldukları alanlar arasında belirgin bir ilişki yoktur. Ancak “sözel” bölümlerden mezun olan kişiler rahatsızlık veren duyguları daha çok yaşamışlardır. Bunun sebebi olarak Türkiye genelinde sözel bölümden mezun olan öğrenci sayısının fazla olmasını gösterilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İlk çağlardan bu yana yaygın olarak ya da örgün olarak varlığını koruyan eğitim, geçmişten günümüze kadar hep gelişerek varlığını korumuştur. İlk çağlarda daha çok günlük hayatı idare etmeye yönelik olan eğitim ,matbaanın icadıyla kitap baskılarının artması ve okuma yazma oranının yükselmiş olması kişilerin kendilerini geliştirmeleri için bir araç olmuştur. Bu sayede insanlar kendilerini birçok alanda geliştirmişlerdir. Eğitim zamanla sistemli hale gelmiştir ve her gün biraz daha gelişmiştir. Günümüzde eğitimin her aşamasına çok önem verilmektedir.

Çocukların eğitimi bilindiği gibi ailelerden başlamaktadır. Ancak günümüzde aile dışındaki bir kurumdan eğitim alma yaşı küçülmüştür. Bundan 15-20 yıl önce varlığı yaygın olmayan anaokulları günümüzde oldukça yaygınlaşmıştır. Köy okullarında bile, ara ara ana sınıflarına rastlanmaya başlanmıştır. Bu durum da örgün eğitime başlama yaşının ne kadar düştüğünü gözler önüne sermektedir. Aileler çocuklarının eğitimi için ilköğretimde ve ortaöğretimde çocuklar üzerindeki baskılarını sürdürmekte ve onlar için eğitimleriyle ilgili çeşitli kararlar almaktadırlar.

Eğitim bütün dünyada var olan bir kurumdur. Ancak bu konuda içinde yaşadığımız ülkemizin gerçeklerini göz önünde bulundurarak değerlendirmeler yapmak en doğrusudur. Ülkemizde ilköğretimin zorunlu hale getirilmesiyle okuma yazma bilmeyenlerin sayısının azaltılması amaçlanmıştır. Ancak ilköğretimi bitiren her öğrenci ortaöğretime yani liseye devam etmemektedir. Liseye devam eden öğrencilerin büyük bir kısmı üniversiteye giriş sınavına girmektedirler. Ancak liseyi her bitiren üniversitelerde okuyamamaktadır. Çünkü, üniversitelerimizin kontenjanları sınırlıdır. Genç nüfusa sahip ülkemizin önündeki en büyük hedeflerinden biri sahip olduğu dinamik gençliğini çağcıl yetiştirmesidir. Gençliğini iyi değerlendiremeyen toplumlar geleceğini de iyi değerlendiremezler. Gençliğini iyi yetiştirmek yani iyi eğitip meslek sahibi yapmak ve sonuçta ülkesine artı değer kazandırmak hedefleri olan her ülkenin öncelikleri arasında olmalıdır. Ülkemizin bir çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da sorunları bulunmaktadır. Eğitim alanındaki sorunların başında iyi bir eğitim-öğretim için mevcut olan eksiklikler vardır. Türkiye’de binlerce öğretmen açığı bulunmaktadır. Ayrıca derslik açığı da vardır. Eğitimin niteliği yükseltilmelidir. Günümüzde hala binlerce okulda birleştirilmiş sınıf eğitimi verilmektedir. Sınıf mevcutları büyük şehirlerde ortalama 50-60 öğrenci civarındadır. Milli Eğitim sistemindeki en büyük sorunlardan biri de, lise öğrencilerinin yönlendirilmemesi sonucu üniversite önlerinde

yığılmaların olmasıdır. Bu durum, derin toplumsal ve ekonomik sorunlar yaratabilir. Bu nedenle sistemin değiştirilmesi ve ortaöğretim öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerine göre iş ve mesleğe yönlendirilmesi gerekmektedir. Bugün eğitimimizde saydığımız bu sorunlar gibi başka sorunlar da olabilir. Ancak bu sıkıntılar devlet-millet, aile-okul ve öğretmen öğrenci işbirliği ile rahatlıkla çözülebilir. Eğitim sistemleri en yaygın kamu hizmetlerinden birisidir. Eğitim sistemleri “çağın gereklerine” göre yeniden düzenlendiğinde, diğer kamusal hizmet alanları, bu düzenlemeye kendiliğinden uyum sağlayacağı için aynı zamanda stratejik bir önem taşımaktadır. Bu nedenle bir ülkenin, örneğin Türkiye’nin eğitim sistemi, devletin, devletin diğer kamu alanlarının yeniden oluşturulması için aracı görevi görebilir. Ülkemizin ilköğretimden üniversiteye kadar eğitim ve öğretimin her kademesinde köklü bir yeniliğe, değişime ihtiyacı bulunmaktadır. Ülkenin gelecekteki yetişkin insan gücü doğru planlanmalıdır. Bunun için ilköğretim birinci kademedden itibaren öğrencileri yeteneklerine ve zeka türlerine göre yönlendirmek ve hangi okullara gidebileceklerini belirlemek gerekir.

Yapılan bu çalışma ÖSS’ye girecek adayların temel sorun ve beklentilerine yönelik bir alan araştırmasıdır. Anket sorularının uygulandığı örneklem evren olarak belirlenen Elazığ ilinden tesadüf olarak seçilmiştir. Ancak daha önce de belirtildiği gibi adayların yani görüşülen kişilerin herhangi bir dershaneye gidiyor olmalarına dikkat edilmiştir. Üniversite eğitimine verilen önemin temel sebebi olarak kişilerin üniversiteyi bitirdikten sonra iş bulabilme imkanlarının lise mezunu olan kişilere göre daha fazla olmasını gösterebiliriz. Gerçi kişiler üniversiteyi bitirdikten sonra bile işsiz kalabilmektedir. Bu durum da bize ülkemizde işsizliğin ne kadar önemli bir problem olduğunu bir kere daha göstermektedir. Ülkemizdeki ailelerin büyük bir kısmının isteği çocuğunun iyi bir üniversiteyi kazanarak, iyi bir meslek edinmesi ve saygın bir yaşam kazanmasıdır. Durum böyle olunca da Türkiye’de üniversite öğrenimi talebi, arza göre çok yüksek olmaktadır. Çünkü ülkemizdeki üniversite sayısı nüfusa oranla azdır. Arzın sınırlılığı ülkemizin ekonomik koşullarından ve bilime gereken önemin verilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Talebin yüksek olmasının başlıca sebebi, lise düzeyinde genel eğitim-mesleki eğitim oranının çarpıklığıdır. Genel liseyi bitiren bir öğrencinin elinde hayatını kazanmasına yönelik hiçbir beceri yoktur, ancak bir üniversite eğitimini takip edecek kültürel altyapı oluşmuştur. Dolayısıyla genel lise mezunlarının üniversiteye gitme talebi son derece doğaldır. Ancak meslek lisesi mezunları da liseyi bitirdikten sonra üniversiteye yönelmektedirler. Çünkü sahip oldukları meslek onların iş bulmalarında yeterli olmamaktadır. Böylece üniversiteye

girmek isteyen kişi sayısı artmaktadır. Oysa meslek lisesi mezunları doğru yönlendirilirse ve iyi iş imkanlarına sahip olmaları sağlansa üniversiteye girmeye çalışan aday sayısı azalacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi üniversite kapılarında her yıl artan bir yığılma mevcuttur. Bu yığılmanın bir başka sebebi de Türkiye'nin genç nüfuslu bir ülke olmasıdır. Fakülte sayıları ve kontenjanları ülkemiz gençlerinin taleplerini karşılayacak düzeyde artmıyor. Mevcut kontenjanlar öğrenci seçme amacıyla yapılan üniversite giriş sınavı mutlaka olmalı ancak sistemi iyileştirici çalışmalar yapılmalıdır. Üniversite kapılarında böylesine bir yığılma varken elbetteki sınav gereklidir. Üniversiteye öğrenci seçerken bir kriter ihtiyacı vardır. Bu kriter de öğrencinin bilgisi ve birikimi olmalıdır. Bilindiği gibi ÖSS Türkiye'nin bu alandaki kuruluşu olan ÖSYM tarafından yapılmaktadır. ÖSYM bilimsel verilere itibar eden ciddi ve güvenilir bir kuruluştur. Eğitim camiamızın ve üniversitelerimizin ÖSYM'ye güveni tamdır. Ancak bir öğrencinin bütün geleceğinin 195 dakikalık bir sınava bağlı olmasının doğruluğu kabul edilemeyecek bir durumdur. 11 yıllık eğitimden geçen bir öğrenci, bu dönemdeki performansı ne olursa olsun 195 dakikalık sınavda başarılı olamaz ise sınavı kazanamıyor. Gerçi ortaöğretim başarı puanı belirli ölçüde etkili oluyor ancak sınavı kazanmayı sağlayacak düzeyde etkili olduğu söylenemez. Bu etkinin artırılması da çözüm değil çünkü adayların ortaöğretim kurumlarından aldıkları notların tamamının objektif olduğunu söylemek de oldukça güçtür. Maalesef eğitim kurumlarımızdaki bir başka çarpıklık da budur. Ayrıca tüm öğrenciler aynı şartlar altında eğitim alamamaktadırlar. Böyle olunca da aynı kademedeki, aynı alandan mezun olsalar bile eğitim seviyeleri, bilgi düzeyleri aynı olamamaktadır. Bu da ister istemez ÖSS gibi belirleyici bir sınavın olmasını zorunlu hale getirmektedir.

Üniversite sınavı denildiği zaman aklımıza gelen en önemli kavramlardan birisi dershanedir. Günümüzde milyonlarca öğrenci farklı şehirlerde, ilçelerde özel öğretim kurumları olan dershanelere devam etmektedir. Dershanelere devam eden öğrencilere baktığımızda, dershanelerde sadece ÖSS'ye hazırlanan adayların olmadığını görmekteyiz. Dershanelerde ÖSS'ye hazırlanan adaylar dışında, OKS' ye (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) hazırlanan adaylar ve okul derslerine takviye yapmak isteyen öğrenciler de bulunmaktadır. Özellikle ÖSS'ye girebilmek için yeterli bilgisinin olmadığını düşünen öğrenciler imkanlar dahilinde dershanelere devam etmektedirler. Dershaneler para karşılığı eğitim veren kurumlardır. Para karşılığı eğitim verdikleri için en iyi eğitimcileri bünyelerinde barındırmaya çalışmaktadırlar. Durum böyle olunca da çok fazla talep görmektedir. Ülkemizdeki başka bir genel kanı da öğrencilere devlet

okullarında verilen eğitimin üniversite sınavını kazanmak için, yeterli bir düzeyde olmadığı yönündedir. Görüştüğümüz adayların anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiği takdirde de adayların da devlet okullarında verilen eğitimi yetersiz bulduklarını görmek mümkündür. Bu nedenle de ülkemizde dershanecilik büyük bir dinamizm kazanmıştır. Dershaneler toplumumuzun kabul ettiği kurumlar haline gelmiştir. Türkiye’de dershanecilik çok aktif ve müthiş bir tempoyla günden güne yükselen bir değer olarak dikkat çekmektedir. Gerek eğitimdeki taleplerin yüksek olması gerekse iş imkanları yönüyle yeni istihdamların oluşması ve gelişmesi günümüz dershaneciliğine çok büyük sorumluluklar yüklemektedir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki bir öğrencinin üniversite sınavını kazanması için dershaneye gitmesi şart değildir. Özel dershaneler sadece ülkemize mahsus kurumlar değildir ve bir çok yabancı ülkede özel dershaneler bulunmaktadır. ÖSS ve gerekliliği hakkında sonuç olarak şunu söyleyebiliriz. Tüm lise mezunlarını alacak kadar üniversite kontenjanı yoktur. Arz ve talep arasındaki bu faktan dolayı, şu veya bu şekilde bir seçme mekanizmasına ihtiyaç olduğu açıktır. Ülkemizde seçmeyi yapabilecek altyapı ve tecrübeye sahip tek kuruluşun ise ÖSYM olduğu bilinen bir gerçektir.

Ayrıca şunu belirtmekte de yarar vardır. Üniversiteye giriş sınavı ülkemize özgü bir sınav değildir. Birçok ülkede üniversite eğitimi almak isteyen öğrenciler üniversiteye giriş sınavıyla belirlenmektedir.

Eğitim ve üniversite sınavı hakkında bu genel değerlendirmeyi yaptıktan sonra uyguladığımız ankette çıkarığımız sonuçları değerlendirmemiz gerekmektedir. Bu konu hakkında da şunları söyleyebiliriz: Anket sorularını cevaplayan adaylar farklı yaş gruplarında ve farklı cinsiyetlerdedirler. Ayrıca adaylar farklı liselerden ve farklı alanlardan mezun olmuşlardır. Bir alan araştırması olan bu tez hazırlanırken anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket tekniği uygulanırken görüşülen adaylara anket formu dağıtılmıştır ve bu formu doldurmaları istenmiştir. Anket formunda ise değerlendirmek istediğimiz sorular şıklı halde verilmiştir. Görüşülen adayların tamamı özel dershanelerden tesadüfi bir şekilde seçilmiştir. Bireylerin yaşları, cinsiyetleri, mezun oldukları alanlar ve lise türleri de örneklemelerin tesadüfi olmasından dolayı farklı ve tesadüfidir. Araştırmamızdan elde ettiğimiz sonuçları şu şekilde ifade edebiliriz. Adayların büyük bir kısmı yaş, cinsiyet, gibi değişkenlerin etkisi olmaksızın Elazığ’da ya da çevre illerde okumak istediklerini belirtmişlerdir. Çünkü sonuçta üniversiteyi dışarıda aileye uzak bir yerde okumak ciddi problemlere neden olabilmektedir. Kazanılmak istenilen bölüm konusunda da adayların çoğunluğunun iş

bulma imkanı daha fazla olduğu için eğitim fakültesini kazanmak istedikleri tespit edilmiştir. Bunda da yaşın, cinsiyetin, mezun olunan alanın ve lise türünün bir etkisi olmadığı görülmektedir. Adayların tamamı Türk eğitim sisteminin ufak-tefekte olsa bir eksikliğinin bulunduğunu belirtmişlerdir. Zaten kişilerin iş bulma kaygılarının okumak istedikleri fakülteler üzerinde etkili olacağı ve Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları bulunduğunun söylenmesi beklenen durumlardır. Çünkü işsizliğin bu kadar yaygın olduğu ülkemizde okumak istenilen bölüm konusunda başka bir değişkenin etkili olmasını beklemek yanlış olur. Türk eğitim sisteminin eksik yanları olduğu ise dershanelerin ortaya çıkıp çok yaygınlaşmasıyla zaten görülmektedir. Ancak bu durumun Türk eğitim sisteminin içinde bulunan adayların da farkında olmaları sevindirici bir durumdur. Çünkü bugünün gençleri yaşamış oldukları zorlukları ilerde düzene koymak için çalışabilecekleri seviyelere gelmeyi başarırlarsa bu konuda da çalışmalar yapacaklardır. Türk eğitim sisteminin eksik yanlarını tamamlamaya, olumsuz yanlarını ise düzenlemeye çalışmaları beklenmektedir. Adayların bir kısmı ÖSS'yi üniversiteye giriş için gereksiz bulduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında adayların tamamı ÖSS kaldırıldığında devlet okullarının üniversiteye gitmesi gereken kişileri belirlemede yetersiz kalacağını söylemişlerdir. Gerçektende üniversitelerin her yıl alabilecekleri öğrenci sayısı ile sınava giren kişi sayısı arasında büyük fark bulunmaktadır. Ve bu fark ÖSS'yi ya da benzer başka bir sınavı zorunlu kılmaktadır. Öğrencilerde bu durumun farkındadırlar ancak onları ÖSS'yi istememeye iten neden ÖSS'nin üzerlerinde yaratmış olduğu strestir. Gerçekten de ÖSS'nin öğrenciler üzerinde maddi-manevi olumlu-olumsuz, sosyolojik-psikolojik birçok etkisi bulunmaktadır. Öncelikle dershanelere hiç de azımsanmayacak ücretler verilmektedir. Bunun yanında ÖSS'nin kişilerin eğitim, ders çalışma, kitap okuma vb. gibi durumlarda kendilerini geliştirmelerini sağlayan olumlu bir yanı da söz konusudur. Maddi problemlere neden olmasının yanında strese, endişeye, kaygılanmaya neden olması gibi olumsuz durumlara da sebep olmaktadır. ÖSS'nin öğrencilerin aileleriyle çatışmalarına, sosyal ilişkilerinin zayıflamasına, kendilerini normal hayattan soyutlamalarına çok enderde olsa ruhsal problem yaşamalarına neden olduğu söylenebilir. Ancak sonuçta insanlar eğer bir şeyi başarmak istiyorlarsa bazı zorluklara katlanmak zorundadırlar. İşte adaylarda üniversiteye girebilmek için ÖSS'ye hazırlanırken yaşadıkları, yaşayacakları güçlüklerle katlanmak zorundadırlar. Bu güçlükleri yenmede çok çalışmanın yanında kişilerin başarmak konusunda kendilerine olan güvenleri de etkilidir. Anket sonucunda güven konusunda şöyle bir durum ortaya çıkmıştır. Fen ve Anadolu liseleri öğrencilerinin

başarılı olacakları konusunda kendilerine olan güven oranları düz lise öğrencilerinin kendilerine güven oranlarından çok daha yüksektir. Burada da öğrencilerin almış oldukları farklı eğitimlerin etkisi ve öğrencilerin seviye farkları kendini göstermektedir. Çünkü düz liselerde verilen eğitim seviyesi daha düşüktür.

Sonuç olarak ÖSS ile ilgili problemlerin çözümü için görüşülenlerin de isteklerini dikkate alarak şu önerilerde bulunabiliriz: Türk eğitim sistemi bunca olumsuzluğa rağmen varlığını sürdürebildiğine göre aslında zannedildiği gibi çok bozuk bir kurum değildir. Ancak eksiklikleri olduğu kesindir ve bu eksikliklerin belirlenip giderilmeye çalışılması gerekmektedir. Bunun için de eğitimcileri iyi seçmek en önemli unsurdur. Yani sorun temelden çözüldüğü zaman son aşama olan üniversiteye gelindiğinde ÖSS gibi bir sorun öğrencilerin karşısına çıkmayacaktır. Bu söylediklerimiz sadece devletin çabalarıyla olacak bir şey değildir ve eğitim kurumu tek başına değil de diğer kurumların da desteğiyle düzenlenebilecek bir kurumdur. Öğrenciler liseden sonra sadece üniversiteye değil sınavsız geçebilecekleri mesleki eğitim kurumlarına da yönlendirilmelidirler.

ÖSS'ye hazırlanan adayların tamamına yakını ya ergenlik çağında olan ya da ergenlik çağını yeni tamamlamış olan kişilerdir. Bilindiği gibi ergenlik dönemi insan hayatında oldukça sorunlu ve bir o kadar da önemli bir dönemdir. Çünkü bu dönemde kişi hayatıyla ilgili kararlar vermeye, verdiği kararlardan sorumlu tutulmaya başlamıştır. Kişilik özellikleri bu dönemde kazanılır. Dış görünüş ile ilgili değişiklikler bu dönemde gerçekleşmeye başlar ve dönem sonunda birey, bir yetişkin haline gelir. İşte tüm bu değişiklikler olurken kişinin bir de hayatında önemli bir yer alan ÖSS'ye de girmesi, hazırlanması ve kazanması gerekmektedir. Bireyin başarıyı elde edebilmesi için yani sınavı kazanabilmesi için ailesinin desteğini hissetmesi mutlaka gerekmektedir. İşte bu nedenle ÖSS'ye hazırlanan adayların aileleri sonuç ne olursa olsun çocuklarının yanında olduklarını hissettirirlerse adaylar da daha iyi sonuçlar alacaklardır.

6.KAYNAKLAR

- AKDEMİR, Hasan (1966), Eğitim Sosyolojisi, Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu Yayınları, Ankara
- AKDENİZ, Sabri, Eğitim Sosyolojisi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları No:77, İstanbul
- AKYÜZ, Hüseyin (1992), Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavramları Üzerine Bir Araştırma, MEB Yayınları, İstanbul
- AKYÜZ, Yahya (1996), “Eğitim Tarihimizden Bugün İçin Çıkarılması Gereken Bazı Dersler ve Düşünceler”, İlhami Fındıkçı(Ed), Eğitimimize Bakışlar, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul
- AKYÜZ, Yahya (2001), Başlangıçtan 2001’e Türk Eğitim Tarihi, Alfa Yayınları, İstanbul
- Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları (1998), Cumhuriyetin 75.Yılında Gelişmeler ve Hedefler Milli Eğitim, Milli Eğitim Basımevi, Ankara
- ARLI, M., NAZİK, H. (2003), Bilimsel Araştırmaya Giriş, Gazi Kitabevi Yayınları, Ankara
- ASLAN, Cahit (2005), Sosyolojiye Giriş Kavramlar ve Kullanımları, Karahan Kitabevi, Adana
- ATAMAN, Ayşegül (1997), Eğitim Bilimlerine Giriş, Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara
- ATAÜNAL, Aydoğan (1996) “Nasıl Bir İnsan ve Yüksek Öğretim Rolü”, İlhami Fındıkçı(Ed), Eğitimimize Bakışlar, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul
- ATKINSON, Rita L&ATKINSON&Richard C.&SMİTH, Edvard E.-BEM,Daryl,J. NOLEN, Susan Hoeksema, Çev: Yavuz ALOGAN (2002), Psikolojiye Giriş, Arkadaş Yayınları, Ankara
- AYDIN, Mustafa (2000), Kurumlar Sosyolojisi, Vadi Yayınları, Ankara
- BAŞAR, Erdoğan (1996), “Türk Yüksek Öğretim Sisteminin Dünü, Bugünü; Yarını”, İlhami Fındıkçı(Ed), Eğitimimize Bakışlar, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul
- BAŞARAN, İbrahim Ethem (1996), Eğitim Psikolojisi, Adnan Web Tesisleri, Ankara
- BAŞARAN , İbrahim Ethem (1996), Eğitime Giriş, Nobel Yayınları, Ankara
- BATLAŞ, Acar (2002), Sınava Hazırlanırken, Final Yayıncılık, İstanbul
- BAYMUR, Feriha (1996), Genel Psikoloji, İnkılap Yayınları, İstanbul
- BAYHAN, Vehbi (2002), Genç Kimliği- Üniversite Gençliğinin Sosyolojik Profili (İnönü Üniversitesi Uygulaması), İnönü Üniversitesi Yayınları , Malatya

- CAN, Gürhan (2002), Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Pegem Yayınları, Ankara
- Çağdaş Eğitim Çağdaş Üniversite (1992,T.C.Başbakanlık Yayınları), Ankara
- ÇINAR, İkrım (2002), “Eğitimin Tarihsel Temelleri”, Erdal Toprakçı, Eğitim Üzerine, Ütopya Yayınevi, Ankara
- DEMİREL, Özcan – KAYA, Zeki (2003), Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Pegem Yayınları, Ankara
- DEMİRCİOĞLU, Coşkun (1997), “Eğitime Bilimsel Yaklaşım”, Leyla Küçükahmet(Ed.), Eğitim Bilimine Giriş, Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara
- DOĞAN , İsmail (2002), Sosyoloji, Kavramlar ve Sorunlar, Pegem Yayıncılık, Ankara
- DURA, Cihan (1990), Bilgi Toplumumu, Kültür Bakanlığı Yayınları; 1244, Bilim ve Teknoloji Dizisi: 3, Ankara
- ERDEN, Münire- AKMAN, Yasemin (1998), Eğitim Psikolojisi, Arkadaş Yayınları , Ankara
- ERDEN , Münire (1998), Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Alkım Yayınları, İstanbul
- ERDEN, Münire (1997), Sosyal Bilgiler Öğretimi, Alkım Yayınevi, Ankara
- ERGEN, Nurettin (1981), Temel Eğitim ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara
- ERGUN, Mustafa (1994), Eğitim Sosyolojisine Giriş (Eğitim ve Toplum, Ocak Yayınları), Ankara
- FİDAN, N. – ERDEN, M. (1998), Eğitime Giriş, Alkım Yayınevi, İstanbul
- GÖKÇE, Birsın (1996), Türkiye'nin Toplumsal Yapısı Ve Toplumsal Kurumlar, Savaş Yayınevi, Ankara
- GÜVENÇ, Bozkurt (1984) ,İnsan ve Kültür, Remzi Kitapevi, Ankara
- HATİBOĞLU , M. Tahir (2000), Türkiye Üniversite Tarihi , Selvi Yayınları, Ankara
- KAFADAR, Osman (1997), Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma, Vadi Yayınları,Ankara
- KOCACIK, Faruk (2003) Toplum Bilim Ders Notları, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları No:92, Sivas
- KÖKNEL , Özcan (2002), Ruh Sağlığı Açısından Sınav, Üniversiteler, Meslekler ve Tercih Rehberi, Final Yayıncılık, İstanbul
- KOCACIK, Faruk (2000), Çalışma Sosyolojisi, Dilek Ofset Matbaacılık, Sivas
- KOÇ , Nizamettin- POYRAZOĞLU, O. Nuri, Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar, Türk Eğitim Derneği Bilim Dizisi No:10, Türk Eğitim Derneği Yayınları

- KOÇ, Sabri (1994), Aile ve Eğitim ,Türk Eğitim Derneği XVII. Eğitim Toplantısı, Türk Eğitim Derneği Dizisi No:18, Şafak Matbaacılık ,
- KOÇ, Nizamettin (1978), Yüksek Öğretime Giriş Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara
- KORKUT, Hüseyin (1984), Türk Üniversiteleri ve Üniversite Araştırmaları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
- KONGAR, Emre (2000), 21.Yüzyılda Türkiye, Remzi Kitabevi, İstanbul
- KULAKSIZOĞLU, Adnan (2000), Ergenlik Psikolojisi, Remzi Kitapevi, İstanbul
- KUZGUN, Yıldız (2004), Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş, Nobel Yayınları, Ankara
- KUZGUN, Yıldız, (1982), Mesleki Rehberliğin Bireylerin Yetenek ve İlgilerine Uygun Meslekleri Tanımalarına Etkisi, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara
- KUZGUN, Yıldız (2004), Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş, Nobel Yayınları, Ankara
- KUZGUN, Yıldız (1982), Mesleki Rehberliğin Bireylerin Yetenek ve İlgilerine Uygun Meslekleri Tanımalarına Etkisi, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara
- MIHÇIOĞLU, Cemal, (1969), Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz, SBF Yayınları, Ankara
- Milli Eğitim Bakanlığı (1997), Milli Eğitimle İlgili Bilgiler, Ankara
- NİRUN, Nihat (1973), Eğitimin Sosyal Temelleri ve Eğitimde Verimlilik Meselesi, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
- ÖNCÜL, Remzi (2000), Eğitim Ve Öğretim Bilimleri Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:3410, Ankara
- SARGIN, Nurten (2003), “Olumsuz Ana Baba Tutumları”, Ali Murat Sünbül (Ed), Eğitime Yeni Bakışlar, Mikro Yayınlar, Ankara
- SAYIN, Önal (1990), Aile Sosyolojisi, Ailenin Toplumdaki Yeri, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir
- SEYİTOĞLU, Hilay (1987), Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı, Güzem Yayınları, Ankara
- SÖNMEZ, Veysel (2002), Eğitim Felsefesi, Anı Yayınları, Ankara
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı (1988), Cumhuriyetin 75. Yılında gelişmeler ve Hedeflerle Milli Eğitim, Milli Eğitim Basımevi, Ankara

- TAN, Hasan (1992), Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Alkım Yayınları, İstanbul
- TEZCAN, Mahmut (1997), Eğitim Sosyolojisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara
- TİMUR, Taner (2002), Toplumsal Değişme ve Üniversiteler, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara
- TOZLU, Necmettin (2003), Eğitim Problemlerimiz Üzerine Düşünceler, Mikro Yayınları, Ankara
- TÜRK, Ercan (2002), Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi, Nobel Yayınları ,Ankara
- TÜRK, Ercan (1999), Milli Eğitim Bakanlığı'nda Yapısal Değişimler ve Türk Eğitim Sistemi, Nobel Yayınları, Ankara
- ÜNVER, Özkan (1986), Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara
- VARIŞ, Fatma (1998), Eğitim Bilime Giriş, Alkım Yayınları, İstanbul
- VARIŞ, Fatma (1963), Ergenin Gelişimi, İstanbul, Çapa Yayınları
- YAPICI, Şenay-YAPICI, Mehmet (2004), Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, Akdeniz Üniversitesi Fakültesi, Cilt 4, Sayı 2, Antalya
- YAZICI, Erdinç (2003), Türkiye Üniversite Gençliği Araştırması “Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili”, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara
- YEŞİLYAPRAK, Binnur (2002), Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Nobel Yayınları, Ankara
- YÖNDEM, Zeynep (2002) “Eğitimin Psikolojik Temelleri” Erdal Toprakçı (Ed.), Eğitim Üzerine, Ütopya Yayınevi, Ankara
- YÖRÜKOĞLU, Atalay, (2002), Üniversiteye Giriş: Başarı mı Yarış mı?, Üniversiteler, Meslek ve Tercih Rehberi, Final Yayıncılık, İstanbul
- YÖRÜKOĞLU, Atalay (2004), Gençlik Çağı, Örgür Yayınları, İstanbul

EKLER**Ek-1:****Anket Formu****1.Kaç yaşındasınız?**

- a.15-16
- b.17-18
- c.19-20
- d.21-22
- e.23-24
- f.25 ve üstü

2.Öğrenim durumunuz nedir?

- a.10.sınıf öğrencisiyim.
- b.11.sınıf öğrencisiyim
- c.1 yıl önce liseyi bitirdim
- d.2 yıl önce liseyi bitirdim
- e.En az 3 yıl önce liseyi bitirdim

3.Cinsiyetiniz nedir?

- a.Kız
- b.Erkek

4.Mezun olduğunuz lisenin türü nedir?

- a.Lise
- b.Anadolu Lisesi
- c.Fen Lisesi
- d.Teknik Lise
- e.İmam Hatip Lisesi
- f.Açık Öğretim Lisesi
- g.Meslek Lisesi
- h.Diğer

5.Mezun olduğunuz alan nedir?

- a.Sayısal
- b.Sözel
- c.Türkçe-Matematik

- d.Genel kültür
- e.Yabancı Dil
- f.Diğer

6.Üniversite sınavına hangi fakülteyi kazanmak için giriyorsunuz?

- a.Eğitim Fakültesi
- b.Tıp fakültesi
- c. Hukuk fakültesi
- d. Mühendislik fakültesi
- e. Teknik eğitim fakültesi
- f. Fen edebiyat fakültesi
- g. Eczacılık fakültesi
- h. iktisat işletme fakültesi
- ı. İletişim fakültesi
- i. Diğer
- j. Herhangi bir fakülte

7.Üniversite sınavında kazanmak istediğiniz üniversite hangisidir?

- a. ODTÜ
- b. Ankara Üniversitesi
- c. Fırat Üniversitesi
- d.İstanbul Üniversitesi
- e. Marmara Üniversitesi
- f. Ege Üniversitesi
- g. İnönü Üniversitesi
- h.Dicle Üniversitesi
- ı. Gazi Üniversitesi
- i.İstanbul Teknik Üniversitesi
- j. Dokuz Eylül Üniversitesi
- k.Diğer
- l. Herhangi bir üniversite

8.Kaç yıldır bir özel dershaneye devam ediyorsunuz?

- a.Dershaneye devam etmiyorum
- b.1 yıl
- c.2 yıl
- d.3 yıl

e.4 yıl

f.5 yıl ve üstü

9.Sizce yüksek öğrenim görmek için üniversite sınavı gerekli mi?

a.Evet

b.Hayır

c.Kısmen

10.Sizce üniversite sınavı üniversitelere girmeye hak kazanan öğrencileri belirlemede yeterli mi?

a.Evet

b.Hayır

c.Kısmen

11. Üniversite sınavının sizi etkileyen olumlu yanları nelerdir?

a.Olumlu yanı yok

b.Bilgi edinmemi sağlıyor

c.Okuma alışkanlığı geliştiriyor

d.İşlem yapma hızımı artırıyor

e.Ders çalışmayı öğreniyorum

f.Planlı çalışmayı ve yaşamayı öğreniyorum

g.Genel kültürümü artırıyor

h.Diğer

12.Üniversite sınavının sizi etkileyen olumsuz yanları nelerdir?

a.Olumsuz yanı yok

b.Maddi problemlere neden oluyor

c.Strese girmeme neden oluyor

d.Aileyle tartışmalara neden oluyor

e.Sağlık açısından sorunlar yaratıyor

f.Diğer

13.Sizce devlet okullarında verilen eğitim üniversite sınavını kazanmak için yeterli mi?

a.Evet yeterli

b.Hayır yeterli değil

c.Kısmen yeterli

14.Sizce Türk eğitim sisteminin olumsuz yanları var mı?

a.Evet

- b.Hayır
- c.Kısmen

15.Üniversite sınavının sizin üzerinizdeki psikolojik etkileri nelerdir?

- a.Etkisi yok
- b.Strese girmemize neden oluyor
- c.Endişelenmemize neden oluyor
- d.Uyku bozukluğunu neden oluyor
- e.Sağlık problemlerine neden oluyor
- f.Gelecek kaygısı yaratıyor
- g.Ruhsal bozukluk yaratıyor

16.Üniversite sınavının sizin üzerinizdeki sosyolojik etkileri nelerdir?

- a.Maddi problemlere neden oluyor
- b.Çevrenin ve ailenin beklentisi ve baskısı artıyor
- c.Sosyal ilişki zayıflığına neden oluyor
- d.Sosyolojik etkisi yok

17.Sizce üniversiteye giriş sınavı kaldırılmalı mı?

- a.Evet
- b.Hayır

18.Üniversite sınavı kaldırıldığı takdirde devlet okullarımız üniversitede okuyacak öğrencileri belirlemede yeterli olur mu?

- a.Evet
- b.Hayır
- c.Kısmen

19.18.soruya evet cevabını vermenizin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Batı ülkelerinde sınav olmadığı için
- b. Devlet okullarına güvendiğim için
- c. Diğer

20.18.soruya hayır cevabını vermenizin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Devlet okullarında torpil olma ihtimali fazladır
- b. Eğitim yetersiz, seviyeler düşüktür
- c.Hem torpil çok olur hem de seviye düşük olur

21.Üniversiteyi bitirdikten sonra iş bulma korkunuz var mı?

- a.Evet
- b.Hayır

c.Kısmen

22.Üniversite sınavına niçin giriyorsunuz?

a.İş bulabilmek için

b.Kültürlü olabilmek için

c.Ailem istediği için

d.Arkadaşlarım girdiği için

e.Diğer(.....)

23.Üniversite sınavında istediğiniz bölümü kazanabileceğiniz konusunda kendinize güveniyor musunuz?

a.Evet

b.Hayır

c.Kısmen

24.Bu sene sınavı kazanmazsanız ne yapmayı düşünüyorsunuz?

a.Tekrar sınava hazırlanmayı

b.İş aramayı

c.Evlenmeyi

d.Askere gitmeyi

25.Sizce geleceğinizin 195 dakikaya bağlanması doğru mu?

a.Evet

b.Hayır

c.Kısmen

26.Daha önce üniversite sınavına girdiyseviz sınavda neler hissettiniz?

a.Karnım ağrıdı

b.Başım ağrıdı

c.Heyecanlandım

d.Baygınlık geçirdim

e.Çok rahattım

f.Bildiklerimi unutmaktan korktum

g.Bildiklerimi unuttum

h.Diğer(.....)

Ek-2:

Özgeçmiş

1980 yılında Elazığ ilinde doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimini babam öğretmen olduğu için Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde tamamladım. 1997 yılında Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünü kazandım. 2001 yılında üniversiteden mezun oldum ve aynı yıl Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladım.

Elazığ, Ağustos /2006

Sibel (ÇINAR) ÖZDEMİR